

UNIwersYTET MEDYCZNY
IM. PIASTÓW ŚLĄSKICH WE WROCLAWIU

Istanbul Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi

İstanbul, 10 -11 Haziran/ /Czerwca 2019

ULUSLARARASI SEMPOZYUM

TARİH VE KÜLTÜR PENCERESİNDEN SU ve SAĞLIK İLİŞKİSİ

MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM

WODA A ZDROWIE W PERSPEKTYWIE HISTORYCZNO-KULTUROWEJ

PROGRAM ÖZETLER/ABSTRAKTY

IN MEMORIAM
Prof. zw. dr hab. ELŻBIETA LONC
(1951-2017)

KONGRE BAŞKANLARI/PRZEWODNICZĄCY KONFERENCJI

Prof. Dr. Arın NAMAL

Istanbul University Istanbul Faculty of Medicine Department of Medical History and Ethics

Assoc. Prof. Hacer TOPAKTAŞ ÜSTÜNER

Istanbul University Faculty of Letters Slavic Languages and Literatures Department
Head of the Department of Polish Language and Literature

Deutscher Akademischer Austauschdienst
German Academic Exchange Service

Dr. Hafız Cemal Lokmanhekim ve eşi
Sabiha Lokmanhekim Sağlık Vakfı

ONURSAL BAŐKANLAR

Komitet Honorowy

Prof. Dr. M. Zeki KARAGÜLLE
Prof. Dr. Bożena PŁONKA SYROKA

BİLİM KURULU

Rada Naukowa

Prof. Dr. İbrahim BAŞAĞAOĞLU
Prof. Dr. Gönül CANTAY
Prof. Dr. İlhan İLKILIÇ
Prof. Dr. Selim KADIOĖLU
Prof. Dr. Ingrid KÄSTNER
Prof. Dr. Jarosław KITA
Prof. Dr. Robert LIPELT
Prof. Dr. Arın NAMAL
Prof. Dr. Bożena PŁONKA SYROKA
Prof. Dr. Nil SARI
Prof. Dr. Öztan USMANBAŐ
Assoc. Prof. Hakan ERTİN
Assoc. Prof. Funda GÜLAY KADIOĖLU
Assoc. Prof. Hacer TOPAKTAŞ ÜSTÜNER
Assist. Prof. Türkan POLATÇI DEMİRKOL

ORGANİZASYON KURULU

Komitet Organizacyjny

Prof. Dr. Arın NAMAL
Assoc. Prof. Hacer TOPAKTAŞ-ÜSTÜNER
Res. Asst. Emin ALKAN
Res. Asst. PhD. Emrah GAZNEVİ

KONGRE SEKRETERİ

Sekretarz Konferencji

Res. Asst. Emin ALKAN

Katılım ücretsiz/Udział bezpłatny

Yer : İstanbul Üniversitesi Rektörlük Binası Doktora Salonu
Adress : Rectorate of Istanbul University, Doctoral Hall
Miejsce : Sala Doktorska, Rektorat Uniwersytetu Stambulskiego

Design by : mscpr

I N M E M O R I A M

Prof. zw. dr hab. **ELŻBIETA LONC** (1951-2017)

Prof. Elżbieta Lonc była cenionym nauczycielem i wychowawcą akademickim wielu pokoleń młodzieży. Profesor cieszyła się ogromnym autorytetem oraz angażowała się w sprawy nauki i nauczania. Była człowiekiem o wielkim sercu. Prof. Lonc zaszczyliła nas swoją obecnością na Uniwersytecie Stambulskim podczas poprzedniej edycji Kongresu, która miała miejsce 28--30 czerwca 2018 r. Pani Profesor wygłosiła wtedy mowę powitalną oraz referat, a dzięki swojej ogromnej życzliwości zdobyła sympatię tureckich naukowców. Niestety Prof. Lonc odeszła od nas niedługo po tym wydarzeniu. Tegoroczną edycję Kongresu chcielibyśmy poświęcić pamięci Jej osoby.

Profesör Elżbieta Lonc saygın bir akademisyen ve birçok jenerasyonu yetiştirmiş bir Hoca idi. Bilim ve eğitime adanmış büyük bir otoriteydi. Kocaman bir kalbi olan bir insandı. 28-30 Haziran 2018 tarihlerinde İstanbul Üniversitesi'nde, bu sempozyum serisinin bir öncesi halkasında aramızdaydı. Açış Konuşması yapmış ve ayrıca bir bildiri sunmuştu. Türk biliminsanlarına gösterdiği dostlukla hepimizin kalbini kazanmıştı. Bu kongre üzerinden kısa zaman geçtiğinde maalesef kendisini kaybettik. Kongremizi onun anısına ithaf ediyoruz.

Değerli Katılımcılar,

İnsan sağlığını desteklemede ve hastalıkları tedavide, suyun iyileştirici gücü tarih boyunca bilinmekle birlikte, gittikçe daha iyi anlaşılmakta ve ilgi çekmektedir. Bu nedenle tarih boyunca su, inanışlarda, edebiyatta, folklorde, sanatta, en geniş anlamıyla kültür içerisinde sıkça sözü edilen sembol bir değer oluşturmuştur.

Tarih ve Kültür Penceresinden Su ve Sağlık İlişkisi adlı Sempozyum, iki amaca sahiptir: Birincisi ülkemizde su kavramının kültürümüzdeki yerini daha çok görünür kılmak, su ve sağlık ile ilgili gelenekleri araştırmak, kaplıca tarihi hakkında henüz yetersiz olan araştırmaları teşvik etmek, ikincisi ise şifalı sular ve su ile tedavi hakkında kuvvetli geleneklere, önemli bir tarih ve kültürel birikime sahip Avrupa ülkelerinin bu konudaki araştırmalarını Türkiye’de tanıtmaktır. Kongre, Polonya Wrocław Tıp Üniversitesi Hümanistik Bilimler Departmanı Başkanı Prof. Dr. med. habil. Bożena Płonka Syroka’nın Türkiye ile alanındaki bilimsel ilişkilerin gelişmesi fikri ile 2010 yılında başlatılmıştır. Aynı konuda Polonya ve Türkiye’de düzenlenen kongreler olarak, karşılıklı katılımı sürmektedir.

Kongrenin Onursal Başkanları, İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Tıbbi Ekoloji ve Hidroklimatoloji Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. M. Zeki Karagülle ve Polonya Wrocław Tıp Üniversitesi Hümanistik Bilimler Departmanı Başkanı Prof. Dr. med. habil. Bożena Płonka Syroka’dır.

Seçilen konu üzerinden bir dizi şeklinde devam eden kongrelerin ilki, 2012 yılında Bursa’da, 2016 yılında ise İstanbul’da ülkemizden katılımların yanı sıra, başta Polonya olmak üzere Almanya, İngiltere, İtalya ve Rusya’dan bilim insanlarının katılımı ile gerçekleştirilmiş, bildiri metinlerinin yer aldığı kongre kitapları yayınlanmıştır.

Bu sempozyum dizisi, dünyada tıp eğitimi içinde özellikle önemli bulunmaya başlanan Humanities (birey ve toplum olarak insana dair olanlar) kavramı üzerinden yapılandırılmıştır. Medical Humanities, birey ve toplumu anlamaya ve açıklamaya dair bilgi üreten bütün disiplinlere uzanır. Bunlar içinde Psikoloji, Pedagoji, Tarih, Filolojiler, Sosyoloji, Sanat Tarihi, Edebiyat, Coğrafya, Tiyatro, Güzel Sanatlar, Antropoloji ve İlahiyat bulunur. Çünkü insanı ve hasta insanı anlayabilmek, ancak tarihsel, kültürel, sanatsal vb. alan bilgileri ile beslenmekle mükemmele yönelebilir.

Bu disiplinlere mensup değerli bilim insanlarının bildirimlerinden oluşan zengin bir programı sizlere sunmaktan mutluluk ve onur duyuyoruz. 10 Haziran 2019 tarihinde İstanbul Üniversitesi Rektörlük Binası Doktora Salonu’nda gerçekleştireceğimiz bilimsel etkinliğimize sizleri içtenlikle davet ediyoruz.

Saygılarımızla.

Prof. Dr. Arın Namal

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi
Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

Doç. Dr. Hacer Topaktaş Üstüner

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
Slav Dilleri ve Edebiyatları Bölümü
Leh Dili ve Edebiyatı ABD Bşk.

Szanowni Państwo,

Uzdrowicielska moc wody, stosowanej w leczeniu chorób i poprawie zdrowia ludzkiego, była doskonale znana przez wieki, lecz w ostatnich latach cieszy się coraz lepszym zrozumieniem i coraz większym zainteresowaniem. Z tej przyczyny woda stała się na przestrzeni dziejów symboliczną wartością, często występującą w wierzeniach, w literaturze, w folklorze i w sztuce – krótko mówiąc w kulturze w najszerszym sensie.

Konferencja „Woda a zdrowie w perspektywie historyczno-kulturowej” stawia sobie dwa cele. Pierwszym z nich jest uwidocznienie miejsca, jakie pojęcie wody zajmuje w kulturze Turcji, zanalizowanie tradycji związanych z wodą i zdrowiem oraz zwiększenie zainteresowania wciąż niewystarczająco dobrze przebadaną tematyką historii cieplic. Drugim celem konferencji jest popularyzacja w Turcji mocno ugruntowanych w tradycji, historii i kulturze europejskich badań nad wodolecznictwem. Idea konferencji zrodziła się w 2010 roku, gdy kierownik Zakładu Humanistycznych Nauk Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu prof. dr hab. Bożena Płonka-Syroka postanowiła zacieśnić współpracę naukową z Turcją. Konferencje poświęcone tej kwestii odbywają się w Polsce i w Turcji z wzajemnym udziałem badaczy z obu krajów.

W skład komitetu honorowego konferencji wchodzi prof. dr M. Zeki Karagülle, kierownik Zakładu Ekologii Medycznej i Hydroklimatologii Wydziału Medycznego Uniwersytetu Stambulskiego, oraz prof. dr hab. Bożena Płonka-Syroka, kierownik Zakładu Humanistycznych Nauk Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu.

Pierwsza z konferencji w cyklu odbyła się w 2012 roku w Bursie, a po drugiej, zorganizowanej w 2016 roku w Stambule, opublikowano księgę konferencyjną zawierającą referaty badaczy nie tylko z Turcji, lecz także z zagranicy – przede wszystkim z Polski, ale również z Niemiec, Wielkiej Brytanii, Włoch i Rosji.

Cykl konferencji wpisuje się w badania z dziedziny humanistyki medycznej, która nabiera coraz większego znaczenia w edukacji medycznej na całym świecie i sięga po dorobek wszystkich dyscyplin skoncentrowanych na rozumieniu i objaśnianiu jednostki i społeczeństwa, takich jak psychologia, pedagogika, historia, filologia, socjologia, historia sztuki, literaturoznawstwo, geografia, teatrologia, antropologia oraz teologia. Bowiem doskonale zrozumienie człowieka – także chorego człowieka – można osiągnąć wyłącznie przy wykorzystaniu wiedzy historycznej, kulturowej i artystycznej.

Mamy ogromną przyjemność i zaszczyt przedstawić Państwu bogaty program wystąpień badaczy reprezentujących wymienione wyżej dyscypliny. Serdecznie zapraszamy Państwa na naszą konferencję naukową do Sali Doktorskiej w gmachu Rektoratu Uniwersytetu Stambulskiego 10 czerwca 2019 roku.

Prof. Dr. Arın Namal
Istanbul University Istanbul Medical Faculty
Department of Medical History and Ethics

Assoc. Prof. Hacer Topaktaş Üstüner
Istanbul University Faculty of Letters
Slavic Languages and Literatures Head of the
Department of Polish Language and Literature

PROGRAM-PROGRAMME

10 Haziran 2019 Pazartesi - June 10, 2019 Monday

SALON 1- HALL 1- SALA 1

09.00-09.30 *Kayıt-Registration- Rejestracja*

09.30-10.15 *Açılış Konuşmaları-Welcome and Opening Speeches- Mowa powitalna*

10.15-10.30 *Dinleti-Mini concert-Koncert*

ŞİFA-NAĞME /HEALING-MELODIES

Mehtap Demir, Suat Karahan, Gürkan Ortakale

Anadolu'nun şifa geleneğinde önemli bir yeri olan su sesleri ve Türk Müziği makamları, ruhsal ve fiziksel hastalıkların tedavisinde kullanılmaktadır. Bu dinletide Etnomüzikolog Doç. Dr. Mehtap Demir, su sesleri, nefes ve ritmik zikirlerle uygulamalı bir çalışma yapacaktır. Buna göre müzikler uşşak, hicaz ve rast makamlarında, Anadolu'nun kadim çalgısı kemane (kamancheh) ve vokal ile icra edilecektir. Su şifadır, söz büyüdür, ritim ve müzik yoldur felsefesi, programın ve sempoziumun amacına uygun bir anıyı oluşturacaktır.

Sounds of water and Turkish Music maqams, which have an important place in the healing tradition of Anatolia, are used in the treatment of mental and physical diseases. In this short concert, Ethnomusicologist Assoc. Prof. Mehtap Demir will perform a practical study with sounds of water, breath and rhythmical dhikr within the music. According to this, the music will be performed in the maqams of Ushaq, Hejaz and Rast by the kamancheh -the ancient instrument of Anatolia- and vocal. Water is healing, speech is magic, the rhythm and music are the way. Following this philosophy, the program will create a notable memory for the purpose of the program and symposium. With love and peace.

10.30-10.40 *Kahve arası- Coffee break - Przerwa na kawę*

AÇILIŞ OTURUMU-OPENING SESSION-SESJA OTWIERAJĄCA

10.40 *Ingrid Kästner*

Die „Sommerfrische“ des Nervenarztes und Kinderbuchautors Dr. Heinrich Hoffmann (1809-1894) in Tabarz (Thüringen)/*Asabiye Hekimi ve Çocuk Kitabı Yazarı Dr. Heinrich Hoffmann'ın (1809-1894) Tabarz'da (Thüringen) „Yaz Tazelenmesi“* [in German]

11.00 *Melek Yıldırım*

A Narrative On Cultural Heritage/Kültürel Mirası Anlatmak [in English]

11.20 *Ahmet Dinççağ*

Can Suyu/Life Juice [in Turkish]

11.40 *Jarosław Kita*

Polskie źródła mineralne, które przegrały z ropą naftową/*Polish Mineral Water Springs That Lost Out to Crude Oil Sources* [in Polish]

SALON 2-HALL 2-SALA 2

11.00-12.00 Alumni- Treffen DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst-
Alman Akademik Değişim Servisi)

„Die DAAD Alumni in der Türkei im Gespräch. Ideen
für zukünftige Veranstaltungen und Perspektiven für die weitere
Vernetzung“

„Türkiye’deki Alman Akademik Değişim Programı (DAAD)
Bursiyerleri Konuşuyor. Gelecekteki Toplantılar ve Ağımızın
Genişletilmesi İçin Perspektifler“

12.00-13.00 **ÖĞLE YEMEĞİ- LUNCH- OBIAD**

OTURUMLAR-SESSIONS-SESJE

SALON 1-HALL 1-SALA 1

13.00-14.40 OTURUM 1-SESSION 1-SESJA 1

Oturum Başkanı-Chairperson-Przewodniczący sesji:
Nil Sarı, Türkan Polatçı Demirkol

13.00 Belge ve Fotoğraflarla Osmanlı Hamamlarında Hasta Tedavisi/
Documents and Photos on Patient Treatment in Ottoman Baths

Nil Sarı, Ahmet Zeki İzgöer, Ahmet Eryüksel

13.10 Ayazmalar ve Sağlık/*Holy Springs and Health*

Gönül Güreşsever Cantay

13.20 Polonya Görsel Anlatımlarında Osmanlı Su Kültürü/*Polish Visual
Expressions on the Ottoman Water Culture*

Hacer Topaktaş Üstüner

13.30 XVI. ve XVII. Yüzyıl Seyahatnamelerinde Osmanlı’da Hamam Kültürü/
*Ottoman Turkish Bath Culture as Stated in Travel Books in 16th and 17th
Centuries*

Türkan Polatçı Demirkol

13.40 Doktor Collaro’nun Gözlem ve Tespitleriyle 19. Yüzyıl Sonlarında Çeşme
Ilıcası/*Çeşme Thermal in the Late 19th Century with Doctor Collaro’s
Observations and Findings*

Serap Sunay

13.50 Polonyalı Pozitivist Yazar Eliza Orzeszkowa’nın “Nad Niemnem”
(Neman Kıyısında) Başlıklı Romanında Nehir Teması/*The Motive of the
River of the Polish Positivists Author Eliza Orzeszkowa’s Novel Entitled
”Nad Niemnem” (On the Niemen)”*

Seyyal Körpe Kemer

14.00	Su ile Gelen Şifa: Su Sesi ve Müzikle Tedavi Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma/ <i>Healing by Water: A Research on Music Treatment and Sounds of Water</i> Mehtap Demir
14.10	Seçkin Bir Kişilik ve Hekim Prof. Dr. Nihat Reşat Belger/ <i>An Eminent Personality and Doctor: Prof. Dr. Nihat Reşat Belger</i> Anıl Erdem, Nergis Erdoğan
14.20	Tartışma- Discussion- Dyskusja
14.40-15.00	Kahve arası- Coffee break - Przerwa na kawę
15.00-17.40	OTURUM 2-SESSION 2-SESJA 2
	Oturum Başkanı-Chairperson- Przewodniczący sesji: Selim Kadioğlu, Gökhan Demirkol
15.00	Osmanlı Mizah Basınında Terkos Suyu İmtiyazı (1874)/ <i>Terkos Water Privilege in Ottoman Humor Press (1874)</i> Gökhan Demirkol
15.10	19. Yüzyılın İkinci Yarısında Avrupada Türk Hamamı/ <i>Turkish Bath in Europe on the Second Half of 19th Century</i> Murat Kalafat
15.20	Bozkır Halklarında Su Kültü/ <i>Water Cult Among Steppe Peoples</i> Hayrettin Erkoç
15.30	Avrupalı Seyyahların Gözüyle Hamam Kültürü Bağlamında Batıda Oluşan Osmanlı Kadını İmgesi/ <i>Image of Ottoman Woman Forming in West with Respect to Turkish Bath Culture from the Eyes of European Travelers</i> Hilal Çiftçi
15.40	Besim Ömer'in "Su ile Tedavi ve Denizde Banyo" İsimli Risalesi Üzerine Bir Değerlendirme/ <i>An Evaluation on Pamphlet of "Hydrotherapy and Sea Baths" of Besim Ömer</i> Elif Gültekin
15.50	Tartışma- Discussion- Dyskusja
16.10-16.30	Kahve arası- Coffee break - Przerwa na kawę
16.30	Kaplıca ve Hamama Giden Yolda Diplomatik Faaliyet/ <i>Diplomatic Activities from the Road Passing to Hot Springs and Turkish Baths</i> Tuğba Sağlam

- 16.40 19. Yüzyılda Batılı Seyyahların Gözüyle Bursa Hamamları/*Bursa Hamams from the Eyes of Western Travelers in the 19th Century*
Burcu Kutlu Dilbaz
- 16.50 Lehçe Deyimlerde Su ve Sağlık/*Water and Health in Polish Idioms*
Emrah Gaznevi
- 17.00 Tek Odada Yemek Pişirmek, Yıkanmak ve Uyumak-Sosyal Jinekoloji'nin Öncüsü Wilhelm Liepmann (1878-1939) ve Sağlıklı Gebelik ile Yaşam Koşulları Arasındaki İlişkiyi Anlaşılır Hale Getirme Çabaları/*To Cook, Bath, and Sleep in a Single Room: Wilhelm Gustav Liepmann (1878-1939) as the Pioneer of Social Gynaecology and his Efforts to Explain the Relation Between Healthy Pregnancy and Living Conditions*
Özlem Ekin Koral
- 17.10 Türkiye'nin İlk Hidroklimatoloji Uzmanı Prof. Dr. Hatice Nurten Özer/*Turkey's First Hydroclimatolog Prof. Dr. Hatice Nurten Özer*
Emin Alkan
- 17.20-17.40 Tartışma - Discussion - Dyskusja
- SALON 2-HALL 2-SALA 2**
- 13.00-14.40 OTURUM 1-SESSION 1-SESJA 1
-
- Oturum Başkanı-Chairperson- Przewodniczący sesji:**
Jarosław Kita, Bożena Płonka-Syroka
- 13.00 Leczenie Wodami Mineralnymi/*Treatment with Mineral Waters*
Ewelina Książek, Jerzy Jan Pietkiewicz
- 13.10 Medycyna i Natura - Ogród i Park Zdrojowy w Europejskiej Przestrzeni Uzdrowiskowej do Połowy XX W./*Medicine and Nature – Garden and Park in European Health Resort Space to Half 20th Century*
Izabela Spielvogel
- 13.20 Wiedza Polskiego Lekarza Wojciecha Oczki (1537-1599) Na Temat Powstawania, Występowania i Właściwości Leczniczych Wód Mineralnych/*Knowledge of the Polish Physician Wojciech Oczko (1537-1599) about the Formation, Occurrence and Therapeutic Properties of the Curating Mineral Waters*
Anna Odrzywolska-Kidawa
- 13.30 Goście w Cesarskim Uzdrowisku Ischl w Drugiej Połowie XIX wieku/*Guests of the Imperial Spa Resort Ischl in the Second Half of the 19th Century*
Robert Lipelt

13.40 Sebastian Kneipp Jako Duchowny i Terapeuta – Tradycje Metody Kneippa Na Śląsku Opolskim/ *Sebastian Kneipp as a Priest and Therapist – Traditions Kneipp's Method in Opolian Silesia*

Erwin Mateja

13.50 Rozkwit Uzdrowiska Żegiestów-Zdrój w Okresie Międzywojennym/*The Development of the Spa Resort Żegiestów-Zdrój in the Interwar Period*

Magdalena Żmuda-Pałka, Matylda Siwek

14.00 Aptekarzówna u wód. Nowe Miasto nad Pilicą w Dzienniku z Roku 1887 Wandy Brandt/*Pharmacist at the Waters. Nowe Miasto nad Pilicą in Journal from 1887 by Wandy Brandt.*

Ewelina Kostrzewska

14.10 Uzdrowskowa Terapia Radonowa w Perspektywie Historycznej/*Radon-therapy in Historical Perspective*

Mateusz Dąsal

14.20 Tartışma- Discussion- Dyskusja

14.40-15.00 **Kahve arası- Coffee break - Przerwa na kawę**

15.00-16.10 OTURUM 2-SESSION 2-SESJA 2

**Oturum Başkanı-Chairperson- Przewodniczący sesji:
Hacer Topaktaş Üstüner, Robert Lipelt**

15.00 Mleko Jako Środek Lecznicy w Dietetyce Uzdrowskowej na Przełomie XIX I XX wieku (Kontekst Polski)/*Milk as a Cure in Spa Dietetics at the Turn of the 19th and 20th Centuries (Polish context)*

Anita Napierała

15.10 Sanatoria Polskich Kresów Południowo-Wschodnich - Do Roku 1939. (Okoliczności Powstania - Warunki Rozwoju)/*The Sanatoria of the Eastern Polish Borderlands until 1939. The Circumstances of Their Establishment – Condition of Their Development*

Bożena Urbanek

15.20 Praktyki Terapeutyczne we Wczesnonowożytnych Polskich Sanktuariach Cudownych i ich Kontynuacje we Współczesnych Uzdrowskach/*Therapeutic Practices in Early Modern Polish Miraculous Sanctuaries and Their Continuations in Modern Health Resorts*

Tomasz Wiślicz

15.30 Strategia Rozwoju Uzdrowsk w Polsce na Wybranych Przykładach/*Development Strategies for Selected Health Spas in Poland*

Marek Stych

- 15.40 | *Uzdrowisko Świeradów w Latach 1989-2018: Zagrożenia Rozwoju i Metody ich Przewycięzania/Development Strategy for Świeradów Zdrój (1989-2018)*
Bożena Płonka-Syroka, Andrzej Syroka
- 15.50 | **Tartışma- Discussion- Dyskusja**
- 16.10-16.30 | **Kahve arası- Coffee break - Przerwa na kawę**
- 16.30-18.10 | **OTURUM 3-SESSION 3-SESJA 3**
-
- 16.30 | **Oturum Başkan-Chairperson- Przewodniczący sesji: Mateusz Dąsał, Seyyal Körpe Kemer**
- 16.30 | *Walory Uzdrowiskowe Polanicy Zdrój/Spa Resort Values of Polanica Zdrój*
Krzysztof Wronecki, Monika Wierzbicka, Katarzyna Jurzec-Piątek
- 16.40 | *Gminy Uzdrowiskowe w Polsce Jako Przykład Gmin o Specjalnym Statusie Prawnym/Health Resort Municipalities as an Example of Communes with Special Legal Status*
Elżbieta Maj
- 16.50 | *Zakłady Lecznictwa Uzdrowiskowego w Socjologicznej Perspektywie/ Establishments of Spa Treatment in a Sociological Perspective*
Beata Pawlica
- 17.00 | *Humor Sanatoryjny Jako Obraz „Chorych” w i poza Czasem – Turnusem/ Sanatorial Humor as an Image of „Patients“ in and out of Time (I.E. A standard three-week stay)*
Jolanta Bujak-Lechowicz
- 17.10 | *Właściwości Lecznicze Kąpiele Zasadowych w Sanatorium Medical-Sensus w Polanicy/Healing Properties of Alkaline Baths in the Spa Center Medical-Sensus in Polanica Zdrój*
Katarzyna Jurzec – Piątek, Krzysztof Wronecki
- 17.20 | *Program Doskonalenia Ciała i Ducha – Zakład Przyrodolecznicy Apolinarego Tarnawskiego w Kosowie Huculskim/Making Body and Soul Perfect– The Natural Medicine Health Resort in Kosovo Established by Apolinary Tarnawski*
Katarzyna Stańczak-Wislicz
- 17.30 | *Rola Uzdrowiska w Rozwoju Jednostki Terytorialnej – Wybrane Aspekty/The Role of a Spa in the Development of a Territorial Unit - Selected Aspects*
Małgorzata Kmak

- 17.40 Jakość Usług Świadczonych Przez Wybrane Zakłady Lecznictwa Uzdrowiskowego Funkcjonujące w Województwie Małopolskim/*The Quality of Services Provided by Selected Spa Treatment Plants Functioning in the Malopolska Province*
Artur Lechowicz
- 17.50-18.10 **Tartışma- Discussion- Dyskusja**
SALON 3-HALL 3-SALA 3
- 13.00-14.40 **OTURUM 1-SESSION 1-SESJA 1**
-
- Oturum Başkanı-Chairperson- Przewodniczący sesji:**
Ertuğrul Göksoy, Arın Namal
- 13.00 XVI. Yüzyılda İstanbul'da Bir Mütetabbip Hakkında Yazarı Saklı İspanyolca Bir Yazmanın Türkçe Serüveni/*A 16th Century Spanish Manuscript Regarding an Accidental Doctor in Istanbul: Its Place and Influence in Turkish Language and Literature*
Selim Kadioğlu, Funda Gülay Kadioğlu
- 13.10 Sağlık Turizminde Türkiye İçin Bir Fırsat/*An Opportunity for Health Tourism in Turkey: Thermal Water*
Pervin Somer
- 13.20 Yaşlanan Dünyada Yaşlı Nüfusun Biyopsikososyal Rehabilitasyonu ve Üçüncü Yaş Turizminde Balneoterapi/*Biopsychosocial Rehabilitation of Elderly Population in the Aging World and Balneotherapy in Third Age Tourism*
Hilal Özkaya
- 13.30 Sinop'ta Dört Ayrı Medeniyet Dönemine Ait Hamamlar/ *The Baths Belonging to Four Different Periods of Civilization in Sinop*
İbrahim Başağaoğlu, Betül Bakır
- 13.40 Biyoetiğın Sessiz Gündemi: Suyun Ticarileştirilmesi ve 'Su Hakkı'/*The Silent Agenda of Bioethics: Commercialization of Water and 'Right to Water and Sanitation'*
Filiz Bulut, M. Murat Civaner
- 13.50 Suyun Psikososyal Etkileri Üzerine Bir Derleme/*A Review on the Psychosocial Effects of Water*
Filiz Bulut
- 14.00 Ankilozan Spondilitte Kaplıca Tedavisi ve Türk Hekimlerinin Bu Konudaki Katkıları/*Spa Therapy for Ankylosing Spondylitis and the Contributions of Turkish Medical Doctors on the Subject*
Hasan Hüseyin Sarı, Hidayet Sarı

14.10	Sikkeler Işığında Antik Dönem Çukurova Bölgesinde Irmak Tanrıları ve Su Kültü/ <i>Ancient History River Gods and Water Cult of Cukurova Region by Coins</i> Mehmet Gazi Kobaner
14.20	Tartışma- Discussion- Dyskusja
14.40-15.00	Kahve arası- Coffee break - Przerwa na kawę
15.00-17.50	OTURUM 2-SESSION 2-SESJA 2
	Oturum Başkanı-Chairperson- Przewodniczący sesji: İbrahim Başağaoğlu, Funda Gülay Kadioğlu
15.00	Türk Masallarında Su ile Tedavi Teması/ <i>The Theme of Treatment with Water in Turkish Folk Tales</i> Funda Gülay Kadioğlu, Müfide Kuvvetli, Selim Kadioğlu
15.10	Canlı Su ve Etik/ <i>Live Water and Ethics</i> Mehmet Karataş
15.20	Anadolu'da Roma Dönemi Hamam Hidroterapişi/ <i>Bath Hydrotherapy in Roman Baths of Anatolia</i> Gülseren Kan Şahin, Ergün Laflı
15.30	Kendi Kaleminden Atatürk'ün Karlsbad Günleri ve Tedavisi/ <i>Karlsbad Days and Treatment Process of Atatürk from His Own Words</i> N. Selcen Korkmazcan, M. Hakan Özçelik
15.40	Kangal Balıklı Kaplıcası: Sedef Hastaları İçin Bir Umut/ <i>Kangal Balıklı Thermal Spring: a Hope for Psoriasis Patients</i> Evgin Yasinoğlu, Emin Alkan
15.50	Tartışma- Discussion- Dyskusja
16.10-16.30	Kahve arası- Coffee break - Przerwa na kawę
16.30	Hüseyin Hulki Bey'in Eseri "Deniz Hamamları ve Kimler Girmelidir?"/ <i>Hüseyin Hulki Bey's Work "Sea Baths and Who Should Enter"</i> Mustafa Hayırlıdağ, Nüket Örnek Büken
16.40	Suyun Aynasında Narkisos/ <i>Narcissus in the Mirror of Water</i> Hakan Kızıltan
16.50	İklim Kürleri Perspektifinden Hipokrat'ın Havalarda Sular Beldeler Eseri/ <i>Hippocrates Works on Airs, Waters and Places with the Perspective of Climate Cures</i> Merve Nur Koçak
17.00	Eski Çağ'da Su Kültü/ <i>Water Cult in Ancient Era</i> Burcu Özdemir

17.10 Salomon Calvi (1868-1941)- Ankarada Bir Mülteci Jeoloji Profesör ve Türkiye'deki Termal Su Kaynaklarına İlgisi/ *Salomon CALVI (1868-1941)- Ein Emigrierter Geologieprofessor in Ankara und Sein Interesse für die Türkischen Heiwasserquellen*

Arın Namal

17.20 Eskiçağ'da Kilikya Bölgesinde Oluşturulan Sağlık Merkezleri ve Bunların Bölgedeki Su Kaynakları İle İlişkileri / *Ancient Health Centres in Cilicia and Their Relationship with Water Sources*

Mustafa H. Sayar

17.30-17.50 Tartışma- Discussion- Dyskusja

17.50-18.40 Poster Sunumları-Poster Presentations-Presentacje posterowe

POSTER

O Problematyce Kąpieli w Świetle Poglądów dra med. i chir. Antoniego Niedzielskiego/*Issues of Baths in the Light of Dr. Antoni Niedzielski's Views (19th)*

Jacek Adamski

Brytyjska Kultura Uzdrowiskowa Przełomu XIX i XX w./*British Spa Culture and 20th Centuries*

Tomasz Bober

Tuna Nehri Kaynağına Ait Bir Efsane: Güzel Lau/*A Legend About The Danube Bed: Beautiful Lau*

Özlem Ekin Koral

Turystyka Uzdrowiskowa we Flandrii na Przełomie XIX I XX Wieku/*Spa Tourism in Flanders at the Turn of the 19th and 20th Century*

Aleksandra Seń

Zakłady Lecznice w Opinii Pracowników i Kuracjuszy w Uzdrowisku Busko-Zdrój/*Medical Centres in the Opinion of Employees and Patients in the Busko-Zdrój Health Resort*

Karolina Jasnosz, Marek Stych

Battle Creek Sanitarium w Battle Creek, Mich. w Stanach Zjednoczonych Jako Przykład Syntezy Religii i Medycyny w Kontekście Reform Zdrowotnych w Dziewiętnastowiecznej Ameryce/*Battle Creek Sanitarium w Battle Creek, Mich. in the United States as an Example of the Synthesis of Religion and Medicine in the Context of Health Reforms in 19th Century America*

Grzegorz Wiktorowski

18-40-19.00 KAPANIŞ OTURUMU-CLOSING SESSION- SESJA ZAMYKAJĄCA

Arın Namal- Bożena Płonka Syroka - Hacer Topaktaş Üstüner

AÇILIŞ OTURUMU
OPENING SESSION
SESJA OTWIERAJĄCA

Prof. Dr. med. habil. Ingrid Kästner

Karl-Sudhoff-Institute for the History of Medicine and the Sciences
University of Leipzig, Head of the Project Committee „European Scientific Relations“
of the Academy of Non-Profit Sciences in Erfurt

ÖZGEÇMİŞ / CURRICULUM VITAE

1942 yılında Zwittau'da doğdu (şimdiki adı ile Svítavy, Çekya). Rostock Üniversitesi'nde (1960-1963) ve Leipzig Üniversitesi'nde (1963-1966) tıp eğitimi aldı. Devlet Sınavları ardından tıp uygulama lisansı aldı ve “Beseitigung der Eigenhemmung bei der Komplementbindungsreaktion” (Kompleman Fiksasyonunda Self-inhibisyonun Giderilmesi) adlı tezi ile doktora unvanı aldı. İlk başta yardımcı aile hekimi olarak çalıştı. Daha sonra Leipzig'deki Farmakoloji ve Toksikoloji Enstitüsü'nde ilaç araştırma / Antiepileptikler alanında uzmanlaştı. Leningrad'daki Sergej Viktoroviç Aniçkov ile Deneysel Tıp Enstitüsü'nde, Tiflis'teki Nöroloji Kliniği Nörofizyoloji Departmanı'nda (Važa Michajloviç Okudžava ile) ve Bükreş'teki Carol Davila Üniversitesi Farmakoloji Departmanı'nda ek çalışmalarda bulundu. 1981 yılında “Tierexperimentelle Untersuchungen zur pharmakologischen Beeinflussung von Epilepsie-Modellen unter besonderer Berücksichtigung serotoninerger Funktionen“ (Epilepsi Modellerinin Serotoninerjik Fonksiyonların Özel Değerlendirilmesinde Farmakolojik Etkilerine İlişkin Hayvan Deneyleri) başlıklı habilitasyonunu yaptı, farmakoloji ve toksikoloji alanında venia legendi (facultas docendi- habilitasyon) aldı. Nörofarmakoloji alanında kıdemli bilim insanı olarak ve Leipzig Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde farmakoloji ve toksikoloji eğitim görevlisi olarak çalıştı. Nöropsikofarmakoloji alanında yıllarca süren araştırma ve öğretimin ardından, Karl-Sudhoff Enstitüsü'ne (1906 yılında

dünyanın ilk tıp tarihi enstitüsü olarak kurulmuştur) çalışmalarına devam etti. Leipzig Üniversitesi'ndeki araştırma çalışmaları ve öğretimi için Leibniz Ödülü'nü kazandı, tıp tarihi için habilitasyon kazandı ve 2000 yılında tıp tarihi profesörü olarak atandı.

Araştırma ziyaretleri onu Rusya'ya (St. Petersburg, Moskova, Kazan, Kırım) ve Fransa'ya (Paris "Maison des Sciences de l'Homme") getirdi. Başlıca çalışma alanları; sinirbilimleri tarihi ve uluslararası bilim ilişkilerinin tarihidir. (2000-2007 yıllarında yürütülen ve Alman Araştırma Vakfı, DFG Bonn tarafından finanse edilen "Tıp ve Doğa Bilimlerinde Alman- Rus Bilimsel İlişkileri Projesi"). 2008'den beri "Akademie gemeinnütziger Wissenschaften zu Erfurt (gegr. 1754)" (Erfurt Kar Amacı Gütmeyen Bilimler Akademisi) üyesidir ve "Avrupa'daki Bilimsel İlişkiler" araştırma projesine başkanlık etmektedir. Bu çalışmada Avusturya, İtalya, Letonya, Polonya, Rusya, İspanya, Türkiye ve Almanya'dan bilim insanları bulunmaktadır. Ekip, Avrupa ülkelerinde bilimsel toplantılar ve konferanslar düzenlemektedir. Bu organizasyon sonuçları Erfurt Bilimler Akademisi'nin serilerinde yayınlanmaktadır.

e-Posta: Ingrid.Kaestner@online.de

Bağlantılar:

<http://www.akademie-erfurt.de/index.php/akademie>

<https://www.shaker.de/de/content/catalogue/index>

1942, born in Zwittau (now Svítavy, Czech Republic), she studied Human Medicine in Rostock (University Rostock 1960-1963) and Leipzig (University Leipzig 1963-1966). After State Examination, she gained the licence to practise medicine and received the Dr.med. with a dissertation on a microbiological method ("Beseitigung der Eigenhemmung bei der Komplementbindungsreaktion"). She worked first as a resident house physician, then specialized in the field of drug research/Antiepileptics in the Institute of Pharmacology and Toxicology in Leipzig, with additional training at scientific institutes in Leningrad/Russia (Institute for Experimental Medicine with Sergej Viktorovič Aničkov), in Tbilisi/Georgia (Neurological Clinic/Dept. of Neurophysiology with Važa Michajlovič Okudžava), and in București/Romania (University Carol Davila, Dept. of Pharmacology). In 1981, she habilitated („Tierexperimentelle Untersuchungen zur pharmakologischen Beeinflussung von Epilepsie-Modellen unter besonderer Berücksichtigung serotoninerger Funktionen“) and was awarded the *venia legendi* (facultas docendi) for pharmacology and toxicology. She worked as a senior scientist in the field of neuropharmacology and as a lecturer of pharmacology and toxicology at the University Leipzig, Medical School. After many years of research and teaching in the field of neuro-psychopharmacology, she changed to the Karl-Sudhoff-Institute (founded in 1906 as the world's first institute for the history of medicine). She was awarded the Leibniz prize for research and teaching of the University Leipzig, gained the *venia legendi* for history of medicine, and in 2000 she was appointed professor of history of medicine. Research visits brought her to Russia (St. Petersburg, Moscow, Kazan, Crimea) and to France (Paris "Maison des Sciences de l'Homme"). Her main fields of work are the history of neurosciences and of international science relations (2000-2007 project "German Russian scientific relations in medicine and natural science", funded by the German Research Foundation, DFG Bonn). Since 2008 she has been a member of the "Akademie gemeinnütziger Wissenschaften zu Erfurt (gegr. 1754)" where she heads the

research team “Scientific Relations in Europa”. Active in this work are scientists from Austria, Italy, Latvia, Poland, Russia, Spain, Turkey, Germany. The team organizes scientific meetings and conferences in European countries, the outcome of which was published in the publication series of the Academy.

eMail: Ingrid.Kaestner@online.de

Links:

<http://www.akademie-erfurt.de/index.php/akademie>

<https://www.shaker.de/de/content/catalogue/index>

http://karl-sudhoff.uni-leipzig.de/karlsudhoff.site,posxt,publikationen,a_id,263.html

DIE „SOMMERFRISCHEN“ DES NERVENARZTES UND KINDERBUCHAUTORS DR. HEINRICH HOFFMANN (1809-1894) IN TABARZ (THÜRINGEN)

ASABIYE HEKİMİ VE ÇOCUK KİTABI YAZARI DR. HEINRICH HOFFMANN'IN (1809-1894) TABARZ'DA (THÜRINGEN) „YAZ TAZELENMESİ“

ÖZET

19. yy.'da Almanya'nın zengin kesimi, „yaz tazeliği“ dedikleri, tıbbi uygulamalar da yapılan bir sayfiye yerine seyahat ederlerdi. Thüringen'de Tabarz kür yerinin konukları içinde, Türkçede „saçı başı dağınık çocuk“ olarak dünyaca tanınmış „Der Struwwelpeter“ kitabının yazarı, Asabiye hekimi Dr. Heinrich Hoffmann'da vardı. O, bir çok kez Tabarz'da kalmış, oradaki sevilesi tabiatı, temiz havayı ve kür yerine dahil olan su kaynağını çok beğenmişti. Bildiride „yaz tazeliği“ kavramına bir giriş ve kür yerinin ünlü misafiri Dr. Heinrich Hoffmann'ı tanıttıktan sonra, Tabarz'ın 19. yy.'da konuklarına nasıl bir ortam sağladığı tanıtılacaktır. Sonrasında „yaz tazeliği“ amacının ve „kür yeri“nin, 20. yüzyıldaki sosyal değişimler ve tıbbi ilerlemelerle nasıl bir turizm ve modern rehabilitasyon merkezi haline geldiği gösterilecektir.

ZUSAMMENFASSUNG

Im 19. Jahrhundert reiste das wohlhabendere deutsche Bürgertum in die „Sommerfrische“, einen sommerlichen Erholungsaufenthalt, der auch mit medizinischen Anwendungen verbunden sein konnte. Zu den Gästen im Kurort Tabarz in Thüringen zählte der Nervenarzt Dr. Heinrich Hoffmann, Verfasser des international bekannten Kinderbuches „Der Struwwelpeter“, der mehrfach in Tabarz weilte und die liebliche Landschaft, die reine Luft und eine für den Kurbetrieb erschlossene Quelle schätzte. Im Beitrag wird zunächst nach einer Einführung zum Phänomen der „Sommerfrische“ und einer kurzen Skizze zum bekannten Kurgast Dr. Heinrich Hoffmann der Kurort Tabarz in Thüringen im 19. Jahrhundert mit seinen Angeboten für die Gäste dargestellt. Abschließend soll gezeigt werden, wie sich ein Ziel für „Sommerfrische“ und Kurort infolge der sozialen

Veränderungen und des medizinischen Fortschrittes im 20. Jahrhundert zu einem Ort des Tourismus und einem modernen Zentrum der medizinischen Rehabilitation gewandelt hat.

Prof. Dr. Melek Yıldırım

Emeritus Prof. Dr., Istanbul University Faculty of Dentistry Department of
Orthodontics

ÖZGEÇMİŞ/ CURRICULUM VITAE

İlk öğretim Sultanahmet İlkokulu, orta ve lise eğitimi Arnavutköy Amerikan Kız Koleji (Robert Kolej). İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi mezuniyeti 1976, Ortodontide uzmanlık 1981, Yardımcı Doçentlik 1985, İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Ana Bilim Dalında PhD derecesi 1993, Doçentlik 1994, Profesörlük 2000, Emeklilik 2005. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Kültürel Miras ve Turizm Bölümü mezuniyeti: 2016

Primary school in Sultanahmet Elementary school, high school education in American College for Girls (Robert College). Graduated from Istanbul University Faculty of Dentistry in 1976. Became an orthodontist in 1981, assistant professor in 1985, PhD in Istanbul University İstanbul Faculty of Medicine in History of Medicine and Deontology in 1993, associate professor in 1994, professor in 2000, retired in 2005. Graduated from Anadolu University Open Education Faculty, Faculty Cultural Heritage and Tourism in 2016.

A NARRATIVE ON CULTURAL HERITAGE

KÜLTÜREL MİRAS HAKKINDA BİR ANLATI

ÖZET

Kültürel miras, pek çok sene boyunca insanlar veya tabiat tarafından oluşturulmuş değerlerden oluşur. Kültürel miras bize atalarımız tarafından bırakılmıştır ve bizler de gelecek nesillere bırakacağız. Kültürel miras kategorileri; somut, somut olmayan, su altı ve doğadır. Ülkeler kültürel miraslarını geleceğe taşımak için çalışmaktadır. Türkiye de bu ülkelerden biridir. Kültürel miras; farkındalık, bilgi ve koruma ile hayatımızda yer almaktadır.

ABSTRACT

Cultural heritage consists of values created by mankind or nature since the beginning of history in thousands of years. Cultural heritage has been left to us by ancestors and we will leave them to coming generations. Cultural heritage categories are tangible, intangible, underwater and by nature. Countries are working on carrying on their cultural heritage to future. Turkey is among those countries. Cultural heritage is in our lives through awareness, knowledge and preservation.

Prof. Dr. Ahmet Sait Dinççağ

Istanbul University Istanbul Faculty of Medicine Department of General Surgery

ÖZGEÇMİŞ/CURRICULUM VITAE

1952 yılında Ankara'da doğdu. Orta öğrenimini Galatasaray Lisesi'nde tamamlayarak 1971 'de girdiği Güzel Sanatlar Mimarlık Üniversitesinde 1 yıl mimarlık eğitimi aldı. 1972 yılında İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesinde başladığı tıp eğitimini 1978 yılında tamamlayarak "Tıp Doktoru" oldu. 1978-1979 yıllarında USA Georgetown Üniversitesi'nde çalıştı. Vatani görevini bitirdikten sonra 1982 yılında, İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.B.D da başladığı genel cerrahi uzmanlık eğitimini 1986 'da tamamladı. Mecburi hizmeti sonrası 1989 da İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.B.D da baş asistan olarak göreve başladı. 1993 yılında doçent; 1999 da Profesör unvanını aldı. Tıp Etiği ve Tıp Hukuku Derneği kurucularından olup, "Eğiticilerin Eğitimi" programında eğitici olarak kendi Fakültesinde ve diğer üniversitelerde kurslarda eğitmenlik yaptı. Ulusal ve uluslararası 200 civarında yayınlanmış bilimsel makalesi yanı sıra "Can Suyu", "Zihin-SİZsiniz", "Sevgili Doktorum Anla Beni", "3'İM de İnsan" adlı dört felsefi kitabı vardır. Fransızca ve İngilizce bilen Dr. Dinççağ evli bir çocuk babasıdır.

He was born in 1952 in Ankara. After completing his secondary education at Galatasaray High School, he entered the Architecture Faculty of Fine Arts in 1971 and studied architecture for one year.

In 1972, he started his medical training in 1978 at I. U. Istanbul Medical School and became a Medical Doctor. From 1978 to 1979, he worked in Georgetown University, USA. In 1982, after completing his military service, he completed his general surgery specialty training which he started in Istanbul University Istanbul Medical Faculty, General Surgery Department in 1986. After the compulsory service in 1989 he started to work as chief assistant in I. U. Istanbul Medical Faculty General Surgery Department. In 1993, he became an associate professor and in 1999 he became a professor. He is one of the founders of the medical ethics and medical law association and a lecturer in his own Faculty and at other universities as part of the Training of Trainers program. In addition to more than 200 scientific articles published in national and international journals, he published four philosophical books: "Can Suyu", "ZihinSİZsiniz", "Sevgili Doktorum Anla Beni", "3'İM de İnsan". Dr. Dinççağ who can speak English and French, is married and father to a child.

CAN SUYU

THE LIFE JUICE

ÖZET

Suyun içinde gelişip büyüyen, kalbi su içinde atmaya başlayan insan dünyaya geldiğinde vücudunun % 90'ı sudur. Yaş ilerledikçe bu suyun yerini yağ almakla birlikte yine de % 75-80'ini su oluşturmaktadır. Aslında insanın deri denilen çeperle sınırlandırılmış bir balon gibi olduğunu söyleyebiliriz. Tüm hayatsal faaliyetleri bu suyun içindeki biyokimyasal reaksiyonların değişimi sonucu olmaktadır. Bu nedenle bedenimizdeki suyu CANSUYU olarak tanımlayabiliriz. Bu suyun terkiibini belirleyen, yiyerek veya içerek aldığımız gıdalar, soluduğumuz hava ve özellikle de düşünceyle ürettiğimiz hormon ya da benzeri moleküllerdir. Can suyunun terkiibindeki değişiklikler, bilinen ya da adını koyamadığımız pek çok hastalıklara yol açmaktadır. Sağlıklı bir yaşam için can suyunu bozan etkenlere maruz kalmamak için öncelikle düşünce sistemimizi doğru yapılandırmamız gerekir.

ABSTRACT

Human, 90% of whose body is water when he is born, grows in water and his heart starts to beat in water. As age progresses, this water is replaced by oil, but is still composed of 75-80% water. In fact, we can say that man is like a balloon bounded by a wall called skin. All of his life activities are the result of the changes in the biochemical reactions in this water. Therefore, we can define the water in our body as SAP. The foods which we consume by eating or drinking, the air we breathe and the hormones or similar molecules we produce with our thoughts, determine the composition of this water. Changes in the composition of water can lead to many diseases that are not known or named. In order not to be exposed to the factors that can disrupt the sap for a healthy life, we need to correctly configure our thinking system.

Prof. dr hab. Jarosław Kita

Prof. Dr hab., Instytut Historii/Institute of History; Wydział Filozoficzno-Historyczny, Uniwersytet Łódzki /Faculty of Philosophy and History, University of Lodz

ÖZGEÇMİŞ/CURRICULUM VITAE

Profesör Jarosław Kita, 1984 yılında Polonya'daki Łódź Üniversitesi Tarih Fakültesi'nden mezun oldu. Akademik hayatının başladığı bu üniversitede, başarılı bir araştırma-öğretim görevliliği ve doçentlik kariyer gerçekleştirmiş ve halen profesör olarak görev almaktadır. Polonya'daki ve yurtdışındaki birçok üniversitede bilimsel burs programlarına katıldı. 2008-2016 yıllarında Łódź Üniversitesi Tarih Enstitüsü Müdürü olarak görev yaptı ve 2009 yılından beri XIX. Yüzyıl Polonya Tarihi Bölüm Başkanlığı yapmaktadır. "Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX wieku" (XIX ve XX. Yüzyıllar Sosyoekonomik Tarih Araştırmaları) ve "Rocznik Łódzki" (Łódź Yıllığı) dergilerinin baş editörlüğünü yapmaktadır. Televizyon ve radyo programları ve de basın aracılığıyla tarihin yaygınlaşması- yayılması ve tarihle ilişkili problemlerin sunumunu sağlamaktadır. 2018'den itibaren Polonya Tarihi Derneği Ana Kurulu üyesidir. Prof. Jarosław Kita, 19. ve 20. yüzyıllar sosyal ve ekonomik tarihi alanında uzmanlaşmıştır. Başta Polonya ile diğer Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin toplum tarihi karşılaştırmaları olmak üzere 19.-21. yüzyıllardaki Avrupa kaplıca kültürü ve Łódź bilimle ilgili grupların tarihi ile ilgilenmektedir. Aynı zamanda sosyal tarih alanındaki kaynakların editörlüğünü yapmaktadır. 15'i monografi olmak üzere 170'in üzerinde bilimsel yayını vardır. (Yayınlarına bazı örnekler: "Unutulmuş Polonya Kaplıcaları"; „Tomasz Potocki (1809-1861);“ Polonyalı Toprak Sahiplerinin Tutumunun Evrimi”).

Professor Jarosław Kita graduated from the Faculty of History at the University of Łódź in Poland in 1984. He has been associated with this University from the beginning of his academic career, working successively as a research and didactic assistant, associate professor and currently a full professor. He participated in scientific fellowship programmes at several universities in Poland and abroad. In 2008-2016 he held the

position of Director of the Institute of History at the University of Lodz, and since 2009 he has been the Head of the Chair of Polish History of the XIXth Century. He is the Editor in Chief of historical journals: „Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX wieku” and „Rocznik Łódzki” (“Studies on the socio-economic history in the XIX and XXth centuries” and “The Lodz Annual”). He is involved in propagating history and presenting history-linked problems in television and radio programmes and in press. From 2018 he has also been a member of the Main Board of the Polish History Society. **Scientific research:** Prof. Jarosław Kita specializes in the field of social and economic history of the 19th and 20th centuries. He is particularly interested in issues related to the history of Polish society as compared to other nations of Central and Eastern Europe. Another domain of his research is the European spa culture of the 19th - 21st centuries. Additionally, he explores the history of the Lodz science-related groups. He is also an editor of sources in the field of social history. He is the author of over 170 scientific publications, including 15 monographs (for example: „Forgotten Polish spas”; „Tomasz Potocki (1809-1861); “The evolution of the Polish landowners’ attitudes”).

POLSKIE ŹRÓDŁA MINERALNE, KTÓRE PRZEGRAŁY Z ROPĄ NAFTOWĄ

POLISH MINERAL WATER SPRINGS THAT LOST OUT TO CRUDE OIL SOURCES

ABSTRACT

In the XIXth century, in the then partitioned Poland, there was some entrepreneurial activity aiming at the development of Polish spas. Many prospective areas were explored to find new mineral water springs, and the richest proved to be Galicia, at that time under the Austrian occupation. Owners of the lands with mineral water springs began to invest in spa infrastructure and small local spas were founded with a view to increase their income. However, in the 60ies of the XIX century, a new and potentially greater source of income came into sight, associated with the undertaken in those days search for mineral oil. Holes were bored in the rock, and often caused mineral water to recede or disappear, rendering spas impracticable. In other cases landowners from the start decided to invest in oil rather than in a mineral water spa. The result of such line of action and decisions was downfall of a number of initially well promising local spas in the last decades of the XIX century in Galicia. Only in a few largest health resorts it was possible to combine a small scale oil drilling operations with maintaining health resort function.

STRESZCZENIE

W XIX w. na ziemiach polskich podejmowano działania zmierzające do rozwoju krajowych uzdrowisk. Podejmowano wiele poszukiwań, których zamierzeniem miało być odnalezienie nowych ujęć źródeł mineralnych. Szczególnie wiele wód mineralnych odkryto na terenie Galicji, znajdującej się w XIX w. pod zaborem austriackim. Właściciele miejscowości z odkrytymi źródłami wód mineralnych zaczęły inwestować w infrastrukturę uzdrowiskową. Zakładano niewielkie lokalne uzdrowiska, które miały zwiększyć dochody właścicieli majątków ziemskich. Jednak od lat 60. XIX w. w związku

z podjętymi poszukiwaniami oleju skalnego, jak nazywano wówczas ropę naftową, pojawiło się inne źródło dochodów. Odwierty prowadzone podczas poszukiwania ropy niejednokrotnie powodowały, iż wody mineralne zanikały. W innych wypadkach właściciele terenów, na których występowała ropa naftowa i wody mineralne, z czasem wybierali prowadzenie dalszych inwestycji związanych z ropą. W efekcie takich działań na terenie Galicji w ostatnich dekadach XIX w. doszło do upadku kilku dobrze zapowiadających się początkowo niewielkich uzdrowisk. Tylko w największych z miejscowości uzdrowiskowych udało się połączyć wydobycie ropy na niewielką skalę z utrzymaniem funkcji uzdrowiskowych.

**ÖZETLER
ABSTRAKTY**

„O PROBLEMATYCE KĄPIELI W ŚWIETLE POGLĄDÓW DRA MED. I CHIR. ANTONIEGO NIEDZIELSKIEGO”

‘ISSUES OF BATHS IN THE LIGHT OF DR ANTONI NIEDZIELSKI’S VIEWS’

Jacek Adamski

Student of Pharmacy, Faculty of Pharmacy with Division of Laboratory Diagnostics Wrocław Medical University

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Praca dotyczy artykułu dra med. i chir. Antoniego Niedzielskiego pod tytułem „O kąpielach. Rzecz wyjęta z Francuskiego słownika umiejętności lekarskich i z wielu innych znakomitych pisarzy, pomnożone własnymi spostrzeżeniami.” umieszczonego w kwartalniku „Pamiętnik lekarski warszawski” z roku 1828. W referacie zawarte zostały krótki rys historyczny kąpielei na początku XIX wieku w Europie oraz opis czasopisma, w którym pojawił się artykuł, a także analiza i interpretacja artykułu oraz własnych poglądów dra med. i chir. Antoniego Niedzielskiego wraz z porównaniem z obecną wiedzą w zakresie zażywania kąpielei.

This lecture is about Dr Antoni Niedzielski’s article, entitled ‘About baths. A matter based on French medical dictionary and many other excellent writers, multiplied by own observations,’ which appeared in ‘Pamiętnik lekarski warszawski’, a medical quarterly from 1828. This paper includes a trait about baths in the first half of XIX century, a short description of the quarterly, article and its author’s opinions analysis and interpretation, followed by a comparison with contemporary knowledge about baths.)

TÜRKİYE’NİN İLK HİDROKLİMATOLOJİ UZMANI PROF. DR. HATİCE NURTEN ÖZER

TURKEY’S FIRST HYDROCLIMATOLOG PROF. DR. HATİCE NURTEN ÖZER

Emin Alkan

MD., Istanbul University Istanbul Faculty of Medicine
Department of Medical History and Ethics

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

1932 yılında İstanbul’da doğdu. 1958 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi’nden mezun olmasının ardından aynı fakültenin Hidroklimatoloji Kürsüsü’nde asistan olarak göreve başladı. “Doğu Marmara Bölgesi Hidro-Mineral Tedavi Merkezlerinin Klimatik Şeraiti” konulu tezini tamamlayarak Türkiye’nin ilk hidroklimatoloji uzmanı olmuştur. 1970 yılında “Bursa Thermo-Mineral Kürünün İmmünoreaktif Plasma İnsülini Üzerine Tesiri” konulu tezi ile doçentlik, 1975’te “İstanbul’daki Hava Değişimlerinin Serotonin Metabolizması ile Bağlantısı” isimli profesörlük takdim tezi ile de profesör unvanı almıştır. 1982 yılından itibaren anabilim dalı başkanlığını ve aynı tarihte kurulan Tıbbi Ekoloji ve Hidro-Klimatoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi müdürlüğünü aynı anda yürütmüştür. Türkiye’de halkın önemli sorunlarından biri olan kaplıca ve kaynak sularının hatalı kullanımının engellenmesi için sağlık politikalarının değiştirilerek bu sorunlarının giderilmesinde katkılar sağlamıştır. 1994 yılında Dünya Termalizm Ödülü’nü almaya hak kazanmıştır. Türkiye’nin meteorolojik koşullarını, kaplıcalarının doğal ve sosyal çevrelerini, maden suları, talassoterapi konularında 140’tan fazla bilimsel yayını bulunmaktadır. Bu çalışmada, Prof. Dr. H. Nurten Özer’in biyografisi ile tıbbi ekoloji ve hidroklimatoloji alanlarındaki katkılarına yer verilecektir.

She was born in 1932 in Istanbul. After graduating from Istanbul University Faculty of Medicine in 1958, she started to work as assistant in the Department of Hydroclimatology at the same faculty. She has been the first hydroclimatologist by completing her thesis about “Eastern Marmara Region Hydro-climatic conditions of the Mineral Treatment Centers” In 1970, she became associate professor with her thesis titled “The Effect of Bursa Thermo-Mineral Cure on Immuno-reactive Plasma Insulin’ and in 1975, she received the title of associate professor with a professor’s dissertation thesis titled ”The Connection of Air Exchanges in Istanbul with Serotonin Metabolism’. She had been the head of the department since 1982 and the director of Medical Ecology and Hydro-Climatology Research and Application Center established at the same year. She has contributed to the elimination of the misuse of hot spring and spring waters ,which is an important problem for Turkish people, by offering health policies changes. She won the World Thermal Award in 1944. She has more than 140 scientific publications about Turkey’s meteorological conditions, natural and social environment of hot springs, mineral waters and thalassotherapy. In this study, Dr. H. Nurten Özer’s biography and her contributions in the fields of medical ecology and hydroclimatology will be discussed.

SİNOP'TA DÖRT AYRI MEDENİYET DÖNEMİNE AİT HAMAMLAR

BATHS BELONGING TO FOUR DIFFERENT CIVILIZATION ERAS IN SINOP

İbrahim Başağaoğlu*, Betül Bakır**

*Emeritus Prof. Dr., Istanbul Cerrahpaşa University Medical Faculty, Department of Medical History and Ethics

** Assoc. Prof. Dr., History of Architectur, Restoration

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Sinop, uygarlıklar beşiği Anadolu'nun en kuzeyinde yer alan ve Karadeniz'in tek doğal liman kentidir. Bu özelliği Sinop'un Antik Çağ'dan günümüze kadar bir liman kenti olarak anılmasına yol açmıştır. Son arkeolojik buluntular Sinop il sınırları içinde en eski yerleşimin Neolitik Çağ'a kadar uzandığına işaret etmektedir. Sinop bir Antik Çağ başkentidir. Antik Çağ başkentleri aynı zamanda kültür merkezleridir. Kültürler, insanlığın ortak miraslarıdır. M.Ö. 1800'lerde erken Hitit buluntuları çıkan kentte, M.Ö. 4. yüzyılda Hellenler ve Paflagonyalılar, M.Ö. 1. y.y. da Romalılar ve daha sonra Bizans, M.S.12. y.y. da Trabzon Rum İmparatorluğu etkisini sürdürmüş, 13.y.y. da Anadolu Selçukluları ile Türkler, hâkimiyeti ele geçirmiştir. Beş kat medeniyet tabakasına sahip olan Sinop önemli bir kültür potansiyeline sahiptir. Sinop en parlak dönemini Helenistik Çağ'da yaşamıştır. Antik Çağ'dan beri parlak ve yoğun bir ticari ve kültürel yaşantıya sahip olan Sinop, bu özelliğini Roma, Selçuklu, Candaroğulları ve Osmanlı yönetiminde de sürdürmüştür. Tarihte ilk insanların, vahşi hayvanlardan korunma, hijyen, yeme-içme ve dini ritüellerde kullanma amaçlarıyla barınaklarını, su kenarlarında yapmaları kaçınılmazdı. Tarih boyunca tüm kültürlerde olduğu gibi insan yaşamını ve yerleşimini belirleyici en önemli öğe su olmuştur. Su yapıları o toplumun kültür seviyesinin bir göstergesidir. Suyu tedavi amaçlı ilk kullananlar Mezopotamya halkı olmasına karşın Romalılar fizik tedavi unsuru olarak

suyolları, çeşmeler, hamamlar ve kanalizasyon şebekeleri geliştirmişlerdi. Romalılar pis yiyeceklerde ve yıkanılmayan vücutlarda hastalık olacağı düşüncesiyle yerleşimlere büyük hamamlar ve suyolları inşa etmişler, doğallıkla yapılan kazılarda Sinop'ta da Roma hamam kalıntıları gün ışığına çıkarılmıştır. Veriler Hititlerinde etkisinde kalan kentte ileriki dönemlerde yapılacak kazılarda o dönemden kalan suyolları ve havuz buluntuları da çıkabileceğini gösteriyor. Türklerde geliri vakfedilen hamamlar, külliyelerde ve mahalle kültüründe önemli bir yere sahiptir. Bilgelik esasına dayalı kültürümüzde suyun önemi iyi anlaşılmalı ve dilimize bazı anlamlı deyimler şeklinde yerleşmiştir...

Su gibi aziz ol

Allah su gibi ömür versin

Su küçüğün, yol büyüğün..... vb.

Çalışmamızda konu olarak ele aldığımız hamamları dört büyük medeniyetten (Roma, Pervaneoğulları, Selçuklular, Osmanlı) örnekler vererek sizlerle paylaşmak istedik. Bunlar kalıntıları günümüze ulaşmış, Roma, Selçuklu, Candaroğulları ve Osmanlı dönemi hamamlarıdır.

Sinop, the cradle of civilizations, is the only natural port city of the Black Sea located in the northernmost part of Anatolia. This feature of Sinop from Antique ages to the present day caused the city to be considered as a port city. The last archaeological findings indicate that the oldest settlement in the Sinop province extends to the Neolithic age. Sinop is an ancient capital. Ancient capitals are also cultural centers. Cultures are common heritage of humanity. Early Hittite findings from 1800s BC were discovered in the city and also Hellenes and Paflagonians lived here in the 4th century BC, Romans and than Byzantines lived here in the 1st century and later Trebizond Greek Empire existed here in 12th century. In the 13th century, the Anatolian Seljuks and the Turks conquered the province. Sinop, which has five layers of civilization, has an important cultural potential. Sinop had its brightest times in the Hellenistic Age. Sinop, which has a bright and intense commercial and cultural life since antique ages, maintained this characteristic in the Roman, Seljuk, Candarogullari and Ottoman administrations. In the history, it was inevitable for the first people to build their shelters at the water's edge for the purpose of protection from wild animals, hygiene, eating and drinking and using them in religious rituals. As in all cultures throughout history, the most important element in determining human life and settlement has been water. Water structures are indicative of the culture level of that society. Although the Mesopotamian people were the first to use water for treatment, the Romans developed waterways, fountains, baths and sewerage networks as physical therapy elements. The Romans built large baths and waterways in settlements with the idea that there would be contaminated foods and uncleaned bodies, and the natural bath ruins of Sinop were also brought to light. The data show that in the city, which was under the influence of Hittites, water and pool findings may be found in the future diggings. Turkish baths, income of which are consecrated have

an important place in the social complex and neighborhood culture. In our culture based on wisdom, the importance of water has been well understood and have entered in our language in the form of meaningful phrases.

Be saint as water

May Allah give life like water

The water belongs to young, the word belongs to older, .. etc.

In our study we wanted to share the baths that we handled as subject with the examples from four great civilizations (Roman, Pervaneogullari, Seljuks, Ottomans). These are the remains of the Roman, Seljuk, Candarogullari and Ottoman era baths.

BRYTYJSKA KULTURA UZDROWISKOWA PRZEŁOMU XIX I XX w. BRITISH SPA CULTURE AT THE TURN OF THE 19TH AND 20TH CENTURIES

Tomasz Bober

mgr farm., Zakład Humanistycznych Nauk Wydziału Farmaceutycznego, Koło Naukowe 'Uroboros' Department of Human Sciences, Faculty of Pharmacy, Student Society 'Uroboros'

Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Analityki Medycznej, Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu/Faculty of Pharmacy with Division of Laboratory Diagnostics, Wrocław Medical University

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Powtórna, szeroka recepcja standardu medycyny uzdrowiskowej w Europie miała miejsce w XVIII w. częściowo również za sprawą prac brytyjskich uczonych, które przyczyniły się do dynamicznego rozwoju uzdrowisk na Wyspach a z czasem również do powstania nowych, zagranicznych, konkurencyjnych uzdrowisk, często lepiej zorganizowanych i oferujących wyższą jakość usług. W tym przypadku należy zwrócić szczególną uwagę na uzdrowiska niemieckie. Referat przedstawia różnice w funkcjonowaniu i standardach usług placówek brytyjskich i kontynentalnych. Różnice te były przyczyną zamknięcia wielu ośrodków na terenie Wielkiej Brytanii - w połowie XIX w. działało około 200 uzdrowisk, jednak w 1919 r. liczba ta zmniejszyła się do około 60, w 1946 r. było ich tylko dziesięć, zaś w 1978 r. tylko jedno, Leamington Spa. Przełom wieków stanowiący cezurę czasową referatu jest również epoką odkryć związanych z radioaktywnością. Badania J. J. Thompona, kontynuowane przez innych uczonych potwierdziły obecność radioaktywnego gazu w wodach wielu znanych europejskich uzdrowisk, co przyczyniło się (za sprawą dobrej reputacji tych miejsc oraz charakterystycznego dla tej epoki optymizmu naukowego) do rozwoju radioterapii oraz zjawiska zwanego w literaturze zachodniej „radioaktywną szarlatanerią”.

The second broad reception of the standard of spa medicine in Europe took place in the eighteenth century, partly due to the work of British scientists, which contributed to the dynamic development of many health resorts in Britain and over time also to the emergence of new, foreign, competitive spas, often better organized and offering higher quality services. In this case, special attention should be paid to German spas. The presentation describes the differences in the functioning and standards of services of British and continental institutions. These differences were the reason for the closure of many centres in Great Britain - in the middle of the 19th century there were about 200 health resorts, but in 1919 this number decreased to about 60, in 1946 there were only ten of them, and in 1978 only one, Leamington Spa. The turn of the century, which was the time caesura of the paper, is also an era of discoveries related to radioactivity. J. J. Thompon's research, continued by other scientists, confirmed the presence of radioactive gas in the waters of many well-known European spas, which contributed (due to the good reputation of these places and scientific optimism characteristic of this era) to the development of radiotherapy and the phenomenon called „radioactive quackery” in Western literature.

SUYUN PSİKOSOSYAL ETKİLERİ ÜZERİNE BİR DERLEME

A REVIEW ON THE PSYCHOSOCIAL EFFECTS OF WATER

Filiz Bulut

MSc, PhD candidate. Uludag University Institute of Health Sciences
Dept. of History of Medicine and Medical Ethics, Bursa, Turkey

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Yaşamın kaynağı olarak suyun, yaşamın sürdürülebilirliği açısından herkes için benimsenmiş ortak bir önemi vardır. Suyun fizyolojik hastalıklar için halk sağlığı alanında da oldukça önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Bu önemi, yiyecek, enerji, hijyen, sanitasyon, kentleşme, insan hakları, cinsiyet, ekosistemler, finansman, iklim değişikliği, afetler gibi hemen her konuyla bağlantısında görmek mümkündür (BM 2018). Bu bağlantıda özellikle gıda güvenliği konusunda Birleşmiş Milletlerin de belirttiği gibi suyun anahtar bir rolü bulunmaktadır. Diğer yandan 1948'de İnsan Hakları Evrensel Beyanname'sinde herkes için yeterli gıdaya sahip olma hakkı onaylanırken, birçok ülkede yeterli gıdaya erişimin ancak suya erişim ölçüsünde mümkün olduğu belirtilmektedir (BM 2014). Gıda ve suya erişim ayrıca hijyen koşullarını sürdürme de ülkelerin gelir düzeyi önemli bir faktördür. WHO, düşük ve orta gelirli ülkelerin sağlık tesislerinin %38'i gelişmiş bir su kaynağına sahip olmadığını, %19'unun iyileştirilmiş sıhhi temizliğe ve %35'inin de el yıkama için su ve sabun bulunmadığını raporlamaktadır (WHO 2018). Bu raporlarda küresel olarak en az iki milyar insanın dışkı ile kirlenmiş içme suyu kullandığı ileri sürülmektedir. Devamsız, yetersiz ve uygun olmayan şekilde yönetilen su ve temizlik hizmetlerinin, ishal, hepatit A, kolera, dizanteri, tifo ve çocuk felci gibi birçok bireyleri önlenebilir sağlık risklerine maruz bıraktığı belirtilmektedir (WHO 2018).

Günümüzde suyun bireyler üzerinde çevresel risklerin yanında psikososyal sağlığı da etkileyebilecek faktörleri ortaya çıkardığı bildirilmektedir. Özellikle sanitasyonun stres

ve refah ile olan ilişkisi giderek daha fazla tanınmaya başlamıştır. Bireylerin psikososyal düzeylerini suya bağlı olarak gıda güvensizliği de etkilemektedir. Çalışmalarda su ve gıda güvensizliğinin bireylerin sosyal koşulları ile birleştiğinde depresyon, stres ve kaygı düzeyleri üzerinde oldukça yakın bir ilişki olduğu saptanmıştır (Crighton, Elliott et al. 2003, Cooper-Vince, Arachy et al. 2018, Shiras, Cumming et al. 2018). Suya erişim ile ilgili sorunların, fiziksel ve psikososyal strese neden olduğu, Hintli kadınlar üzerinde yapılan bir araştırmada bildirilmektedir. Buna göre suya erişimde fiziksel ve psikososyal stresin, erken doğum ve düşük yapmayı etkileyebileceği olası mekanizmalar belirtilmektedir. (Baker, Story et al. 2018). Başka bir araştırmada ise su güvensizliği ile cinsiyet arasındaki depresyon oranı analizinde, kadınların erkeklere göre depresyon düzeylerinin daha fazla olduğu saptanmıştır (Cooper-Vince, Arachy et al. 2018).

Su kaynaklarının kirlenmesi, mevcut su politikalarının suya erişimi sınırlandırması ve suyun özelleştirilmesi gibi birçok sorun, suya erişimi olumsuz etkilemektedir. Genel olarak temiz içilebilir suya erişim sorununun çözümünde, Dünya Sağlık Örgütü'nün 'Sağlık sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, bedence, ruha ve sosyal yönden tam iyilik halidir.' tanımı dikkate alındığında, bütüncül bir yaklaşımla, suyun fizyolojik etkilerinin olduğu kadar psikososyal etkilerinin de olduğunun gösterilmesi oldukça önemlidir.

Bu bildiri de suyun, fizyolojik etkilerinin yanı sıra araştırmalarda saptanan psikososyal etkileri derlenmiştir.

Water, as a source of life, has a common importance for everyone in terms of the sustainability of life. It is known that water has a very important place in the field of public health for physiological diseases. It is possible to see this importance in its relation to almost all areas such as food, energy, hygiene, sanitation, urbanization, human rights, gender, ecosystems, financing, climate change, disasters etc (UN 2018). As stated by the United Nations, water has a key role especially in food safety. On the other hand, while the right to have enough food for everyone is approved in the Universal Declaration of Human Rights in 1948, it is stated that access to adequate food is possible in many countries only in terms of access to water (UN 2014). Access to food and water is also an important factor in countries' income levels in maintaining hygienic conditions. WHO reports that 38% of the health facilities in low- and middle-income countries do not have an improved water supply, 19% of them do not have improved sanitation and 35% of them have no water and soap for handwashing (UN 2014). These reports suggest that globally at least two billion people use drinking water contaminated with faeces. It is stated that water, and uninterrupted, inadequate and unsuitable managed water and sanitation services expose many individuals to preventable health risks such as diarrhea, hepatitis A, cholera, dysentery, typhoid and polio (WHO 2018).

Recently, besides environmental risks, it is reported that water involves factors that may affect the psychosocial health of individuals. Particularly, the relationship between sanitation and stress and prosperity has become increasingly known. Psychosocial levels of individuals have also been affected by food insecurity depending on water. It was found by researches that when water and food insecurity was combined with the social conditions of individuals, there is a very close relationship on depression, stress and anxiety levels (Crighton, Elliott et al. 2003, Cooper-Vince, Arachy et al. 2018, Shiras, Cumming et al. 2018). It is reported in a study conducted on Indian women that problems with access to water cause physical and psychosocial

stress. Accordingly, the possible mechanisms by which physical and psychosocial stress in accessing water may affect preterm delivery and miscarriage are indicated (Baker, Story et al. 2018). In another study, it is showed in a multiple regression analysis in which the correlation between water insecurity and genders is looked for that women had higher levels of depression than men (Cooper-Vince, Arachy et al. 2018).

Many problems, such as the pollution of water resources, the limitation of access to water by the existing water policies and the privatization of water, affect the access to water negatively. In general, in dealing with the problem of access to reliable drinking water, when the World Health Organization's definition 'Health is a state of complete physical mental and social well being and not merely the absence of disease or infirmity' is taken into account, it is very important to show with a holistic approach that water has psychosocial affects as well as physiological ones.

In this paper, the psychosocial effects of water found in researches besides the physiological effects were compiled.

References

- Baker, K., W. Story, E. Walser-Kuntz and M. Zimmerman (2018). "Impact of social capital, harassment of women and girls, and water and sanitation access on premature birth and low infant birth weight in India." *Plos One* 13(10).
- BM. (2014). "Water and food security." Retrieved 25.01.2019, from http://www.un.org/waterforlifedecade/food_security.shtml.
- BM. (2018). "Water Facts." Retrieved 25.01.2019, from <http://www.unwater.org/water-fact>
- Cooper-Vince, C., H. Arachy, B. Kakuhikire, D. Vorechovska, R. Mushavi, C. Baguma, A. McDonough, D. Bangsberg and A. Tsai (2018). "Water insecurity and gendered risk for depression in rural Uganda: a hotspot analysis." *BMC Public Health* 18(1).
- Crighton, E., S. Elliott, J. Meer, I. Small and R. Upshur (2003). "Impacts of an environmental disaster on psychosocial health and well-being in Karakalpakstan." *Soc Sci Med* 56(3).
- Shiras, T., O. Cumming, J. Brown, B. Muneme, R. Nala and R. Dreibelbis (2018). "Shared latrines in Maputo, Mozambique: exploring emotional well-being and psychosocial stress." *BMC Int Health Hum Rights* 18(1).
- WHO. (2018). "Drinking-water." Retrieved 25.01.2019, from <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/drinking-water>.

BIYOETİĞİN SESSİZ GÜNDEMİ: SUYUN TİCARİLEŞTİRİLMESİ VE 'SU HAKKI'

THE SILENT AGENDA OF BIOETHICS: COMMERCIALIZATION OF WATER VE
'RIGHT TO WATER AND SANITATION'

Filiz Bulut*, M. Murat Civaner**

*MSc, PhD candidate. Uludag University Institute of Health Sciences,
Dept. of History of Medicine and Medical Ethics, Bursa, Turkey

**Prof.Dr., Uludag University School of Medicine, Dept. of History of Medicine and Medical Ethics, Bursa, Turkey

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Kişisel kullanımdan, tarım için kullanıma, elektrik üretiminden ticari faaliyetlere bireylerin ve toplumun tüm etkinlikleri ve varlığı, suya bağlıdır. Güvenli, kolay erişilebilir ve temiz suyun kullanımı ise halk sağlığı açısından ayrı bir öneme sahiptir. Birleşmiş Milletler, Dünya Sağlık Örgütü, UNICEF gibi kuruluşların su ve sağlık konulu raporlarında günümüzde 2.1 milyar insanın güvenli bir şekilde yönetilen su hizmetlerine erişim hakkının olmadığı, 4.5 milyar insanın da güvenli temizlik hizmetlerinden yoksun olduğu belirtilmektedir (WHO 2017, WHO/UNICEF 2017, BM 2018). Birleşmiş Milletlerin raporuna göre kötü hijyen koşulları ya da güvenli olmayan içme suyuna bağlı olarak her yıl beş yaş altında 340,000'den fazla çocuk yaşamını yitirmektedir (BM 2018). Suya olan erişim sorunları nedeniyle suyun temel bir insan ihtiyacı olduğu Birleşmiş Milletlerce dikkate alınmış, Binyıl Kalkınma Hedefleri arasında su kaynaklarına erişimi olmayan insanların oranının yarı yarıya indirilmesi hedefine yer verilmiştir (BM 2018). Yirmibirinci yüzyılda su ile ilgili sorunlar; genel olarak dünyanın nüfus artışı, çevre kirliliğinin artması, suyun tarımsal amaçlı kullanımı, kalitesinin korunmaması, su yönetimine ilişkin sorunlar, su kaynaklarının etkin kullanımı için finansman ihtiyacı ve günümüzde su ücretlerinin giderek artması gibi pek çok başlıkta tartışılmaktadır. Bir araştırma raporunda temiz içme suyuna erişim sorununun, su kaynaklarının eksikliğinden çok suya erişimi kısıtlayan sosyopolitik faktörler ve kurumlarla ilişkili olduğu ileri sürülmektedir (UNRISD 2009). Bu rapora göre suyun özelleştirilmesi ve ticarileştirilmesi, suya erişim konusundaki başlıca engellerden biridir. Suyun giderek ticarileştirilmesi karşısında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 2010 yılında herkesin sürekli, güvenli, erişilebilir ve uygun

fiyatlı 'Su hakkı'na sahip olduğunu resmen kabul etmiştir. Dünyada ve ülkemizde temiz su kaynaklarının kirletilmesi, sanayileşmeye bağlı olarak su varlıklarına zarar verilmesi, mevcut su politikalarının yol açtığı yıkım ve son olarak da su kaynaklarının özelleştirilmesi ve ticarileştirilmesiyle suya olan erişim giderek azalmaktadır. Su sorunu dünya sorunlarının içinde acil eylem planı gerektiren bir konu olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda çeşitli platformlarda 'su hakkı' savunuculuğu yapılmakta, özellikle suyun ticarileşmesine tepki gösterilerek güvenli suyun bir 'yaşam hakkı' olduğu ve dolayısıyla her insanın erişebilmesi gerektiği ileri sürülmektedir (Korkut 2009, Politeknik 2010, Politeknik 2012, Kılıç 2016, Politeknik 2016, SuHakkı 2018). Buna karşılık bir meta haline getirilen suyun sağlık ve insan hakları açısından değeri ve ilişkili sorunlar, Jose Saramago'nun "Dünyada suyun sessizliğinden daha derin bir sessizlik olduğunu sanmıyorum" sözünü doğrularcasına, tarihsel olarak ana akım Biyoetik alanının dışında tutulagelmıştır. Oysa tüm canlıları ilgilendiren suyun metalaştırılması, suya erişimdeki eşitsizlikler, bu eşitsizliklerin ortaya çıkardığı sağlık hakkı ihlalleri, sağlığın sosyal belirleyenleriyle ilgili boyutlar gibi pek çok konu Biyoetiğin çalışma alanına girer. Bu bildiriye; suyun bir insan hakkı oluşu tarihsel açıdan incelenmekte ve suyun değersel özelliğinin kaynakları ve mülkiyet kavramıyla nasıl bir araya gelebileceği Metin Erksan'ın "Susuz Yaz" isimli filminin çözümlemesiyle birlikte ele alınmaktadır.

From personal to agricultural use, from electricity production to commercial activities, all activities by individuals and societies depend on water. Use of safe, accessible and clean water has its distinct importance in terms of public health. In their reports on water and health, agencies such as United Nations, World Health Organization and UNICEF state that today 2.1 billion people have no access to safely managed water supply services and 4.5 million people are deprived of safe hygiene services (WHO 2017, WHO/UNICEF 2017, UN 2018). According to UN reports, over 340,000 children under age 5 die annually as a result of unfavourable hygiene conditions and unsafe water (UN 2018). The UN considered water as a fundamental human need given problems of access to it, and included in its Millennium Development Goals to halve the proportion of people not having access to water (UN 2018).

In the 21st century, problems related to water are discussed under various headings including population growth, increasing environmental pollution, water use for agricultural activities, failure in protecting water quality, problems related to water management, need for funding to utilize water resources efficiently and increasing price of water. In a survey report it is argued that the problem of access to safe drinking water is associated with socio-political factors and institutions restricting access to water rather than its limited availability (UNRISD 2009). According to this report, privatization and commercialization of water supply is one of the major obstacles to access to water. As water supply is gradually commercialized, the UN General Assembly officially recognized the right of all to continuous, safe and accessible water in 2010. Indeed, throughout the world and in Turkey access to water is being curbed as a result of pollution, damage to water sources deriving from industrialization, adverse consequences of present-day water policies and finally commercialization and privatization of existing water resources.

The problem of water can be categorized as the one among other universal problems that require urgent plan of action. In this context, there are now advocacy activities on various platforms for the “right to water”, and in response to the commercialization of water in particular, it is argued that safe water is a part of the right to life which means all should

have access to it (Korkut 2009, Politeknik 2010, Politeknik 2012, Kılıç 2016, Politeknik 2016, Right to Water2018). The value of water as a commoditized item in the context of health and human rights has historically been kept out of mainstream Bioethics as if to confirm the words of Jose Saramago: “*I don't think there is any deeper silence than the silence of water.*” Yet, many issues including the commodification of water that is of interest to all living species, inequalities in access to water, violations of the right to health associated with these inequalities, and dimensions related to social determinants of health all fall in the domain of Bioethics. The present paper examines the historical process through which water has become a human right, and how water's inherent characteristics and value can be combined with the concept of proprietorship is addressed through the analysis of the movie “Susuz Yaz” (Dry Summer) by director Metin Erksan.

References

- BM. (2018). “Millennium Development Goals.” Retrieved 06.01.2019, from http://www.undp.org/content/undp/en/home/sd-governview/mdg_goals.html.
- BM. (2018). “Water, Sanitation and Hygiene.” Retrieved 06.01.2019, from <http://www.unwater.org/water-facts/water-sanitation-and-hygiene/>.
- BM. (2018). “Water, Sanitation and Hygiene.” from <http://www.unwater.org/water-facts/water-sanitation-and-hygiene/>.
- Kılıç, A. (2016). Su yaşamdır, Su Hakkı yaşam hakkıdır. [yeşilgazete](#).
- Korkut, T. (2009). “Su İnsan Hakkıdır” Diyen Ülkeler ve Gençler Var. [Bianet](#).
- Politeknik. (2010). “Bursa Su Platformu: “Suyun Ticarileşmesine Hayır!”” Retrieved 06.01.2019, from <https://politeknik.org.tr/bursa-su-platformu-suyun-ticarilesmesine-hayir/>.
- Politeknik. (2012). “Bursa Su Hakkını Savundu.” Retrieved 06.01.2019, from <http://politeknik.org.tr/etiket/bursa-su-platformu/>.
- Politeknik. (2016). “Meslek odaları ‘Dünya Su Günü’nde uyardı: ‘Geri dönüşü olmayan yıkıma gidiyoruz.’” Retrieved 06.01.2019, from <http://politeknik.org.tr/meslek-odaları-dunya-su-gununde-uyardi-geri-donusu-olmayan-yikima-gidiyoruz/>.
- SuHakki. (2018). “Yüz milyonlar temiz su için yüzlerce yıl bekleyecek.” Retrieved 06.01.2019, from <https://www.suhakki.org/2018/07/yuz-milyonlar-temiz-su-icin-yuzlerce-yil-bekleyecek/>.
- UNRISD. (2009). “Commercialization, Privatization and Universal Access to Water.” Retrieved 06.01.2019, from [http://www.unrisd.org/80256B3C005BB128/\(httpProjects\)/E8A27BFBD688C0A-0C1256E6D0049D1BA](http://www.unrisd.org/80256B3C005BB128/(httpProjects)/E8A27BFBD688C0A-0C1256E6D0049D1BA).
- WHO. (2017). “Progress on Drinking Water, Sanitation and Hygiene.” Retrieved 06.01.2019, from <https://washdata.org/sites/default/files/documents/reports/2018-01/JMP-2017-report-final.pdf>.
- WHO/UNICEF. (2017). “Reports.” Retrieved 06.01.2019, from <https://washdata.org/reports>.

AYAZMALAR ve SAĞLIK

HOLY SPRINGS AND HEALTH

Gönül Güreşsever Cantay

Emeritus Prof. Dr., İstanbul Mimar Sinan Fine Arts University, Faculty of Sciences and Letters

Department of History of Art

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

İnsanların çağlar boyu suya duydukları ihtiyaçlar nedeniyle yerleşim yerlerinin seçiminde de su kenarlarında yaşamı tercih ettikleri, günlük yaşamlarındaki su ile ilişkilerini bağdaştırmaları gereğini duyurmuş ve su yapıları inşa etmişlerdir. İçme, temizlik ve sağlık kaygusu ile kullanım suyu temin ettikleri bu yapılar sarnıçlar, kuyular, çeşmeler, şadırvan yapıları olurken, beden temizliği için hamam yapıları, sağlık için ise kaplıca yapıları, ılıcalar, çermikler gibi açık tedavi yerleri, içmeler (tesisleri) ve ayazmalar (devamlı akar halde) önem kazanmıştır.¹ Ve bu yapılar devirler değişse de devamlılık gösteren kullanımlarıyla günümüze kadar gelmiş örnekleriyle başta Sanat Tarihi'nin konularını oluştururken, sularının çeşitliliği ve kullanım sebepleriyle de Tıp Tarihi'nin bütünlüğündeki diğer bilim alanlarının da içeriğinde yer almaktadır. Bu çalışma içeriği insanın ayazma ve kuyu sularını tedavi amaçlı kullanımı kadar, tarih sahnesinden bir çoğunun çekilmiş olması nedeniyle, kaynaklar vasıtasıyla yerlerinin ve özelliklerinin tespitine çalışılacaktır.

Due to the requirements of humans for water for centuries long, they have preferred to live new water sides when selecting their settlement places and they have felt the need to correlate their relation with water in their daily lives and they have established water structures. While these structures from where they obtained usage water for drinking, cleaning and health concerns were cisterns, wells, fountains, water fountains, for body cleaning bath structures and for health purposes, open treatment places such as spa structures, mineral springs, watering places (facilities) and holy springs (in continuously flowing form) have gained importance. And while these structures formed the topics of Art History with their examples reaching our time with their continuous usages even if the periods have changed, they have been part of the content of other scientific fields of Medical History in integral form, due to the variety of their waters and usage reasons. This study will aim to determine places and features of holy springs and well waters by means of resources as many of them have left the scene of history while they were used for treatment purposes.

¹ Suyun kullanıma açıldığı yapı örnekleri verilmiş olup, Uzaktaki kaynaklardan suyu şehirlere ulaştırın ve şehirciliği ilgilendiren su yapıları (Depolar, sarnıçlar, viyadükler, su terazileri vs.) konu edilmemiştir./ Examples of structures where water has been opened for usage have been given while water structures enabling for water to reach to the cities from far away resources as being related with urbanization have not been mentioned (such as storage units, cisterns, viaducts, spirit levels).

AVRUPALI SEYYAHLARIN GÖZÜYLE HAMAM KÜLTÜRÜ BAĞLAMINDA BATIDA OLUŞAN OSMANLI KADINI İMGESİ

IMAGE OF OTTOMAN WOMAN FORMING IN WEST WITH RESPECT TO TURKISH BATH CULTURE FROM THE EYES OF EUROPEAN TRAVELERS

Hilal Çiftçi

Assist. Prof., Çankırı Karatekin University, Faculty of Letters
Department of Information and Document Management

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Seyyahların gezip gördükleri yerlere dair izlenimlerini ve topladıkları bilgileri aktardıkları eserler olan Seyahatnâmeler sadece somut mekanlar yada olaylar hakkında bilgi vermekle kalmazlar aynı zamanda dönemin zihin dünyası ve algıları hakkında da önemli ipuçları içerirler. Özellikle 15. yüzyıldan itibaren Osmanlı topraklarında görülmeye başlanan seyyahlar kaleme aldıkları seyahatnamelerle hem Avrupâda yaygınlaşmaya başlayan Osmanlı İmparatorluğuna dair merak duygusunun giderilmesinde hem de zamanla Batı kültüründe Türk imgesinin oluşmasında önemli rol oynamışlardır. Zira bu seyyahlar çoğu zaman Osmanlı topraklarında gördüklerini aktarırken aynı zamanda bunları kendi zihin ve inanç dünyaları açısından anlamlandırmaya çalışmışlar bunu başaramadıkları durumlarda da kurguya başvurarak duruma daha mistik bir hava vermişlerdir. Bu durumun en somut örneklerinden birisi Osmanlı'da kadın olgusudur. Osmanlı kadınına doğrudan tanıma imkanına sahip olamayan Batılı seyyahların pek çoğu eserlerinde Osmanlı kadınına onların var oldukları mekanlar üzerinden tasvir etmeye çalışmışlardır. Bu maksatla kullandıkları öğelerden birisi de hamam olmuştur. Bu çalışmada Batılı seyyahların eserlerinde Osmanlı hamam kültürü bağlamında aktardıkları izlenimlerinden Avrupâda Osmanlı kadını imgesinin oluşmasında oynadıkları rol ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Travel books being the works in which travelers transmit their observations about the places they have visited and the information they have collected, do not only provide information about concrete spaces or events but they also give important clues about intellectual world and perceptions of that time. Travelers who began to be seen especially starting from 15th century on Ottoman soils, have played important role in both eliminating the feeling of curiosity felt for Ottoman Empire starting to proliferate in Europe and in the formation of Turkish image in Western culture in time with the travel book they have written. Because while these travels mostly transmitted what they have observed on Ottoman soils, they have also tried to drive meaning from these with respect to their intellectual and belief worlds and in situations where they couldn't succeed in doing this, by adopting the fiction case, they have added a mystical air to the situation. One of the most concrete examples of this is the phenomenon of women in Ottoman Empire. Western travels who could not have the chance to get to know Ottoman women directly have tired to describe Ottoman women in their works as being above the spaces where they were present. One of the factors they have used for this purpose has been Turkish Bath. In this study, it will be tried to reveal the role Western travelers played in the formation of image of Ottoman woman in Europe from their observations which they had transmitted with respect to their works relating with Ottoman Turkish Bath culture.

UZDROWISKOWA TERAPIA RADONOWA W PERSPEKTYWIE HISTORYCZNEJ

RADON-THERAPY IN HISTORICAL PERSPECTIVE

Mateusz Dąsał

Dr., Faculty of Pharmacy with Division of Laboratory Diagnostics;
Medical University in Wrocław

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Radon jest bezbarwnym, bezwonnym radioaktywnym gazem szlachetnym. Występuje naturalnie, jako produkt rozpadu radu, który z kolei powstaje z obecnego w przyrodzie w sporych ilościach uranu. Został odkryty w 1900 roku przez Friedricha Dorna. Na fali entuzjazmu związanego z nadziejami na dobroczynny wpływ pierwiastków radioaktywnych na zdrowie człowieka uzdrowiska, w których naturalnie występują wody nasycone tym pierwiastkiem, zaczęły reklamować i stosować radon w swoich kuracjach. Powstała hipoteza, iż pozytywne działanie „wód” związane jest przede wszystkim z ich radioaktywnością, a jej popularności nie zaszkodziły narastające doniesienia o szkodliwości, zwłaszcza kancerogennemu działaniu radonu, aż do czasu gdy ich fatalne działanie nie stało się ewidentne (ok. połowa XX wieku). Jeszcze w latach 70-tych XX wieku inhalatornie radonowe założone w wyeksploatowanych kopalniach uranu w Polsce budziły uzasadnione kontrowersje. Zastanawiające jest konsekwentne kontynuowanie terapii radonowych przez współczesne uzdrowiska (w Polsce m.in.: Świeradów-Zdrój, Łądek-Zdrój, Czerniawa-Zdrój, Szczawno-Zdrój, Długopole-Zdrój, Duszniki-Zdrój, Kudowa-Zdrój, Przerzeczyń-Zdrój, lecz również w Czechach, Słowacji, Ukrainie, czy nomen omen - „Radon” jeden z największych ośrodków sanatoryjnych na Białorusi), a ich działanie ma przede wszystkim mieć zastosowanie w leczeniu chorób

układu krążenia, układu ruchu, schorzeń neurologicznych, ginekologicznych, układu pokarmowego, chorób skóry i niektórych chorób przemiany materii. Celem wystąpienia jest pokazanie historycznych uwarunkowań powstawania potocznego dyskursu o leczniczych walorach radonu na przykładzie ośrodków uzdrowiskowych, jak również próba odpowiedzi na pytanie, dlaczego współcześnie dyskurs ten jest wciąż obecny.

Radon is a radioactive, colorless, odorless, tasteless noble gas, occurring naturally as the decay product of radium discovered by Friedrich Dorn in 1910. It is one of the densest substances that remains a gas under normal conditions, and is considered to be a health hazard due to its radioactivity. According to a 2003 report EPA's Assessment of Risks from Radon in Homes from the United States Environmental Protection Agency, epidemiological evidence shows a clear link between lung cancer and high concentrations of radon, with 21,000 radon-induced U.S. lung cancer deaths per year—second only to cigarette smoking.

Due to so called “radium craze” during interwar period many health resorts advertised its treatment as efficient because of radioactive properties of its waters. It was mainly because of radon content. The radium or radon treatment was popular till World War II when the carcinogenic properties become obvious. Nevertheless this kind of treatment was present till the late 70-ties in Poland, and today it can be found in many health resorts in Poland, Czech Republic, Ukraine and Belarus. The main purpose of the speech is to show the historical perspective of radon usage in health resorts treatment and an attempt to answer the question why it is still present.

SU İLE GELEN ŞİFA: SU SESİ VE MÜZİKLE TEDAVİ UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

HEALİNG BY WATER: A RESEARCH ON MUSIC TREATMENT AND SOUNDS OF WATER

Mehtap Demir

Assoc. Prof. Dr., Istanbul University School of State Conservatory Department of Ethnomusicology and Folklore

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

En eski örneklerine, Orta Asya Şaman kültüründe rastlanılan müzik ve su sesiyle hastalıkların tedavisi, bir yöntem olarak bugün de sürmektedir. Bütüncül tıp ve tamamlayıcı tıp yaklaşımları dans, tütsü, bitkiler, elementler, masaj ve titreşimlerle kimyasal içerikli tedaviyi destekleyici niteliktedir. Su sesleri ve müzik, insanlığı hastalıktan uzak tutabilmek için negatif iyon alanını oluşturan bir titreşim yayarlar. Büyük bir bölümü sudan oluşan bedenimizden çıkan sesler dua, mırıldanmak, zikir iyileştirmenin bir yüzüdür. Diğer yandan 'sesi duymak' bedeni şifalandıran frekansları işitmek su ve müzik ile sağlanabilmektedir. Bu bildirinin üç temel amacı vardır. İlk olarak, dünyadaki şifa geleneklerinde sus sesleri ve makamların, titreşim olarak nasıl uygulandığını anlamak değerlidir. İkinci olarak, Türk kültüründe ve Anadolu'da şifahaneler ve hamamlar ekseninde su terapi ve müzik tedavi üzerine açıklamalar paylaşılacaktır. Son olarak, bugün uygulanan *hydrateraphy* ve *sound healing* çalışmalarının Türkiye ekseninde bir değerlendirmesi yapılacaktır. Bu bildirinin çıkarımı, bu şifa yaklaşımlarının bulguları ve sonuçları üzerine bir araştırma sunmaktır. Araştırmanın yöntemi nicel ve nitel verilere dayanmaktadır. Literatür taraması ve uygulama alanlarında yapılan etnografik veriler, nicel sonuçlarla birlikte paylaşılacaktır.

The earliest examples, the treatment of diseases with music and water sounds found in the Central Asian Shaman culture continue as a method today. The concept of holistic medicine and complementary medicine uses the voice trait and the water element. Dancing, incense, plants, fever and earth elements, massage and vibrations etc. are supportive to support chemical medicine to cure the disease. Sound of water and music emit a vibration using the negative ion field to keep humanity from disease. A large part of our body consists of water. This is a vibration field. Pray, murmuring, zikhir is play a role in the treatment of diseases, both psychologically and biologically. On the other hand, it is possible to hear the frequencies that heal the body to hear the sound and connect with water and music. This paper has three main objectives. First, in the healing traditions of the world, it is about how the sounds of water and music maqams can be applied as vibrations. Secondly, they are shared about the treatment of water therapy and music in the Turkish culture and in the axis of the hospitals (şifahane) and baths (hamam) in Anatolia. Finally, an assessment will be made in Turkey axis of the applied hydrateraphy and sound healing work today. The method of the study is based on quantitative and qualitative data. I will share the ethnographic data in the literature review and application fields. In addition, the results of quantitative data will be discussed.

OSMANLI MIZAH BASININDA TERKOS SUYU İMTİYAZI (1874)

TERKOS WATER PRIVILEGE IN OTTOMAN HUMOR PRESS (1874)

Gökhan Demirkol

Assist. Prof., Çankırı Karatekin University, Faculty of Fine Arts Department of Cinema-Television

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

19. yüzyılda İstanbul'un su ihtiyacını karşılamak amacıyla yapılan en önemli girişim Terkos Gölü'nün suyunu kullanmaktır. Bu girişim çerçevesinde 1874 yılında Hariciye Teşrifatçısı Kamil Bey ile Mühendis Terneau (Terno) Bey'e 40 yıl süre ile imtiyaz verilmiştir. Bu imtiyaz sonrası Terkos Su Şirketi kurulmuştur. Gerek verilen su imtiyazı gerekse de imtiyaz dahilindeki Terkos Gölü'nün suyu dönem gazetelerinde ele alınmıştır. Dönemin mizah dergileri de konuya uzak durmamış, başta Beyoğlu, Galata, Haliç ile İstanbul'un batı sahili ile Boğaziçi'nin Rumeli tarafının içme suyu ihtiyacını karşılayacak imtiyazı sayfalarına taşımıştır. Çalışma kapsamında dönemin mizah dergileri olan *Hayal*, *Tiyatro* ve *Latife*'nin Terkos Su imtiyazını hangi temalar etrafında ele aldıkları ve Terkos Gölü'nün suyu hakkında hangi tartışmaların dönem içerisinde yapıldığı incelenmiştir. Konunun mizah dergileri üzerinden ele alınmasında ki etken, mizah ile gündelik hayat arasındaki ilişkinin toplumsal olgu ve olayları açıklama ve de tanımlamada güçlü bir kaynak olduğu varsayımdır.

The biggest attempt being made in 19th century with the aim to meet water requirement of Istanbul was to use the water of Terkos Lake. Within the frame of this attempt in year 1874, privileges were given to Foreign Affairs Chamberlain Mr.Kamil and to Engineer Mr.Terneau (Terno) for 40 years time. Following these privileges, Terkos Water Company has been established. Both the water privilege being given and water of Terkos Lake being within context of privileges were evaluated in the newspapers of that period. Humor magazines of that period have not stayed distant from the subject and they have mentioned about privileges that would mainly meet water requirements of Beyoğlu, Galata, Haliç and western coast of Istanbul and water requirements of Rumeli side of Bosphorus on their pages. Within the scope of study, it has been examined about which themes the humor magazines of that period namely *Hayal*, *Tiyatro* and *Latife* have evaluated Terkos Water privileges and what kind of discussions were held in that period about the water of Terkos Lake. The reason why the subject was evaluated through the humor magazines was because of the assumption that relationship between humor and daily life formed a powerful source in explaining and defining communal phenomenon and events.

XVI. ve XVII. YÜZYIL SEYAHATNAMELERİNDE OSMANLI'DA HAMAM KÜLTÜRÜ

OTTOMAN TURKISH BATH CULTURE AS STATED IN TRAVEL BOOKS IN
16TH AND 17TH CENTURIES

Türkan Polatçı Demirkol

Assist. Prof., Çankırı Karatekin University, Faculty of Letters, Department of History

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Avrupa'da Türk imajının ortaya çıkmasında Türklerle ilk temasa geçen ve onlar hakkında Batı'ya bilgi aktaran Batılı seyyahların rolü oldukça önemlidir. Bu yönü ile bakıldığında seyahatname türündeki eserler Batı için, bir imaj ortaya koyan başlıca bilgi kaynakları olmuşlardır. Seyyahların başlangıç noktasının temelinde merak duygusu yer almaktadır. Bu sebeple de öncelikle bilinmeyen ülkeleri görmek, ilginç özelliklerini yakından izlemek, dünyanın muhtelif yerlerinde yaşayan diğer insanları tanımak arzusu her zaman öne çıkmıştır. Osmanlı Devletinde bedensel ve ruhsal arınma/temizlik merkezleri olarak kullanılan hamamlar bu yönü ile Batılı seyyahların merakını uyandıran önemli mekânlar arasında yer almaktadır. Çalışmamızda; Batılı seyyahlar tarafından daha ziyade mistik/ egzotik bir mekân olarak tasavvur edilen Osmanlı hamamlarının seyahatnamelere yansıyan mekânsal ve gündelik yaşama dair özellikleri değerlendirilerek, su ve temizlik bağlamında Avrupa'da oluşan imaj ortaya konulmaya çalışılacaktır.

The role of Western travelers who first contacted with Turks and transmitted information about them to the West is important in the appearance of Turkish image in Europe. When it is considered from this respect, works such as travel book have been major information sources that revealed an image. The feeling of curiosity lies at the basis of starting point for travelers. For this reason, seeing mainly the unknown countries, monitoring their interesting features closely, and desiring to get to know other people living in various places of the world have always come to the forefront. Turkish Baths (Turkish Baths) that were used as physical and spiritual purification/cleaning centers in Ottoman State are among important spaces attracting curiosity of Western travelers in that respect. In our study, by evaluating spatial and daily life features of Ottoman Turkish Baths being reflected in travel books as being more of a mystical/exotic space, it will be tried to reveal the image being formed in Europe with regards to water and cleaning.

XIX. YÜZYILDA BATILI SEYYAHLARIN GÖZÜYLE BURSA HAMAMLARI

BURSA HAMMAMS FROM THE EYES OF WESTERN TRAVELERS IN
19th CENTURY

Burcu Kutlu Dilbaz

Istanbul University Faculty of Literature Department of History

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Yüzyıllar boyu çeşitli medeniyetlere kucak açan Osmanlı Devleti'nin bulunduğu topraklar, kültürel zenginliği ile bir hazine niteliğindedir. Osmanlı Devleti'nin kültürel zenginliğini yansıtan kentlerden biri de Bursa şehridir. Bu özelliği ile Bursa yüzyıllardan beri yabancı seyyahların ilgi alanına girmiştir. Bursa'yı ziyaret eden seyyahların şehre farklı amaçlarla gelmiş olduğunu görmekteyiz. XV. yüzyıldan itibaren özellikle buradaki Osmanlı sarayını araştırmak üzere pek çok yabancı diplomat, tüccar ve misyoner şehri ziyaret etmiştir. Bir kısım seyyah da, önemli bir tarih kenti olan Bursa'ya tarihi araştırmaların yanında, coğrafi ve arkeolojik araştırmalar yapmak amacıyla gelmiştir. Seyyahların büyük bir kısmı da Bursa'da turistik amaçla bulunmuştur. XV. yüzyıldan itibaren, seyahat amacıyla gelen yabancıların sayısı sürekli artarak XIX. yüzyılda doruğa ulaşmıştır.

XIX. yüzyıla bakıldığında, genel olarak şehirdeki sosyal yaşam ve kültürel zenginliklerin yanı sıra hamamların, yüzyıllardır olduğu gibi, seyyahların ilgisini çektiği görülmektedir. Ayrıca toplumsal kent yaşamı içinde çıkabilecek salgın hastalıkları önlemek için, kente dışardan gelen yabancıların hamamlara gitmeleri teşvik edilmekteydi. Bu nedenle hamamların sağlık açısından önemli olduğu düşünülmekteydi. Seyyahların çoğu, sağlık açısından olduğu kadar sosyal hayatta önemli bir yere sahip, hamamlarla ilgili düşüncelerini belirtmişlerdir. Seyyahlar kendileri oldukça farklı gelen hamamları seyahatnamelerinde detaylı olarak

anlatmışlardır. Sosyal buluşma mekanı olarak tanımladıkları hamamların, fiziki yapıları da dikkatlerini çekmiştir. Sularının şifalı olduğu gibi binaların da temiz ve bakımlı olduğunu belirtmişlerdir. Sanat tarihçisi gezginler de hamamları ilgi çekici bulmuş ve yapıların mimarisi ve sanatsal özelliklerini eserlerinde ayrıntılı olarak anlatmışlardır. Osmanlı Devleti Bursa'ya birçok hamam yaptırmıştır. Günümüzde bu hamamların büyük bir kısmı onarıp kültür merkezi olarak kullanılmakta veya aslına uygun hamam olarak hizmet vermektedir.

Bu bildiride Osmanlı döneminde sosyal yaşamın bir parçası olan hamamların, Batılı seyyahların gözüyle nasıl değerlendirildiği, XIX. yüzyılda Bursa hamamları örneğinde ele alınacaktır. Osmanlı kültür mirasının önemli bir elementi olan hamamların dönemin Batılı tarihi kaynaklarıyla değerlendirilmesi Bursa hamamları araştırmalarına katkı sağlayacaktır.

The lands that Ottoman Empire, which embraced various civilizations over the centuries, lived in are treasure with its cultural richness. One of the cities that reflect the cultural richness of the Ottoman Empire is the city of Bursa. With this characteristic, Bursa is of interest to foreign travelers for centuries. We see that travelers who visited Bursa came to the city for different purposes. Since the 15th century, many foreign diplomats, merchants and missionaries visited the city, especially to research the Ottoman palace in here. And some travelers came to make geographical and archaeological researches along with historical researches about Bursa, an important historical city. And a large part of travelers were in Bursa for touristic purposes. Since 15th century, the number of foreigners, who came for visiting, has continuously increased and has reached its peak in 19th century. When looked at the 19th century, alongside the social life and cultural richness in the city generally, it is seen that hammams are drawing the attention of travelers. Also, in order to prevent the possible epidemic diseases in social city life, it was encouraged that the foreigners who came to city from outside to go to hammams. Therefore, it was thought that hammams are important in terms of health. Most of the travelers were stated their thoughts about hammams, which have great importance in life as well as in terms of health. The travelers have told about hammams, which they have found them different, in their travel books in detail. The physical structures of hammams, which they described as a social gathering places, were also arose their interest. They stated that their buildings were clean and well maintained as their waters have healing powers. The art historian travelers were also found hammams interesting and told the architecture of the structures and their artistic features detailed in their works. The Ottoman Empire built many hammams in Bursa. Today, a large part of these hammams are being used as cultural centers by renovating or they serve as true hammams.

In this paper, how was the evaluation of hammams, which are a part of social life in Ottoman period, through the eyes of Western travelers with using Bursa hammams sample in 19th century. The evaluation of hammams, which are an important element of Ottoman cultural heritage, with Western historical references will contribute to the Bursa hammams researches.

SEÇKİN BİR KİŞİLİK VE HEKİM PROF. DR. NİHAT REŞAT BELGER

AN EMİNENT PERSONALITY AND DOCTOR: PROF. DR. NİHAT REŞAT BELGER

Anıl Erdem*, Nergis Erdoğan**

*MD, Istanbul University Istanbul Medical Faculty Department of Medical Ecology and Hydroclimatology

** Prof. Dr., Istanbul University Istanbul Medical Faculty Department of Medical Ecology and Hydroclimatology

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

GİRİŞ VE AMAÇ: Tıbbi Ekoloji ve Hidroklimatoloji Anabilim Dalı kurucusu Prof. Dr. Nihat Reşat Belger'i yeni elde edilen belgeleri de ekleyerek bilimsel, politik ve sosyal açılardan tanıtmak ve hatırlatmaktadır.

GEREÇ VE YÖNTEM: Çalışmamızda İstanbul Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı belgeleri, Prof. Dr. Nihat Reşat Belger'in kliniğimizdeki yayınları, 50 Türk Hekimi Biyografyası (Rengin Dramur) ve yakınlarından alınan bilgi, belge ve fotoğraflardan yararlanılmıştır.

BULGULAR: Prof. Dr. Nihat Reşat Belger 1881 yılında Üsküdar'da doğmuş, Mekteb-i Tıbbiyeyi Şahane'den mezun olduktan sonra Hindistan'da veba üzerine çalışmalar yapmıştır. Dönüşünde siyasi sebeplerden dolayı Fransa'ya kaçmak zorunda kalmış, Paris'te tıp fakültesini bitirip, uzun yıllar çeşitli alanlarda hekimlik yapmıştır. Bu dönemde Jön Türklerle ilişki içinde millî mücadelenin haklılığını anlatmak amacıyla yoğun çalışmalarda bulunmuş, Londra konferansına gönderilen resmi kurulda müşavir olmuş, Ankara hükümetinin Fransa'daki yarı resmi temsilcisi olarak görev yapmıştır. Cumhuriyetin kuruluşundan sonra Mısır'da hekim ve Fransa'da araştırmacı olarak çalışmıştır. 1936 yılında Atatürk tarafından yurda çağrılmış ve Yalova Kaplıcaları Müdürlüğü'ne tayin edilmiş, Yalova'da modern bir kaplıca merkezi kurulmasına öncülük etmiştir. İlk kez siroz teşhisi koyduğu Atatürk'e ve vefatına kadar şahsi doktoru olarak hizmet etmiştir. 1938 yılında Atatürk'ün direktifiyle

kurulan Hidroloji kürsüsüne profesör olarak atanmış ve 1950'ye kadar kürsü başkanlığı yapmıştır. Bir dönem siyasete atılıp milletvekili seçilmiş ve sağlık bakanlığı yapmıştır. Hizmetleri arasında kan bankasını kurması ve Kızılay başkanlığı, ayrıca Kurucu Meclis üyeliği de bulunmaktadır. Paris Sorbonne Üniversitesi'nden fahri doktora unvanı, Fransız hükümetinden Legion d'Honneur Commendeur nişanı almış ve Paris Tıp Akademisine üye seçilmiştir.

SONUÇ: Prof. Dr. Nihat Reşat Belger Osmanlı İmparatorluğunun dağıldığı, Türkiye Cumhuriyetinin kurulduğu kritik yıllarda renkli, basiretli, uluslararası aydın kişiliğiyle hem mesleki, bilimsel hem de politik ve sosyal açılardan ülkeye büyük katkıları olan bir şahsiyettir. Kurduğu Hidroklimatoloji kürsüsü halen Tıbbi Ekoloji ve Hidroklimatoloji Anabilim Dalı adıyla ülkemizde kaplıca tıbbının bilimsel ve sosyal gelişmesi için çok yönlü hizmet etmeye, insan yetiştirmeye devam etmektedir.

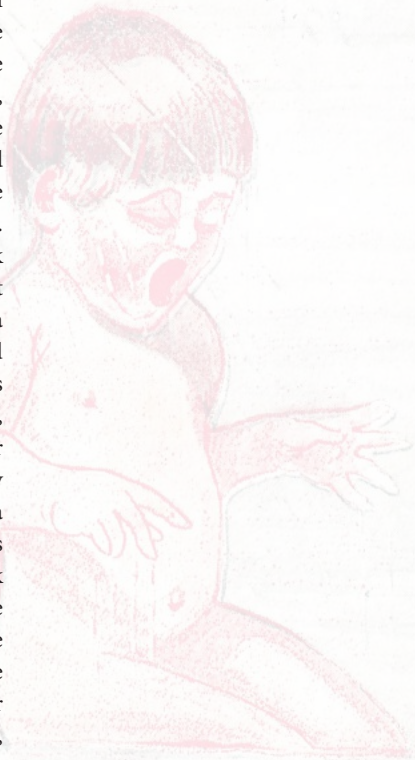
INTRODUCTION AND PURPOSE: To introduce and remind Prof. Dr. Nihat Reşat Belger the founder of the Department of Medical Ecology and Hydroclimatology from the scientific, political and social perspectives.

MATERIALS AND METHODS: In the study, the documents of the İstanbul Medical Faculty History of Medicine and Ethics Department, Dr. Nihat Reşat Belger's publications in our clinic, 50 Turkish Physicians' Biography (Rengin Dramur) and the information, documents and photographs taken from his relatives were utilized.

RESULTS: Nihat Reşat Belger was born in Üsküdar in 1881. After graduating from the Mekteb-i Tıbbeyi Şahane, he studied on the plague in India. Upon his return, he was forced to flee to France for political reasons. He finished medical school in Paris and had worked for many years in various fields in medicine. In this period, he worked intensively in order to support and explain the national independence struggle in relation with the Jön Turks, he was also an advisor on the official board of the London conference, and the semi-official representative of the Ankara government in France. He worked as doctor in Egypt and researcher in France after establishment of Republic of Turkey. In 1936, he was called to Turkey by Atatürk and assigned to the Directorate of Yalova Hot Springs, pioneered the establishment of a modern spa in Yalova. He had first diagnosed Atatürk's disease as cirrhosis and he served as his personal doctor until his death. In 1938, he was appointed as a professor to the chair of Hydro -limatology, which was founded by the directive of Atatürk. He was elected as a member of parliament for a period. Its services include the establishment of the blood bank and the Red Crescent Presidency as well as the membership of the Founding Assembly. He received an honorary title from the Sorbonne University in Paris, the Legion d'Honneur Commendeur from the French government,

and was elected a member of the Paris Medical Academy.

CONCLUSION: Prof. Dr. Nihat Resat Belger is a personality that made great scientific, political and social contributions to the country with his prudent, and international intellectual personality, in the critical years that the Ottoman Empire dispersed and the Republic of Turkey established. Department of Medical Ecology and Hydroclimatology which is founded by him, still continues in order to serve the scientific and social development of hot spring medicine in our country and to educate new physicians in this field.

BOZKIR HALKLARINDA SU KÜLTÜ

WATER CULT AMONG STEPPE PEOPLES

Hayrettin Erkoç

Assist. Prof., Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Sciences and Letters Department of History

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Avrasya bozkırlarında yaşamış çeşitli halkların ve özellikle de Eski Türklerin inançlarına bakıldığında, bunların genellikle doğayla ilgili inanışlar olduğu görülmektedir. Eski Türklerin İslam-öncesi inançları, araştırmacılar tarafından genellikle Tenri (Gök Tanrı), Umay, doğa varlıklarına ilişkin kültler ve atalar kültü gibi inançlar olarak tasnif edilmiştir. Bunlardan doğa varlıklarıyla ilgili kültler, Göktürk yazıtlarında *Iduk Yir Sub* ("Kutsal Yer-Su ruhları") olarak anılmıştır. Herodotus'tan itibaren çeşitli Türk, Çin, Yunan-Roma-Bizans ve Arap-Fars kaynakları İskitler, Hunlar, Göktürkler, Uygurlar, Kırgızlar, Bulgarlar, Oğuzlar, Moğollar gibi bozkır halklarının inançlarında su kültürüyle ilgili bilgiler aktarmışlardır. 19. yüzyıldan itibaren başlayan modern araştırmalar da, suyla ilgili inançların hem Orta Asya'da hem Türkiye'de farklı dinlere mensup Türk-Moğol toplulukları arasında hâlâ görüldüğünü ortaya koymuştur. Bildirimizde, özellikle İslam-öncesi dönemler ağırlıklı olarak, Avrasya bozkırlarındaki halklarda su kültürüyle ilgili görülen inançları tarihî kaynakların ve modern araştırmaların ışığında inceleyeceğiz.

When the beliefs of various peoples that lived in the Eurasian steppes and especially those of Ancient Turks are examined, it can be observed that they usually consisted of beliefs related with nature. Beliefs of pre-Islamic Turks have been generally classified by researchers as Tənri (Tengri), Umay, cults related with nature and the ancestral cult. Among these, cults related with nature have been referred in the Türk (Tujue 突厥, Gokturk) inscriptions as *Iduk Yir Sub* ("Sacred Spirits of Earth and Water"). Starting from Herodotus, various Turkic, Chinese, Greco-Romano-Byzantine and Arabo-Persian sources have transmitted records providing information on the water cult within the beliefs of steppe peoples, such as the Scythians, Xiongnu, Huns, Türks, Uyghurs, Kyrgyz, Bulgars, Oghuz and Mongols. Modern researches that started in the 19th century have also revealed that beliefs related with water can still be observed among Turko-Mongol peoples belonging to different religions both in Central Asia and in Turkey. In our paper, we will examine the beliefs related with the water cult among the peoples dwelling in the Eurasian steppes under the light of historical sources and modern researches, with more emphasis put on the pre-Islamic period.

LEHÇE DEYİMLERDE SU VE SAĞLIK

WATER AND HEALTH IN POLISH IDIOMS

Emrah Gaznevi

Res. Asst. Ph.D., Istanbul University Faculty of Letters Slavic Languages and Literatures
Department of Polish Language and Literature

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Dünyada konuşulan tüm doğal dillerde deyimlerin önemli bir yeri vardır. Geçmişten günümüze kadar sosyolojik, psikolojik, tarihi ve felsefi gibi pek çok açıdan incelemeye konu olan dil yapılarıdır. Kimin tarafından söylendikleri belli olmasa da herkes tarafından anlaşılır. Hiç kuşku yok ki, deyimler toplumun geçmişini, kültür birikimini, yaşam biçimini, gelenek-göreneklerini, değerlerini ve hatta inançlarını içinde barındırır. Ayrıca kültüre ayna tutan edebi yapılarda da deyimlerin sıkça kullanıldığı görülür. Deyimler duygu ve düşünceleri alışıldık anlatım biçimlerinden farklı bir yöntemle, bir başka deyişle hoşagiden ve dikkat çeken bir anlatım tarzıyla ortaya koymayı amaçlar. Böylece anlatım gücünü artırır, kavram zenginliği yaratır. En az iki sözcükten oluşan, kalıplaşmış, kısa ve özlü anlatım araçları olan deyimler genellikle gerçek anlamlarından uzaklaşan sözcüklerden oluşur. Az sözcükle çok şey anlatan deyimler bu özelliği itibarıyla aynı zamanda dilde en az çaba yasasının bir pratiği sayılır. Türkçe gibi Lehçe de deyimler açısından zengin bir dildir. Özellikle su ve sağlık kavramlarının kullanıldığı çok sayıda deyim mevcuttur. Bu çalışmada su ve sağlık konusuna ilişkin anlatıma güzellik, çekicilik, canlılık katan Lehçe deyimler ele alınacak, anlamları açıklanacaktır. Ayrıca mecaz ve gerçek anlamlı deyimlerin ayırımına varılacaktır. Anlamsal bağlamda benzerlik gösteren Türkçe deyimler ile mümkün olduğu kadar karşılaştırma yapılacaktır.

Idioms have an important place in natural languages spoken in the world. From past to present, they are language structures which are examined in many aspects such as sociological, psychological, historical and philosophical. They are understood by everyone, although it is not clear by whom they were formed. There is no doubt that idioms keep in itself history, cultural background, life style, traditions, values, and even beliefs of a society. It is also seen that idioms are frequently used in literary works that mirror the culture.

Idioms aim to express emotions and thoughts in a way that is different from the usual forms of expression, in other words, in a pleasing and spectacular way. Thus, they increase the power of expression, create a wealth of concepts. The idioms consisting of at least two words, are unalterable, short and concise means of expression, and generally composed of words that not used in their real meanings. In terms of this feature, idioms that describe many things in less words are also considered to be the practice of the least effort law in the language. Polish, like Turkish, is a rich language in terms of idioms. Especially, there are many expressions including water and health subject. In this study, the idioms about water and health will be discussed and their meanings will be explained. In addition, the paper presents the differences between metaphorical and real expressions of Polish idioms, and in semantic context, makes some comparisons between Polish and Turkish idioms.

BESİM ÖMER'İN “SU İLE TEDAVİ VE DENİZDE BANYO” İSİMLİ RİSALESİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

AN EVALUATION ON PAMPHLET OF “HYDROTHERAPY AND SEA BATHS” OF BESİM ÖMER

Elif Gültekin

Assist. Prof., The University of Health Sciences, International School of Medicine
Department of Medical History and Ethics

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Besim Ömer 1887 yılında kaleme aldığı su ile tedavi risalesinde, suyun insan vücudunda oluşturduğu fizyolojik etkileri, su ile tedavinin yöntemlerini, hangi hastalıklarda faydalı, hangi hastalıklarda faydasız hatta zararlı olduğunu ayrıntılı olarak açıklamıştır. Risalenin ikinci kısmında ise su ile tedavi yöntemlerinden biri olan deniz banyosu uygulamasını ele almıştır. Bu çalışma, dönemin tıp uygulamalarında su ile tedavinin yeri ve önemi konusuna ışık tutan bu risaleyi tanıtmayı ve içerdiği bilgileri gün yüzüne çıkarmayı amaçlamaktadır.

Dr. Besim Ömer, in his pamphlet named “Hydrotherapy and Sea Baths” written in 1887, explained physiological effects of water on human body and the benefits and the harms of hydrotherapy on the diseases. In the second part of the pamphlet, he discussed the sea baths, which is the one of the methods of hydrotherapy. This study aims to introduce the water cure methods in the light of the contents of the pamphlet.

HÜSEYİN HULKİ BEY'İN ESERİ “DENİZ HAMAMLARI VE KİMLER GİRMELİDİR?”

HÜSEYİN HULKİ BEY'S WORK “SEA BATHS AND WHO SHOULD ENTER”

Mustafa Hayırlıdağ*, Nüket Örnek Büken**

*MD., Fırat University, Faculty of Medicine Department of Medical History and Ethics-PhD candidate Hacettepe University Department of Medical History and Ethics

**Prof. Dr., Hacettepe Hacettepe University Department of Medical History and Ethics

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

1862 doğumlu Hüseyin Hulki Bey, Mekteb-i Tıbbiyeden mezun olan Mülkiye tabiplerindedir. Türkçeden başka Fransızca, Yunanca, Farsça ve Arapçayı iyi derecede bildiği belirtilmektedir. 997 numaralı tıp diplomasını 8 Mayıs 1884'de almıştır. Dönemin bilime önem veren hekimleri arasında yer alan Hüseyin Hulki Bey birçok eser bırakmıştır. Yurtdışında vazifeli olarak kongrelere katılmış, oralarda bilimsel tebliğlerde bulunmuştur. Fizyoloji ve Dermatoloji alanına özel ilgisi mevcuttur. 1310 İstanbul basımlı olduğu belirtilen Hüseyin Hulki Bey'in "Deniz Hamamları ve Kimler Girmelidir" eserinin içerisinde; "Deniz Hamamları", "Deniz Hamamları Nedir?", "Maye-i Bahrda Bulunan Madeniyenin Vücuda Tesiri", "Deniz Suyunun Bürüdeti Bedene Ne Yolda Tesir Ediyor?", "Deniz Hamamlarına Kimler Girmelidir?" ve "Deniz Hamamına Nasıl Girilmelidir?" başlıkları yer almaktadır. Eserde Hüseyin Hulki Bey, denizlerin, insan vücudunun sıhhatini olumlu yönde etkileyeceğini belirtmektedir. Denizlerin ve maden sularının pek çok yönde faydaları olduğunu belirterek, bunlardan istifade edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Hüseyin Hulki Bey'in "Deniz Hamamlarının" ne demek olduğunu da tanımladığı bu eserinde suyla tedavinin sağlıkla ilişkisinden bahsedilmektedir. Eserin incelenmesi ve günümüze bakan yönleriyle çıkarımların yapılmasının ardından, özellikle "Su ve Sağlık" bağlamında katkı sağlayacak bir çalışma ortaya çıkacaktır.

Hüseyin Hulki Bey was born in 1862. He was a doctor, graduated from the School of Medicine in Istanbul. Apart from Turkish, it is stated that he knows French, Greek, Persian and Arabic well. On May 8, 1884, he received his medical degree from no 997. Hüseyin Hulki gave importance to science many works. He participated in the congresses as a duty in abroad and made scientific notifications there. He has a special interest in Physiology and Dermatology. Hüseyin Hulki Bey's work "Sea Baths and Who Should Enter" was published in 1892. The relationship of water treatment with health is mentioned in this work. The titles in the works are as follows; "Sea Baths", "What is Sea Baths", "The Effect of Marine Minerals on the Body", "How The Effect of Sea Water on the Body", "Who Should Get into the Baths" and "How to Enter the Baths of the Sea". In the work, Hüseyin Hulki Bey states that the seas will affect the health of the human body positively. In the work, Hüseyin Hulki Bey stated that the seas and mineral waters had many benefits and stated that these should be utilized. Hüseyin Hulki described the meaning of the sea baths in this work. After the examination of the work and making inferences with the aspects facing today, there will be a study which will contribute to the "Water and Health".

ZAKŁADY LECZNICZE W OPINII PRACOWNIKÓW I KURACJUSZY W UZDROWISKU BUSKO-ZDRÓJ

MEDICAL CENTERS IN THE OPINION OF EMPLOYEES AND PATIENTS IN THE BUSKO-ZDRÓJ HEALTH RESORT

Karolina Jasnosz*, Marek Stych**

*Student at the Institute of Law, Administration and Economics (Faculty of Administration) at the Faculty of Political Sciences of the Pedagogical University, National Education Commission in Krakow

** Dr., Adjunct at the Institute of Law, Administration and Economics at the Faculty of Political Sciences of the Pedagogical University, National Education Commission in Krakow

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

W Polsce funkcjonuje ponad 40 uzdrowisk. Ich największe skupisko występuje na obszarze południowej i południowo-zachodniej części kraju. Przedmiotem niniejszego artykułu jest jedno z dwóch uzdrowisk występujących na terenie województwa Świętokrzyskiego, mianowicie Busko-Zdrój. Walory uzdrowiskowe tej miejscowości zostały odkryte już na początku XIX w. Obecnie uzdrowisko jest wyposażone w bazę sanatoryjną, która może obsłużyć ponad 2000 kuracjuszy. Zabiegi wykonywane w Busku-Zdroju to przede wszystkim kąpiele siarczkowe, bazujące na unikalnych wodach siarczkowych, jodkowo-bromkowych i borowiny. W artykule przedstawiono problematykę funkcjonowania zakładów leczniczych oraz opinie personelu zakładów, a także kuracjuszy licznie przybywających do tej miejscowości, by leczyć dolegliwości reumatyczne, neurologiczne czy dermatologiczne. Ocenie zostały poddane walory uzdrowiskowo-przyrodnicze bazy sanatoryjnej, nowoczesność i skuteczność stosowanych kuracji z punktu widzenia personelu oraz kuracjuszy, rzeczywisty wpływ zabiegów sanatoryjnych na stan zdrowia kuracjuszy, a także standardy pobytu i komfortu wypoczynku w uzdrowisku. W artykule zastosowano dwie metody badawcze: dogmatyczno-prawną oraz metodę empiryczną–sondażu diagnostycznego; technika: ankietowanie. Całość zamykają wnioski.

There are over 40 health resorts in Poland. The largest aggregation of them is south and south-west part of the country. The subject of this article is one of the two health resort in Świętokrzyskie Voivodeship, which is Busko-Zdrój. The spa advantages were discovered there in XIX century. Currently, resort has sanatorium base, which can serve for over 2000 patients. The treatments which are made in Busko-Zdrój are in cases the sulphide baths, based on sulphide, iodine and bromide waters and peloid. The article presents the problem of functioning health resort and the opinions of the resort's staff, as well as the patients visiting Busko-Zdrój in large numbers to treat rheumatic, neurological or dermatological ailments.

The subject of the evaluation were the spa and wellness values of the sanatorium base, modernity and effectiveness of the applied treatments from the point of view of the staff and patients, the actual impact of spa procedures on the health of the patients, as well as the standards of stay and comfort of rest in the health resort. The article uses two research methods: dogmatic and legal methods and an empirical method, which is a diagnostic survey; technique: polling. The entirety closes conclusions.

TÜRK MASALLARINDA SU İLE TEDAVİ TEMASI

THE THEME OF TREATMENT WITH WATER IN TURKISH FOLK TALES

Funda Gülay Kadioğlu*, **Müfide Kuvvetli****, **Selim Kadioğlu*****

*Assoc. Prof. Dr., Cukurova University, Faculty of Medicine, Department of Medical History and Ethics
Faculty of Dentistry Department of Orthodontics

**Graduate Student, Cukurova University Graduate School of Health Science
Department of Medical History and Ethics

***Prof. Dr. Cukurova University, Faculty of Medicine Department of Medical History and Ethics

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Anlatmaya dayalı edebi türlerden biri olan masallar, ait oldukları toplumların kültürel değerlerini yansıtmaktadır. Bu değerler, masal anlatıcıları vasıtasıyla kuşaktan kuşağa aktarılıp günümüze kadar gelmiştir. Masalarda bir toplumun hayata bakışının ve inançlarının yanı sıra o toplumun yaşam-ölüm, sağlık-hastalık, hastalanma-iyileşme gibi unsurlar hakkındaki algısı-anlayışı da yer almaktadır. Dolayısıyla masalarda, içinden çıktığı toplumun sağaltım yöntemleri hakkında bilgi bulmak da olanaklıdır. Su insanın zihni, bedeni ve ruhu için iyileştirici özellikler taşıyan çok önemli bir unsurdur. Antik çağlardan beri su, hastalıklarla ve yaralarla mücadelede çok etkili elemanlardan biri olmuştur. Suyun iyileştirici özellikleri masalarda da karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada, Türk masalları derleyicilerinden Pertev Naili Boratav, Eflatun Cem Güney, Tahir Alangu, Naki Tezel ve Oğuz Tansel tarafından derlenen masalarda yer alan su ile sağaltım olgusu irdelenmiştir.

The folk tales that are one of the narrative literary genres reflect the cultural values of the society they belong to. These values have been transferred from generation to generation through the storytellers. The folk tales include a society's view of life and its beliefs, as well as life-death, health-illness, sickness-healing, concepts which the society has. Therefore, it is possible to find information about the treatment methods of the community in which they come from in tales. Water is a significant object which has therapeutic nature for the human mind, body and spirit. Since those ancient times water has been one of the most effective elements in combating illness and injury. The similar healing properties of water are also seen in folk tales.

In this study, the treatment with water in folk tales was examined in the Turkish folk tale collections compiled by Pertev Naili Boratav, Eflatun Cem Güney, Tahir Alangu, Naki Tezel and Oğuz Tansel.

XVI. YÜZYILDA İSTANBUL'DA BİR MÜTETABBİP HAKKINDA YAZARI SAKLI İSPANYOLCA BİR YAZMANIN TÜRKÇE SERÜVENİ

A 16TH CENTURY SPANISH MANUSCRIPT REGARDING AN ACCIDENTAL DOCTOR IN
İSTANBUL: ITS PLACE AND INFLUENCE IN TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE

Selim Kadioğlu*, Funda Gülay Kadioğlu**

* Prof. Dr., Cukurova University, Faculty of Medicine Department of Medical History and Ethics

** Assoc. Prof. Dr., Cukurova University, Faculty of Medicine, Department of Medical History and Ethics
Faculty of Dentistry Department of Orthodontics

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

XVI. yüzyıla ait yazarı belirtilmemiş “Viaje Turquia (Türkiye Seyahati)” başlıklı İspanyolca bir yazma, Madrid kütüphanenin koleksiyonunda varlığını uzun süre sessizce sürdürmüş, kendi dilinde ve farklı dillerde basılıp kitlelere ulaşma şansını ancak XX. yüzyılda bulabilmiştir. Yazıldığı dönemdeki İstanbul’u anlatan-tanıtan bir içeriğe sahip olması nedeniyle Türkçe’ye görece erken aktarılmış, ilgi görmüş, üç ayrı çevirisi bir kez gazete tefrikası, beş kez kitap olarak basılmış, dilimize-kültürümüze mal olmuştur. Bildirimizde, başkahramanının rahat bir esaret yaşamı sürdürebilmek adına kendini hekim olarak tanıtan ve şaşırtıcı şekilde başarılı hekimlik uygulamaları yapan bir kişi olması bakımından tıp tarihi açısından dikkate değer olan eserin Türkçe serüveni ele alınmıştır. Bu ele alış çerçevesinde çeviriler karşılaştırılarak değerlendirilmiş, eseri tanıtan ve onu kaynak olarak kullanan çalışmalar hakkında bilgi aktarılmıştır.

A 16th century Spanish manuscript titled “Viaje de Turquia (Voyage to Turkey)” had rested in silence in the collection of Madrid Library until it finds a chance to be published in early 20th century. As it contains original information regarding the history of Istanbul, it was translated into Turkish quickly. Then its two different translations were made, it reaches a large number of readers and citations in different fields. The main character of the book is a slave that presents himself as a doctor despite he is not, and practice medicine successfully. Therefore, it is interesting in the terms of history of medicine. In this paper the place of “Voyage to Turkey” in Turkish language and literature is reviewed; three translations are evaluated comparatively and articles introduce and/or cite the book are mentioned.

19. YÜZYILIN İKİNCİ YARISINDA AVRUPA'DA TÜRK HAMAMI

TURKISH BATH IN EUROPE ON THE SECOND HALF OF 19TH CENTURY

Murat Kalafat

Assist. Prof., Çankırı Karatekin University, Faculty of Arts

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

1850'li yıllardan itibaren çoğunluğu İngiltere'de olmak üzere, İrlanda, Fransa, İsveç ve ABD'de, Türk Hamamı hakkında pek çok kitap ve risale yayımlanmıştır. Urquhart'ın "Pillars of Hercules" adlı eserinin öncülük ettiği bu çalışmaların çoğunluğu, hamamların sağlık üzerindeki etkilerini ortaya koymakla birlikte mimari özellikleri hakkında da bilgiler içermektedir. Çalışmanın aydınlatmaya çalıştığı nokta, bu eserlerin konuya yaklaşımları ve içeriklerini tespit ederek; bu dönemde yaşanan yoğunlaşmanın sebeplerini ortaya koymaktır. Araştırma kapsamında, 19. yüzyılın ikinci yarısında yayımlanmış, yaklaşık 35 farklı yazar tarafından üretilen kitap, risale ve makale bulunmaktadır. Bunların büyük çoğunluğu, hamamın insan sağlığı -özellikle cilt hastalıkları- üzerindeki pozitif etkisi üzerine yazılmış metinlerdir. Mimari açıdan ise Roma ve Türk hamamlarının plan tasarımları ve genel karakteristikleri üzerine değerlendirmeler barındırmaktadır. Mimari değerlendirmelerin bir kısmı ise Londra ve Dublin başta olmak üzere Avrupa kentlerinde 1860'tan itibaren inşa edilmiş hamamların plan tasarımlarını tekil olarak tanıtmaktan ibarettir. Bu çalışmaların haricinde bir roman (The Mystery of a Turkish Bath,) ve bir şiir kitabı (Stanzas on the Turkish Bath) da yine aynı tarihlerde yayımlanmış eserler arasındadır. İki edebi eserde de konu, hamamın sağlık üzerine etkisi çerçevesinde işlenmektedir. Özellikle İngiltere, İrlanda ve Fransa, Almanya, İsveç ve hatta Avustralya'da (buradaki İngiliz etkisini yansıttığı için ele alınmaktadır) büyük şehirlerde 1860'lı yıllardan itibaren inşa edilen ve işletilen pek çok hamam kuruluşu bulunmaktadır. Bahsedilen kitap ve risalelerin yayımlanma tarihiyle hamamların inşa tarihiyle çağdaş olması bu çalışmaların varlık ve yoğunluk sebebini açıklamaya imkân vermektedir. Sonuç olarak bu yıllarda konunun yoğun bir şekilde işlenmesinin asıl sebebi; Avrupa şehirlerinde Türk Hamamı açan girişimcilerin, hamam konusunda bir kamuoyu yaratma çabasına bağlanabilir.

Starting from 1850s, many books and booklets were published about Turkish Turkish Bath mainly in England and in Ireland, France, Sweden and USA. While majority of these studies being led with the work of Urquhart that was titled as "Pillars of Hercules" revealed the effects of Turkish Baths on the health, they also contained information about their architectural features. The point tried to be clarified with the study was to determine the approaches and contents of these works regarding the subject and to reveal the reasons of density that was lived through in this period. Within scope of the research there are books, booklets and articles being produced by nearly 35 different authors and being published in the second half of 19th century. Majority of them are texts being written on positive effects of Turkish Baths on human health and mainly on skin diseases. With respect to architectural aspects, they bear assessments regarding plan designs and general characteristics of Roman and Turkish Turkish Baths. Part of architectural assessments constitutes introduction of plan designs of Turkish Baths being built mainly in London and Dublin and in other European cities starting from 1860s in singular form. Apart from these studies, one novel (The Mystery of a Turkish Bath) and a poetry book (Stanzas on the Turkish Bath) are among the works being published around the same dates. In both literature works the subject has been mentioned within frame of effect of Turkish Bath on health. Especially in big cities located in England, Ireland, France, Germany, Sweden, and even in Australia (It is evaluated as it reflects the English impact here.) there are many Turkish Bath institutions that were built and operated starting from 1860s. On the publishing dates of mentioned books and booklets, as the Turkish Baths were modern at their establishment dates, it was enabled to explain existence and density reasons of these studies. As a conclusion the main reason why the subject was evaluated densely in these years is because enterprises opening Turkish Baths in European cities tried to create a public opinion.

CANLI SU VE ETİK

LIVE WATER AND ETHICS

Mehmet Karataş

Assist. Prof., İnönü University, Faculty of Medicine
Department of Medical History and Ethics

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

İnsanın günlük beslenmesi sırasında mevsimine göre değişmekle birlikte 2 ya da 2.5 lt su içmesi gerekmektedir. Ayrıca, besinlerde mevcut olan su ile de vücudumuzun ihtiyacı olan sıvı miktarına katkıda bulunabilmekteyiz. Gelişen teknoloji, insan nüfusunun artması, fazla kazanma isteği, devlet politikaları gibi birçok neden insanın yaşamı için önemli olan canlı suya erişimini zorlaştırmıştır. Musluktan ya da plastik ambalajlardan içtiğimiz su ne kadar canlı ve vücudumuza ne derece faydalı olduğu günümüzde önemli bir tartışma konusudur. Suyun canlı molekül yapısının ortam şartları nedeniyle değişebilmesi ve bunun insan eliyle yapılarak tüketime sunulması vücudumuza fayda ya da zarar açısından önem arz etmektedir. Canlı olmayan yani molekül yapısı dış etkilere cevap vermeyen bir suyun insanların bilgisi olmadan onlara tüketirilmesi önemli bir etik sorundur. Suyun canlı olmaması ne tür sorunlara yol açar ya da böyle bir konudan hiç haberdar olmayan sudan para kazananlar; bilgilendirme, rıza gösterme, fayda/zarar vermeme ve adalet açısından fazlaca tartışılacak bir sorunun öznesi konumundadırlar.

During the daily feeding of the person, it is necessary to drink 2 or 2.5 liters of water depending on the season. In addition, we are able to contribute to the amount of liquid that our body needs with water that is present in the nutrients. Many reasons such as developing technology, increasing human population, desire to win more, and state policies have made it difficult for people to have access to live water which is important for their lives. How much water we drink from tap or plastic packaging is beneficial to our body is an important issue in our day. The fact that the living molecule structure of water can change due to the environmental conditions and that it is presented to the human by the hand, is important for the benefit or harm to our body. It is an important ethical problem that a water that does not respond to external influences is non-living without the knowledge of people. What kind of problems does not cause water to live, or who make money from water that is not aware of such a topic; they are the subject of a problem that can be discussed in terms of information, consent, beneficence / non-maleficence and justice.

POLONYALI POZİTİVİST YAZAR ELIZA ORZESZKOWA'NIN “NAD NIEMNEM” (NEMAN KIYISINDA) BAŞLIKLİ ROMANINDA NEHİR TEMASI

THE MOTIVE OF THE RIVER OF THE POLISH POSITIVISTS' AUTHOR ELIZA ORZESZKOWA'S NOVEL ENTITLED “NAD NIEMNEM” (ON THE NIEMEN)”

Seyyal Körpe Kemer

Assist. Prof., Istanbul University Faculty of Letters Slavic Languages and Literatures
Department of Polish Language and Literature

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Polonya kültüründe pozitivist dönem, 1864-1890 yılları arasında yer alır. Polonya, 1864 yılında patlak veren Ocak Ayaklanması'nın bastırılmasının ardından komşuları Avusturya, Rusya ve Prusya tarafından işgal edilerek tarihteki son bölünmesini yaşamıştır. 1864 yılı aynı zamanda Rus işgali altındaki bölgelerde yaşayan köylülerin azat edilmiş oldukları tarihtir. Bu iki olay, Polonya'da toplumsal, siyasal, kültürel ve ekonomik bakımdan tamamen farklı bir dönemin doğmasına neden olmuştur. Pozitivist aydınlar, kendilerinden önceki dönemde faaliyet gösteren romantiklerin yurdu işgalcilerden arındırarak ulusal bağımsızlığı kazanma amacıyla baş vurdukları komplo, isyan ve gizli anlaşmalar düzenleme yöntemlerine karşı çıkmış, bunun yerine tarihsel koşullardan bağımsız olarak sistemli çalışma ve toprak bilinci oluşturma amacına odaklanmışlardır. Pozitivist akım temsilcilerine göre toprak ve vatan birbirlerine eş değer unsurlardır. Dolayısıyla yurdu daimi kılmanın tek yolu vatan toprağına gerekli özeni göstermek, ona hizmet etmektir. Böylelikle işgalci güçlerle silahlı mücadele yerine daha özgün ve daha akılcı bir yöntemle savaşılmış olacaktır. Eliza Orzeszkowa'nın 1888 yılında yayımlanan Nad Niemnem (Nemen Nehri Kıyısında) adlı romanında Ocak Ayaklanması felaketi ardından 19.yy'ın ikinci yarısında Polonya toplumunun geniş bir tablosunu yansıtmıştır. Yazar kahramanlarını eserine iki kategori halinde yerleştirmiştir. Birinci kategoride

bulunan kahramanlar tembellik, miskinlik ve asalaklık özellikleriyle nitelendirilmiştir. Diğer grupta ise çalışkan insanlar yer alır. Çalışkan insanların faaliyetlerinin ana konusu ise toprak olmuştur. Romanda resmedilen Litvanya doğasının temel unsuru Beyaz Rusya, Litvanya ve Rusya toprakları üzerinden geçen Neman nehridir. Nehir imgesi eserde işgal altında bulunan topraklarda ulusal bütünlüğü sağlayıcı bir işleve sahiptir. Bunun yanı sıra yazar, nehrin yurt topraklarına hayat vererek her kesimden insanın sağlıklı ve huzurlu bir yaşam sürmesine olanak verecek bir değer olduğunun altını çizmiş, bu düşünce doğrultusunda toplumsal sınıflar arasında uzlaşmayı sağlayacağına yönelik hayallerini dile getirmiştir. Neman nehri romanda geçmişte Lehistan-Litvanya Birliği altında yaşamış olan Polonya, Litvanya ve Beyaz Rusya uluslarının tarih ve geleneklerinin yaşam kaynağı olarak gösterilmiştir. Eserdeki olumlu kahramanlar nehrin tarihsel ve kültürel öneminin, Polonya toprakları üzerindeki iyileştirici gücünün farkındalığına sahip olarak, özür ve sağlıklı bir Polonya toplumuna kavuşmak için toprağına hizmet etme anlayışını benimsemişlerdir.

The positivist period in Polish culture is between 1864-1890. After the repression of the January Uprising, which broke out in 1864, Poland was occupied by its neighbors Austria, Russia and Prussia. 1864 is also the date when the peasants living in Russian-occupied areas were freed. These two events led to the emergence of a completely different period in Poland, from the social, political, cultural and economic aspects. Positivist intellectuals opposed the methods of organizing conspiracies, revolts and secret treaties that they had applied to gain national independence by eliminating the occupants of the previous period of their romanticism and focused on the purpose of systematic work and territorial awareness regardless of the historical conditions. According to positivist movement's representatives, land and homeland are equal elements. Therefore, the only way to make the country permanent is to take care of the land of the motherland. Thus, instead of armed struggle with the occupying forces, a more original and more rational method will be fought. In the novel of Eliza Orzeszkowa's *Nad Niemnem* published in 1888, following the January Uprising disaster, in the second half of the nineteenth century it is reflected the broad picture of Polish society. The author placed his work in two categories. The heroes in the first category are characterized by laziness, miscarriage and parasitism. The other group includes hard-working people. The main subject of the activities of hardworking people was the land. The main feature of the Lithuanian nature depicted in the novel is the Neman River, which passes over the territory of Belarus, Lithuania and Russia. The image of the river has a function of providing national integrity in the occupied territories. In addition, the author underlines that the river is a value that will allow people from all social classes to live a healthy and peaceful life by giving life to the land of the river, and in the light of this thought, she expressed her dreams for the reconciliation between the social classes. The Neman river was shown as a source of life

for the history and traditions of the nations of Poland, Lithuania and Belarus, who lived under the Polish-Lithuanian Union in the past. The positive heroes of the work have embraced the understanding of serving the land in order to attain a free and healthy Polish society, with the awareness of the historical and cultural importance of the river and its healing power over Polish lands.

WIEDZA POLSKIEGO LEKARZA WOJCIECHA OCZKI (1537-1599) NA TEMAT POWSTAWANIA, WYSTĘPOWANIA I WŁAŚCIWOŚCI LECZNICZYCH WÓD MINERALNYCH

KNOWLEDGE OF THE POLISH PHYSICIAN WOJCIECH OCZKO (1537-1599) ABOUT THE FORMATION, OCCURRENCE AND THERAPEUTIC PROPERTIES OF THE CURATING MINERAL WATERS

Anna Odrzywolska-Kidawa

dr hab., prof. UJD [PhD Habilitated, Associate Professor], Akademia Jana Długosza w Częstochowie
Prof. Dr. hab., Department of Modern History, Institute of History Faculty of Philology and History
Jan Długosz University in Częstochowa, Poland

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Źródłem do analizy zagadnień zawartych w tytule artykułu będzie dzieło polskiego lekarza Wojciecha Oczko pt. *Cieplíce* (polish for 'springs'). Autor dzieła jest uznawany za pierwszego polskiego balneologa. W artykule omówię źródła wiedzy i uczonych, z których korzystał Oczko. Interesować mnie będą koncepcje autora na temat sposobów tworzenia się wód mineralnych we wnętrzu Ziemi. Istotny dla tego tematu będzie też horyzont geograficzny autora oraz jego znajomość rozmieszczenia i występowania źródeł, rzek oraz jezior w Europie i na świecie. Opisał wygląd miejsc w Europie i w Polsce, w których występowały źródła lecznicze. Zwracał przy tym uwagę na niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę. Oczko miał świadomość posiadania przez wody mineralne właściwości (leczniczych, ale także trujących) i ich różnorodnego oddziaływania na ludzki organizm. Sklasyfikował wody mineralne i lecznicze w Polsce. Wyliczył konkretne dolegliwości, które można leczyć przy pomocy wód (np. wód siarkowych). Przyjrę się metodom leczniczym zalecanym w dziele *Cieplíce* z użyciem wód mineralnych. Oczko zawarł tam również szczegółowe zalecenia na temat czasu przeprowadzania kuracji wodnych, temperatury wody, warunków, w jakich miała odbywać się kuracja wodą. Nie zapomniał zamieścić też informacji o diecie. Zakres wiedzy Oczki na temat rodzajów wód mineralnych świadczy o tym, że obok teoretycznych kompetencji medycznych posiadał wiedzę empiryczną. W swojej praktyce łączył ustalenia teoretyczne z praktyką leczniczą. Dlatego dzieło to stanowi istotny wkład do badań nad polską kulturą medyczną XVI wieku.

The source of analysis will be the work of Polish physician Wojciech Oczko entitled "Cieplíce" (in Polish 'hot springs'). Author is considered to be the first Polish balneologist. In the article, I will discuss the sources of knowledge that Oczko used in his work. In this article I will show author's concepts of creating mineral water inside the Earth and the geographical horizon of Oczko about springs, rivers and lakes location in Europe and across the world. He described many places in Europe, where healing sources existed. He drew attention to the insufficiently developed infrastructure. Oczko was aware of the mineral water properties (medicinal, but also poisonous) and their various effects on the human body. He classified mineral and medicinal waters in Poland. Author calculated specific ailments that can be treated with water (f.e. by using sulfuric waters). In this article I will show therapeutic methods with usage of mineral water recommended in the "Cieplíce". Oczko also contained detailed recommendations about the time of water treatment, water temperature and conditions under which water treatment was carried. He did not forget to include information about the diet. The scope of Oczko's knowledge on the subject of mineral water indicates that, in addition to theoretical medical competence, he possessed empirical knowledge. In his practice he combined theoretical findings with therapeutic practice. That is why this work is an important contribution to the study of Polish medical culture of the sixteenth century.

SUYUN AYNASINDA NARKİSOS

NARCISSUS IN THE MIRROR OF WATER

Hakan Kızıltan

Clinical Psychologist-Psychotherapist, Istanbul University Faculty of Medicine Department of Psychiatry
Istanbul University Faculty of Medicine Department of Medical History and Ethics PhD candidate

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Ruhsal açıdan büyümenin, olgunlaşmanın ve nihayet ruhsal sağlığa ulaşmanın yolu insanın kendinden başkasına sevgi yatırımında bulunabilmesinden geçer. Ötekini içtenlikle sevebilen ancak gerçekten kendini sevebilir. Ötekini sevemeyen, kendine duyduğu nefreti narsisistik patoloji örneğinde olduğu üzere benlik tapınmasıyla örtbas etmeye çalışabilir. Modern kişilik sınıflamasında narsisistik kişilik bozukluğuna ismini veren Narkisos miti insanın kendine duyduğu aşkın trajedisini öyküler. Bir tecavüz çocuğu olarak dünyaya gelmiş olan yarı-tanrı Narkisos herkesi kendine âşık eden ama kimseye yüz vermeyen kibirli bir gençtir. Kendinden başkasını sevememenin cezasını kendine âşık olmakla lanetlenerek ödeyecektir. Bir gün suyun aynasında ilk defa kendi görüntüsüyle karşılaşır. Büyülenip âşık olduğu imgesine kavuşmak arzusuyla sarılmak isterken boğulur ve ölür.

Narcissus mythology is about the tragedy of self-love. The mythology has given its the name to a psychopathology in modern personality classification called Narcissistic Personality Disorder. Narcissus, a semi-god, was born as a result of a rape. He was a very handsome but an arrogant young man who never loved anyone who fell in love with him. He was sentenced to self-love by Gods in return to his never loving anyone except himself. One day he came across his image for the first time on a lake. He fell in love with his image and while trying to embrace his image in order to reach his beloved self, fell into the lake and drowned.

ROLA UZDROWISKA W ROZWOJU JEDNOSTKI TERYTORIALNEJ – WYBRANE ASPEKTY

THE ROLE OF A SPA IN THE DEVELOPMENT OF A TERRITORIAL UNIT - SELECTED ASPECTS

Małgorzata Kmak

Dr., Department of Self-Government and Management, Institute of Law, Administration and Economics
Faculty of Political Science, Pedagogical University KEN in Krakow

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Coraz bardziej dynamiczny wzrost znaczenia turystyki zdrowotnej niesie z sobą konieczność prowadzenia badań naukowych. Turystyka jako wielorakie i złożone zjawisko stanowi obecnie ważny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego jednostek terytorialnych, w tym uzdrowisk. Wśród ważnych efektów nieekonomicznych turystyki znaczenie ma jej pozytywny wpływ na zdrowie społeczeństwa. Obszary uzdrowiskowe, wchodzące równocześnie w skład miejscowości turystycznych w Polsce, cechują się zarówno specyficznymi warunkami przyrodniczymi, ekonomicznymi, jak i społecznymi. Celem artykułu jest analiza oraz prezentacja roli i trendów rozwoju dwóch uzdrowisk w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem usług turystycznych i towarzyszących. W ramach przeprowadzonych badań poddano weryfikacji hipotezę stwierdzającą, iż działalność uzdrowiskowa w obrębie jedynie leczenia, jest obecnie niewystarczająca i ze względu na potrzeby oraz oczekiwania klientów poszerzona zostaje o turystykę, w tym zwłaszcza zdrowotną. Artykuł opiera się na metodologii kompleksowego ujęcia działalności uzdrowiskowej, zwłaszcza turystyczno-zdrowotnej. Podstawowym instrumentem poznawczym jest analiza opisowo-jakościowa, ilościowa, a także niektóre metody statystycznej analizy materiału empirycznego z zastosowaniem metod graficznych. Przeprowadzono również analizę historyczną kształtowania się funkcji turystycznej na badanych obszarach uzdrowiskowych.

The growing dynamic of the importance of health tourism brings with it the need to conduct scientific research. Tourism as a multiple and complex phenomenon is now an important factor in the socio-economic development of territorial units, including health resorts. Among the important effects of non-economic tourism is its positive impact on the health of society. The spa areas, which are also part of tourist destinations in Poland, are characterized by specific natural, economic and social conditions. The aim of the article is to analyze and present the role and trends of development of two spas in Poland, with particular emphasis on tourist and associated services. As part of the conducted research, the hypothesis was verified stating that the spa activity within only the treatment is currently insufficient and, due to the needs and expectations of clients, is extended to tourism, especially health tourism. The article is based on the methodology of a comprehensive approach to health resort activities, especially tourism and health. The basic cognitive instrument is descriptive-qualitative and quantitative analysis, as well as some methods of statistical analysis of empirical material with the use of graphic methods. A historical analysis of the tourism function was also carried out in the studied spa areas.

SİKKELER IŞIĞINDA ANTİK DÖNEM ÇUKUROVA BÖLGESİNDE IRMAK TANRILARI VE SU KÜLTÜ

ANCIENT HISTORY RIVER GODS AND WATER CULT OF CUKUROVA REGION
BY COINS

Mehmet Gazi Kobaner

MD, Msc, PhD., Heart and vascular surgeon/ Istanbul Gaziosmanpaşa Başarı Hospital

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Mitolojiye göre, Klikos kızkardeşi Europa'yı bulmak için bir ineğin peşine takılarak Çukurova bölgesine gelir. İneğin durduğu yerde dururlar. Su kaynağının başındaki canavarı öldürürler. Bu bölgeye yerleşirler. Yerleşmek ve şehir kurmak için şehre sağlıklı su getirilmelidir. Anavarza'ya temiz su getiren imparator Domitian 'Sebastos Hidragogion' – Suların Efendisi-ünvanı ile onurlandırılmıştır. Bu kadar önemli olan su an antik dönem mitolojisine girmiştir. Yeryüzündeki tüm tatlı su akıntılarının, nehirlerin, derelerin, çayların, ırmakların tanrıları olan nehir tanrıları, Hesiodos'a göre Okeanos ile Tethys'in oğullarıdır. Okeanides adı verilen akıntı, ırmak ve yağmur bulutu tanrıçaları, nehir tanrılarının kızkardeşleri, Nereid denilen su perileri ise kızlarıdır. Irmak tanrıları nehrin adı ile anılmaktadır. Çukurova da Piramos,Kydnus, Sarus bölgenin bilinen ırmaklar ve ırmak tanrılarıdır. Bir **nehir tanrısı** genellikle, yüzen bir insan, dayandığı amforadan su dökülen bir adam olarak tafsir edilirken, mitolojilerin halk tarafından bilinmesinde sikkeler önemli rol oynamıştır.

Klikos came to cukurova region to find her sister Europa by following a cattle, as described in mythology. They stop by wherever the cattle deem fit. They murdered the beast of the water resource. They settled in this region. In order to settle and establish the city, clean waters must be found within the city. The emperor Domitian who brought clean waters to Anazarbus was honoured by the name "Master of Waters - Sebastos Hidragogion". Water had the importance and was mentioned in the ancient history mythology. The river gods are the gods of all the sweet waters, rivers, creeks and water streams; and as per Hesiodos, they are the sons of Okeanos ile Tethys. The river called Okeanides, the goddesses of rivers and rain clouds, the sisters of river gods, the water fairies called nereid are their daughters. The river gods are named after the river. Piramos, Kydnus, Sarus are the known rivers and river gods of cukurova region. A river god is generally described as a man who swims or as a man who rests over an amphora that spills water. Coins had an important role for the knowledge of the people on these myths. River gods have close relation with Tiche and Hiygea.

İKLİM KÜRLEİ PERSPEKTİFİNDEN HİPOKRAT'IN HAVALAR SULAR BELDELER ESERİ

HIPPOCRATES WORKS ON AIRS, WATERS AND PLACES WITH THE
PERSPECTIVE OF CLIMATE CURES

Merve Nur Koçak

Grad. Student, Istanbul University Istanbul Faculty of Medicine Department of Medical History and Ethics

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

We talk about climatotherapy when a geographic place has an essential role in treating a pathology. There are several examples of climatotherapeutic elements: geographical location, temperature, nature of soil and basement, composition of air, winds and sunshine. The work of Hippocrates "On Airs, Waters and Places" is the initiation point in the history of climatotherapeutic notions. That is why we will study this work to highlight the concepts and theories of climate cures.

Bir coğrafik bölgenin bazı patolojileri tedavi etmek gibi temel bir özelliğe sahip olduğunda İklim küründen bahsedebiliriz. İklim kürü unsurlarına dair birçok örnek verebiliriz: coğrafi durum, sıcaklık, toprağın ve alt zeminin doğası, havanın bileşimi, esen rüzgar ve güneş... Bu bağlamda Hipokrat'ın "Hava, Su ve Toprak" eserini iklim kürleri hakkında tarihte yazılmış olan bütün eserlerin başlangıç noktası olarak görebiliriz. İklimsel kürler kavramlarını ve teorilerini vurgulamak için bu çalışmayı inceleyeceğiz.

Tek odada yemek pişirmek, yıkanmak ve uyumak:
SOSYAL JİNEKOLOJİ'NİN ÖNCÜSÜ WILHELM GUSTAV LIEPMANN (1878-1939) VE SAĞLIKLI GEBELİK İLE YAŞAM KOŞULLARI ARASINDAKİ İLİŞKİYİ ANLAŞILIR HALE GETİRME ÇABALARI

To cook, bath, and sleep in a single room:
WILHELM GUSTAV LIEPMANN (1878-1939) AS THE PIONEER OF SOCIAL GYNAECOLOGY AND HIS EFFORTS TO EXPLAIN THE RELATION BETWEEN HEALTHY PREGNANCY AND LIVING CONDITIONS

Özlem Ekin Koral

Assistant Physician, Frankenthal-GERMANY

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Wilhelm Gustav Liepmann, Almanya'da Berlin Kadın Kliniği "Cecilienhaus" un Şefi ve 1925 yılında kurulan "Deutsche Institut für Frauenkunde [Alman Kadın Bilimi Enstitüsü]"nün direktörüdür. 1929 yılında Friedrich Wilhelm Üniversitesi'nde sosyal jinekoloji dersleri verme yetkisi kazanmıştır. Burada verdiği dersler, "Das Gynäkologische Seminar [Jinekoloji Seminerleri]" (1930) ve "Gegenwartsfragen der Frauenkunde [Kadın Biliminin Güncel Sorunları]" (1933) adlı kitaplarda toplandı. Reichstag yangını (27 Şubat 1933) ardından tutuklanıp salıverildikten sonra Türkiye'ye iltica etti. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesine altı yıl hizmeti ardından yaşama gözlerini Türkiye'de kapadı. Liepmann, öncü bir yaklaşımla kadın sağlığının hem ruhsal hem de sosyal komponentinin önemini kavratmaya çalıştı. Sosyal Jinekoloji anlayışı ışığında Berlinde Birinci Dünya Savaşı sonrasında yaptığı geniş çaplı bir araştırma ile gebelerin kötü barınma koşullarını gösterdi. Bu bildiride Liepmann'ın "Gegenwartsfragen der Frauenkunde" eseri üzerinden Almanya'da sosyal jinekoloji anlayışı ile ortaya koyduğu saptamalar tanıtılacaktır.

Wilhelm Gustav Liepmann was the chief of "Cecilienhaus", Berlin Women's Clinic in Germany and the director of the Deutsche Institut für Frauenkunde, which was founded in 1925. In 1929, he received the permission to teach social gynecology at the Friedrich Wilhelm University. The lectures he gave there were collected in the books entitled 'Das gynäkologische Seminar (Gynaecology Seminars) (1930)' and 'Gegenwartsfragen der Frauenkunde [Current Problems in the Science of Women] (1933)'. After he was arrested following the Reichstag Fire (February 27th, 1933) and then released, he took refuge in Turkey. After 6 years of service in Istanbul University, Faculty of Medicine, he passed away in Turkey. Liepmann pointed out the importance of both mental and social components of women's health through a pioneering approach. Drawing on his Social Gynaecology approach, he conducted a large-scale study in Berlin after World War I and demonstrated the poor housing conditions of pregnant women. This paper discusses Liepmann's Social Gynaecology approach, as it pertains to Germany, through his work "Gegenwartsfragen der Frauenkunde".

TUNA NEHRİ KAYNAĞINA AİT BİR EFSANE: GÜZEL LAU

A LEGEND ABOUT THE DANUBE BED: BEAUTIFUL LAU

Özlem Ekin Koral

Assistant Physician, Frankenthal, Germany

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Tarihte göl, deniz ve nehirler, özellikle bir yüzyıl öncesine kadar yüzmeye bilinmediğinden, boğulma tehlikesi nedeniyle ürkütücü bulunmuş ve efsanelere konu olmuştur. Güzel Lau Efsanesi de onlardan birisidir ve Almanya'nın güneyinde, Schwaben Alb denilen orta yükseklikte bir dağlık bölgede bulunan Blaubeuren kasabasında ortaya çıkmıştır. 22 kilometrelik Tuna nehrinin başlangıcı bu kasabada, yemyeşil bir tabiat içindedir. Nehrin kaynağı, ışığın buradaki kırılması ile büyüleyici güzellikte bir mavi görünüm ortaya koyduğundan, mavi çanak (Blautopf) denmiştir. Hemen yanbaşında bir Ortaçağ manastırı vardır. Burada zaman zaman nehir taşıp su baskınları olduğunda halk, nehrin kaynağı olan Blautopf'a gelip, bu doğal havuz içine altın ve küçük ama kıymetli objeler atarak, böylelikle Tanrının öfkesini dindireceklerine, nehrin sakinleşeceğine inanırlarmış. Biedermeier sanat akımı yazarı Eduard Mörike (1804-1875), mavi çanak hakkında halk arasında yaşayan bir efsaneye dayanarak, 1853 yılında modern masal türünde „Güzel Lau'nun Öyküsü [Die Historie von der schönen Lau]" adıyla bu efsaneyi yazdı. Bu çalışmada, Güzel Lau Efsanesi, Mörike'nin anlatımı üzerinden tanıtılacak, yüzyıllarca yaşamış bir akarsu efsanesi örneklenecektir.

In history, especially as swimming was not widespread up to a century ago, lakes, seas and rivers were frightening because of the risk of drowning and became the subject of myths. The Legend of Beautiful Lau myth is one of these appeared in the town of Blaubeuren in the hilly region of Schwaben Alb in the south of Germany. The beginning of the 22-kilometer-long Danube river is in a green nature in this town. The source of the river is called "the blue dish" (Blautopf), because the refraction of the light gives it a fascinating blue appearance. There is a medieval monastery right next to it. When the river flooded from time to time, the local people went to Blautopf and by threw gold and small but precious objects into this natural pool, believing that this would soothe God's anger and the river would calm down. The Biedermeier art movement writer Eduard Mörike (1804-1875), wrote a tale in 1853 named "The Story of Beautiful Lau" [Die Historie von der schönen Lau] based on a legend about the blue dish among the local community. In this study, the Legend of Beautiful Lau will be introduced with Mörike's narrative and a river myth which has survived for centuries will be illustrated.

KENDİ KALEMİNDEN ATATÜRK'ÜN KARLSBAD GÜNLERİ VE TEDAVİSİ

KARLSBAD DAYS AND TREATMENT PROCESS OF ATATÜRK FROM HIS OWN
WORDS

N. Selcen Korkmazcan*, M. Hakan Özçelik**

*Assist. Prof., Istanbul Aydın University Faculty of Natural Sciences and Letters, Department of History

**Assist. Prof., Istanbul Aydın University Faculty of Natural Sciences and Letters, Department of History

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Atatürk, 1918 yılının Temmuz ayını, böbrek tedavisi için gittiği Avusturya- Macaristan şehri Karlsbad'da geçirmiştir. Günümüzde Çekya'da bulunan Karlovy Vary'de kaldığı süre boyunca günlükler tutarak buradaki yaşantısı ve tedavi sürecini kayıt altına almıştır. Atatürk'ün 30 Haziran - 28 Temmuz 1918 tarihleri arasında gerçekleşen seyahatine dair notlarını içeren "Geçen Günlerim" başlığı altındaki altı defter, manevi kızı Ayşe Afetinan tarafından "Mustafa Kemal Atatürk'ün Karlsbad Hatıraları" başlığı ile 1983 yılında Türk Tarih Kurumu tarafından yayımlanmıştır. Bu çalışmada, yaşadığı böbrek rahatsızlığını tedavi etmek için Viyana üzerinden Karlsbad'a gelen Mustafa Kemal Paşa'nın burada bulunduğu müddetçe kaleme aldığı günlükleri incelenecektir. Atatürk'ün tedavi için yaklaşık bir ay boyunca konakladığı kaplıca şehrindeki günlerine ait aldığı notlarda, uyguladığı kürler incelenerek suyun Atatürk'ün sağlığına etkisine dair ipuçları araştırılacaktır. Karlsbad hakkındaki izlenimleri ve tedavi sürecinin yanı sıra okuduğu kitaplar, kendisi ve düşünceleri hakkındaki aktarımları, ülkesinin ve milletin geleceği hakkındaki görüşleri incelenecektir. Bu çalışmada temel kaynak olarak "Mustafa Kemal Atatürk'ün Karlsbad Hatıraları" adı altında yayımlanan eserin bir bölümü olan Atatürk'ün şahsen kaleme aldığı Karlsbad günlüklerinden faydalanılacaktır. Adı geçen eserde, Afetinan'ın günlüklerin bulunuşu, incelenmesi ve yayımlanmasına dair açıklamaları da gözden geçirilecektir. Karlsbad'ın suyunun özellikleri, sağlığa

etkileri ve Atatürk'ün burayı seçmesinin nedenlerini anlayabilmek ve döneme ait gerekli detayları açıklayabilmek amacıyla bazı önemli eserler de incelenerek gerekli bulunan kısımlarından faydalanılacaktır. Atatürk'ün Birinci Dünya Savaşı sırasında ortaya çıkan böbrek rahatsızlığını tedavi ettirebilmek için gerçekleştirdiği Karlsbad seyahatine ait günlüklerinin incelenmesi ile ortaya çıkacak bu çalışmada elde edilecek bulguların 1918 koşullarında su-sağlık ilişkisinin yanında Atatürk'ün sağlığı, seyyah yönü ve kişisel gündemi incelenirken göz önünde bulundurulması önemli görülmektedir. Bu çalışma ile Karlsbad şehrinin şifalı suyu ile tedavideki yeri ve savaş yıllarındaki koşulları Atatürk'ün anlatımıyla aktarılmaya çalışılacaktır.

Atatürk spent July of 1918 in the Austro-Hungarian spa town of Karlsbad where he went for kidney treatment. During his stay in today's Karlovy Vary in Czechia, he recorded diaries and his treatment process. Atatürk's six notebooks under the title of "My Past Days" include notes about his travel between 30 June and 28 July 1918 was published by her adopted daughter Ayşe Afetinan with the title of "Mustafa Kemal Atatürk's Memories of Karlsbad" by the Turkish Historical Society in 1983. In this study, the diaries of Mustafa Kemal Pasha who came to Karlsbad through Vienna for the treatment for his kidney disease will be examined. Atatürk's notes about the effects of thermal water on his health in the spa city where he stayed for treatment for about a month will be examined. As well as the treatment process, his impressions of Karlsbad, the books he read, his thoughts about himself, his views about the future of his country and nation will be examined. The main source of this study will be Atatürk's Karlsbad diaries which is a part of the work published under the name of "Mustafa Kemal Atatürk's Memories of the Karlsbad".

The statements of Afetinan about the discovery and publication of the diaries will also be reviewed. Some important publications will be examined in order to explain the necessary details of that years and understand the characteristics of spa water of Karlsbad with its effects on health and the reasons why Atatürk chose this place. It is important to consider the findings of this study, which will be revealed with the examination of the diaries of the Karlsbad trip of Atatürk in order to treat his kidney disease that occurred during the First World War, when examining both Atatürk's health, Atatürk as a traveller, and his personal agenda along with the water-health relationship. In this study, the role of Karlsbad in the spa treatment and its conditions during the First World War will be tried to be conveyed with the expression of Atatürk.

APTEKARZÓWNA U WÓD. NOWE MIASTO NAD PILICĄ W DZIENNIKU Z ROKU 1887 WANDY BRANDT

PHARMACIST AT THE WATERS. NOWE MIASTO ON PILICA RIVER IN THE
JOURNAL FROM 1887 BY WANDY BRANDT

Ewelina Kostrzewska

Dr., Faculty of Philosophy and History, University of Lodz
Chair of Polish History in the 19th Century, Institute of History

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Temat dotyczy uzdrowiska w Nowym Mieście nad Pilicą ukazanego w świetle literackiego zabytku końca wieku XIX w. czyli rękopiśmiennego dziennika z podróży i krótkiego pobytu w sanatorium, spisane go przez Wandę Brandt. Autorka wywodziła się z lokalnych elit prowincjonalnego miasta. Była córką radomskiego aptekarza, ale też wnuczką uczonego o szwedzkich korzeniach, twórcy pierwszego słownika języka polskiego oraz krewną warszawskiego profesora medycyny czy końca znanego malarza ze szkoły monachijskiej. Dziennik pozwala na jego analizę w kilku wzajemnie powiązanych planach: jako źródła dokumentalnego historii uzdrowiska; jako odbicia spojrzenia kobiety oraz jej miejsca w intelektualnym środowisku kuracjuszy; jako odzwierciedlenia kultury uzdrowiskowej postrzeganej z perspektywy codzienności. W dzienniku i problemach objętych przeglądem ogniskują się szczególnie wpływy i europejskie konteksty życia w polskim uzdrowisku z opisem sylwetek jego założyciela i gości.

The subject concerns the spa in Nowe Miasto over Pilica, in the light of a literary monument of the late nineteenth century, that is, a manuscript of journeys and a short stay in a sanatorium, written by Wanda Brandt. The author came from the local elites of the provincial city. She was the daughter of a Radom pharmacist, but also a granddaughter of a scholar with Swedish roots, the creator of the first Polish language dictionary and a relative of a Warsaw medical professor and also a famous painter from the Munich school. The journal allows its analysis in several interrelated plans: as a source of documentary history of the spa; as a detachment of the woman's gaze and her place in the intellectual environment of the patients; as a reflection of the spa culture seen from the perspective of everyday life. The diary and problems covered by the review focus on special influences and European contexts of life in the Polish health resort with a description of the figures of its founder and guests.

LECZENIE WODAMI MINERALNYMI

TREATMENT WITH MINERAL WATERS

Ewelina Książek**, Jerzy Jan Pietkiewicz*

*Zakład Żywienia Człowieka. Wydział Nauk o Zdrowiu i Kulturze Fizycznej. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy. Department of Human Nutrition. Faculty of Health Sciences and Physical Education. The Witelon State University of Applied Sciences in Legnica

**Katedra Agrotechnologii i Analizy Jakości. Wydział Inżynieryjno-Ekonomiczny. Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Polska/ Department of Agroengineering and Quality Analysis, Faculty of Engineering and Economics. Wrocław University of Economics. Wrocław, Poland

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Krenoterapia, czyli kuracja wodami leczniczymi jest stosowana w lecznictwie uzdrowiskowym. Polega ona na przyjmowaniu określonej ilości wody od 1 do 3 razy dziennie, zgodnie z zaleceniami lekarza. Kuracja pitna leczniczymi wodami mineralnymi jest niespecyficzną terapią bodźcową, stosowaną obok kąpeli i inhalacji zarówno w kuracjach uzdrowiskowych w ramach kompleksowego postępowania leczniczego, jak też w leczeniu domowym i klinicznym.

Przyswajalność składników mineralnych, które są zawarte w wodzie mineralnej oraz ich wpływ na organizm zależy od: stężenia składników mineralnych, ich specjacji chemicznej oraz możliwości antagonistycznego lub synergicznego oddziaływania zachodzącego między elektrolitami zawartymi w wodzie i stosunkami ilościowymi między nimi. Wody mineralne mogą wywierać na organizm działanie miejscowe, a także ogólne. Działanie miejscowe jest działaniem skojarzonym, związanym z wpływem fizycznym i chemicznym wody mineralnej na błonę śluzową przewodu pokarmowego. Natomiast działanie ogólne związane jest z wpływem farmakologicznym i adaptogennym. Mechanizm ogólny polega na włączaniu składników wód mineralnych do procesów przemiany materii, przez co mogą też wpływać na gospodarkę wodno-elektrolitową. Celem pracy był przegląd piśmiennictwa, dotyczącego leczniczych wód mineralnych oraz potencjalnych korzyści zdrowotnych wynikających z ich stosowania.

Crenotherapy treatment is used in the therapeutic waters of the spa treatment. The therapy consists in taking a certain amount of water 1 to 3 times a day, according to the doctor's instructions. Treatment with healing mineral waters is a nonspecific stimulus therapy, used in addition to bathing and inhalation both in spa treatments as part of comprehensive treatment procedures as well as in home and clinical treatment. Absorbability of mineral components that are contained in mineral water and their impact on the body depends on: the concentration of minerals, their chemical speciation and the possibility of antagonistic or synergistic interaction between electrolytes contained in water and the quantitative relations between them. Mineral waters may have local and general effects on the body. Local effect is an action associated with the physical and chemical impact of mineral water on the mucous membrane of the gastrointestinal tract. In contrast, the general action is associated with pharmacological and adaptogenic effects. The general mechanism consists in incorporating the components of mineral waters into metabolic processes, which may also affect the water and electrolyte balance. The aim of the work was to review the literature on curative mineral waters and the potential health benefits of their use.

JAKOŚĆ USŁUG ŚWIADCZONYCH PRZEZ WYBRANE ZAKŁADY LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO FUNKCJONUJĄCE W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM

THE QUALITY OF SERVICES PROVIDED BY SELECTED SPA TREATMENT
PLANTS FUNCTIONING IN THE MAŁOPOLSKA PROVINCE

Artur Lechowicz

Student, Instytut Prawa, Administracji i Ekonomii, Wydział Nauk Politycznych, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie / Student, Institute of Law, Administration and Economics, Faculty of Political Science, Pedagogical University of Cracow

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

W trakcie wystąpienia autor zaprezentuje wyniki badań empirycznych przeprowadzonych wśród kuracjuszy i pacjentów zakładów lecznictwa uzdrowiskowego w województwie małopolskim. Respondenci, udzielając odpowiedzi na pytania kwestionariuszowe, dokonają oceny oferowanych w trakcie turnusu zabiegów leczniczych, oferowanych im posiłków, ocenią personel, bazę noclegową, organizację czasu wolnego, atrakcje uzdrowiskowe.

During the speech, the author will present the results of empirical research carried out among patients and patients of health resort institutions in the Małopolskie province. Respondents, by answering questionnaire questions, will evaluate the treatments offered during the stay, the meals offered to them, assess the staff, accommodation base, organization of free time, and health attractions.

HUMOR SANATORYJNY JAKO OBRAZ „CHORYCH” W I POZA CZASEM – TURNUSEM

SANATORIAL HUMOR AS A PICTURE OF „SICK” IN AND OUT OF
TIME -TURNUS

Jolanta Bujak-Lechowicz

Dr. hab., Katedra Filologii Angielskiej the Department of English Philology /Akademia Ignatianum w Krakowie,
Filia w Mysłowicach (Jesuit University in Cracow the Branch in Myslowice)

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

W moim artykule odniosę się do kilkunastu przykładów, które pokażą, jak przebiega leczenie „chorych” i co na ten temat mówią anegdoty, żarty, humory. Przeanalizuję je pod kątem językowym i w duchu kognitywnym, za sprawą których jest możliwe poznanie „chorych” nieco w innej odsłonie. Zgromadzony materiał badawczy potwierdza, że „zdrowienie”, a co za tym podąża wyzdrowienie, jest uwikłane w różne sfery leczenia. Trójnóg zależnościowy odnoszący się do fizycznej, psychicznej, a także duchowej strony jedną z tych zależnych wysuwa na plan pierwszy. Analiza wybranych przykładów dowodzi, że to, co jest wyśmiane, ironicznie nazwane, staje się podstawą zdrowia i dobrego samopoczucia, czyli dobrostanu kuracjuszy sanatoryjnych.

In my article I am going to refer to over ten examples that will show how the treatment of sick people proceeds and what anecdotes and jokes say about this topic. I will analyze them from the linguistic and cognitive points of view, which make it possible to get to know the “patients” in a slightly different light. The collected research material confirms that the “healing” process, followed by recuperation, is entangled in various spheres of medical treatment. The interrelationship triangle, relating to the physical, psychological and spiritual side brings one of the dependent variables to the fore. The analysis of the selected examples proves that what is ridiculed, ironically named, becomes the basis of health and feeling good, i.e. the well-being of sanatorium patients.

GOŚCIE W CESARSKIM UZDROWISKU ISCHL W DRUGIEJ POŁOWIE XIX WIEKU

GUESTS OF THE IMPERIAL SPA RESORT ISCHL IN THE SECOND HALF OF THE
19TH CENTURY

Robert Lipelt

dr hab. prof., PWSZ w Sanoku, Faculty of Social Sciences and Arts
Jan Grodek State Vocational Academy in Sanok

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Celem niniejszego artykułu jest zwrócenie uwagi na przekrój społeczno-zawodowy gości uzdrowiskowych odwiedzających Ischl. To jedno z największych uzdrowisk w monarchii austriackiej, które swoją świetność zawdzięcza nie tylko słynnym kąpielom solnym, wyjątkowości krajobrazu, ale także w dużej mierze pobytom sławnych kuracjuszy i wakacyjnych gości. W latach 1849-1914 Ischl był letnią rezydencją cesarza Franciszka Józefa I. Oprócz rodziny cesarskiej swoje letnie domy posiadało tu wielu znanych artystów, m.in. Anton Bruckner, Johann Strauss, Johannes Brahms i Franz Lehár. Podstawą źródłową niniejszego opracowania stały się listy przybyłych do kurortu gości zdrojowych, których dzielono na gości przyjeżdżających na leczenie (Cur Liste) i w celach turystycznych (Fremden Liste). W przypadku uzdrowiska Ischl były one wydawane przez Komisję Zdrojową w sezonie kąpielowym od 1842 do 1938 r. Podawano w nich numer kolejny kuracjusza, nazwisko i imię, zawód, pozycję społeczną, również liczbę osób towarzyszących (dzieci, współmałżonkowie, krewni, służące itd.), a także miejsce stałego zamieszkania i czasowego w Ischl. Wykorzystany w spisach materiał pozwoli nie tylko zapoznać się z liczbą kuracjuszy, ich strukturą według płci i kraju pochodzenia, ale także z przekrojem społeczno-zawodowym przybywających gości, tj. pochodzeniem społecznym, profesją, stanem cywilnym, wykształceniem i miejscem zamieszkania.

The present article aims to draw attention to the social and professional cross-section of the spa resort's guests visiting Ischl. One of the much frequented spa resort of the Austrian Empire has gained in popularity not only due to the famous brine baths and unique landscapes, but also because of the notable spa patients and holiday guests i.a. Anton Bruckner, Johann Strauss, Johannes Brahms i Franz Lehár. Furthermore, the summer residence of the Austrian Emperor Franz Joseph I was situated in Ischl from 1849 to 1914. Besides the imperial family, also well-known artists have decided to locate here their summer apartments. Guests visiting this spa resort, who were divided into patients that can be found on the Cur Liste and holiday guests recorded in Fremden Liste, became the inspiration as well as the source material of the present article. According to the spa resort Ischl, aforementioned lists of guests were published from 1842 till 1938 during the bath season by The Spa Commission. Besides the overall number of guests visiting Ischl, these documents contain their name and surname, profession or social status, the number of travelling companions (children, spouses, relatives, servants, etc.) or the place of permanent residence and the location of the temporary stay referring to Ischl's visitors. The above-mentioned source of material, which was analyzed in this study, provides the answer not only to the question about the general number of spa resort's visitors, their structure according to sex or country of origin, but it also focuses on the social and professional cross-section of the Ischl's guests i.e. social origin, profession, marital status, education or place of residence.

GMINY UZDROWISKOWE W POLSCE JAKO PRZYKŁAD GMIN O SPECJALNYM STATUSIE PRAWNYM

HEALTH RESORT MUNICIPALITIES IN POLAND AS AN EXAMPLE OF COMMUNES WITH SPECIAL LEGAL STATUS

Elżbieta A. Maj

Dr, Instytut Prawa, Administracji i Ekonomii, Wydział Nauk Politycznych, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
Dr. Institute of Law, Administration and Economics, Faculty of Political Science, Pedagogical University of Cracow

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Geneza uzdrowisk w Polsce posiada długą tradycję historyczną. W ujęciu publicznoprawnym sięga czasów odrodzenia państwowości po I wojnie światowej. Pomimo zmian ustrojowych zachodzących w Polsce w XX wieku, rola uzdrowisk nigdy nie traciła na społecznym znaczeniu. Obecnie uzdrowiska to gminy o tzw. specjalnym statusie prawnym. Ich szczególny charakter – poza swoistą nazwą – wiąże się z koniecznością spełnienia normatywnie określonych wymogów. Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych, w poczet warunków koniecznych do nadania gminie statusu uzdrowiska, przyjęła kryteria przyrodnicze (naturalne surowce lecznicze), klimatyczne, środowiskowe oraz infrastrukturalne. Gminy uzdrowiskowe w Polsce realizują także dodatkowy, obligatoryjny zakres zadań publicznych, wyodrębiają dodatkowe organy oraz podlegają pod dualny nadzór administracyjny – gminny i uzdrowiskowy. Ceną za dodatkowe obciążenia ustrojowe oraz ograniczenia urbanistyczne są preferencyjne warunki wsparcia ze strony państwa.

The origin of health resorts in Poland has a long historical tradition. Within the meaning of public law it dates back to the times of statehood rebirth after the First World War. In spite of changes in social structure taking place in Poland in 20th century, the function of spa municipalities has never lost its public importance. At present, health resorts are the communes with special legal status. Their specific characteristics – apart from their peculiar name – involves the necessity of fulfilling normatively designated demands. The Act of 28 July, 2005 on spa treatment, health resorts and areas of spa protection as well as health resort municipalities, in the galaxy of the conditions required to give a commune the status of the spa, accepted natural (natural health resources), climatic, environmental and infrastructure criteria. Health resort communes in Poland accomplish also additional, mandatory range of public tasks, separate additional authorities and are the subjects under dual administrative supervision – communal and spa. The price for the additional social burdens and urban planning constrains is the preferential conditions of the support from the state.

SEBASTIAN KNEIPP JAKO DUCHOWNY I TERAPEUTA – TRADYCJE METODY KNEIPPA NA ŚLĄSKU OPOLSKIM

SEBASTIAN KNEIPP AS A PRIEST AND THERAPIST – TRADITIONS KNEIPP'S
METHOD IN OPOLIAN SILESIA

Erwin Mateja

Dr hab. prof. UO, Wydział Teologiczny, Uniwersytet Opolski/Faculty of Theology University of Opole

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Referat jest przedstawieniem osoby ks. Sebastiana Kneippa w dwóch obrazach. Pierwszy pokazuje go jako proboszcza bawarskiej parafii, który dba o rozwój życia duchowego swoich parafian, ale też o to, by prowadzili zdrowy tryb życia. W tym celu wykorzystywał on autorytet księdza, który z ambony robi miejsce głoszenia słowa Bożego, ale też miejsce na wykłady o zaletach zdrowotnych wody, ruchu i zdrowego odżywiania się. Następnie jest pokazany Sebastian Kneipp jako ten, który z mało znanej bawarskiej parafii uczynił miejscowość uzdrowską, w której ludzie będą odzyskiwać zdrowie głównie dzięki wypracowanym przez niego metodom leczenia wodą. Trzecia odsłona referatu przenosi czytelnika na Opolszczyznę, a konkretnie do Kamienia Śląskiego i znajdującego się tam, działającego od kilkunastu lat, Instytutu Naukowo-Badawczego Księdza Sebastiana Kneippa oraz Zespołu Rehabilitacyjno-Wypoczynkowego „Sebastianeum Silesiacum”, do którego przeniesiono doświadczenia medyczne z Bad Wörishofen.

This paper is a presentation of Rev. Sebastian Kneipp in two images. In the first one he appears as a parish priest in a Bavarian parish, which cares for a development of the spiritual life of his parishioners, and also for their good lifestyle. To achieve this goal he uses his authority as a priest, and he makes the ambo not only a place for the proclamation of the Word of God but also a lecturing chair dedicated for the promotion of the health advantages of water, movement and of the proper eating. In the second image Sebastian Kneipp is shown as a person who from a remote Bavarian village makes a real resort, where the people can restore health thank to the methods of the hydrotherapy elaborated by himself. The third part of the study will move the reader to Opolian Silesia, namely to Kamień Śląski. In fact, from few years in this place operates a Research Institute of Reverend Sebastian Kneipp and Rehabilitation-Holiday Complex “Sebastianeum Silesiacum”, where the experiences from Bad Wörishofen were transferred.

ANKARA'DA BİR MÜLTECİ JEOLJİ PROFESÖRÜ: SALOMON CALVI (1868-1941) VE ONUN TÜRKİYE'DEKİ TERMAL SU KAYNAKLARINA İLGİSİ

EIN EMIGRIERTER GEOLOGIEPROFESSOR IN ANKARA: SALOMON CALVI
UND SEIN INTERESSE FÜR DIE TÜRKISCHEN HEIßWASSERQUELLEN

Arın Namal

Prof. Dr., Istanbul University Istanbul Faculty of Medicine Department of Medical History and Ethics

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Mezarı Ankara'da olan Jeolog Salomon Calvi, 15 Şubat 1868'de Berlinde dünyaya geldi. Doktorasını Leipzig'de Ferdinand ZIRKEL (1838-1912)'in yanında yaptı. Daha sonra Münih'e dönerek Karl Alfred von Zittel (1839-1904) yanında paleopatolojik araştırmalara yoğunlaştı. 1893-1896 yıllarında Yukarı İtalya bölgesinde yaşadı, Pavia Üniversitesi'nde asistan ve Doçent olarak çalıştı. 1897 yılında tekrar Almanya'ya döndü. Heidelberg'de mineralog ve petrograf Karl Harry Ferdinand Rosenbusch (1836-1914)'in asistanı oldu, aynı yıl Doçentliğe yükseltildi. 1901 yılında Heidelberg Üniversitesi'nde paleontoloji ve stratigrafi dalında Profesör vekili kadrosu verildi. Bu kadro, 1908 yılında Jeoloji ve Paleontoloji profesörlüğü ile değiştirildi. 1908 yılında yeni kurulan Jeoloji ve Paleontoloji Enstitüsü'nün idaresini üstlenmişti. Bu görevi 1934 yılına kadar sürdürdü. 1918 yılında Bergheimer Mühl'de 27 derecelik 'sıcak ve yeterince kuvvetli bir kaynak' keşfettiği için, Heidelberg kenti onur üyeliği verildi. Hitler iktidara geldiğinde bu onurlandırma geri alındı ve Kürsüsünden de ayrılmak zorunda kaldı. Türk Hükümetinin daveti üzerine Ankara'ya geldi. Yüksek Ziraat Enstitüsü'nde Coğrafya Bölümünü kurdu. Araştırmalarında Anadolu uygulamalı coğrafyası temel sorunlarıyla ilgilendi. Hükümet onu aynı zamanda Tarım Bakanlığı'nda ülke jeolojisiyle ilgili daireyi kurmakla görevlendirmişti. Burada uygulamalı jeoloji çerçevesinde deprem gibi çok yönlü sorunları ele alan (büyük işletmelerin, yollar,

demiryolları ve limanların nereye inşa edileceği gibi) araştırmalar yürüttü ve biriminin ne kadar önemli olduğunu ortaya koydu. Bir diğer görev yeri Maden Tetkik ve Araştırma Enstitüsü'ydü (M.T.A.). Calvi bu Enstitü'de aradığı barış ve dostluk atmosferini buldu ve Ankara'da 1941 yılında yaşama gözlerini kapayana kadar çok üretkenlikle çalıştı. Araştırma konuları içinde Türkiye'nin termal suları da bulunuyordu ve bu konuda enteresan araştırma sonuçları yayınladı. Ömrünün son gününde elinde hazırladığı Türkiye deprem kataloğu ve yayına hazır 8 makalesi bulunuyordu.

Der in Ankara begrabene Geologe Salomon Calvi kam am 15. Februar 1868 in Berlin zur Welt. Er war Schüler von Albert Heim (1849-1937), Hermann Credner (1841-1913) und Ferdinand Zirkel (1838-1912). 1890 promovierte er in Leipzig bei Ferdinand ZIRKEL (1838-1912). Anschließend kehrte er nach München zurück und konzentrierte sich auf paläontologische Studien bei Karl Alfred von Zittel (1839-1904). 1893-1896 lebte er in Oberitalien und war als Assistent und Dozent an der Universität Pavia tätig. 1897 kehrte er nach Deutschland zurück. Er wurde in Heidelberg bei dem deutschen Mineralogen und Petrographen Karl Harry Ferdinand Rosenbusch (1836-1914) Assistent und habilitierte sich im gleichen Jahr. 1901 wurde ihm eine etatmäßige außerordentliche Professur für Paläontologie und Stratigraphie in Heidelberg übertragen, die 1908 in eine Professur für Geologie und Paläontologie umgewandelt wurde. Im Jahre 1913 wurde er zum Ordinarius ernannt. 1908 übernahm er die Leitung des neugegründeten Geologisch-Paläontologischen Instituts und leitete es als a.o. Professor bis 1934. Als er 1918 bei der Bergheimer Mühle eine 27 Grad „warme und ausreichend kräftige Quelle“ von 998 m Tiefe entdeckte, zeichnete ihn die Stadt Heidelberg mit der Ehrenbürgerschaft aus. Als Adolf Hitler an die Macht kam, wurde ihm diese Auszeichnung allerdings wieder abgenommen und er musste 1934 seinen Lehrstuhl aufgeben. Auf Einladung der türkischen Regierung kam Calvi nach Ankara und gründete im Rahmen der Landwirtschaftlichen Hochschule (Yüksek Ziraat Enstitüsü) das dortige Geologische Institut. Bei seinen wissenschaftlichen Arbeiten konzentrierte er sich dort auf die Hauptfragen der angewandten Geologie für Anatolien. Gleichzeitig beauftragte die Regierung ihn mit der Einrichtung der Geologischen Landesanstalt im Landwirtschaftsministerium. Hier wurden anhand der angewandten Geologie diverse Probleme wie Erdbebenfragen (Hausbau, Anlagen größerer Unternehmen wie Straßen

und Eisenbahnen, Hafenanlagen) behandelt und es zeigte sich, wie nützlich die Einrichtung war. Eine neue Wirkungsstätte fand Calvi im Institut für Minerologische Forschung und Exploration der Türkei (M.T.A = Maden Tetkik Arama Enstitüsü). Den Frieden und die freundschaftliche Arbeitsatmosphäre, die Calvi gesucht hatte, fand er an diesem Institut und arbeitete dort produktiv, bis er in Ankara für immer die Augen schließen sollte. Calvi kümmerte sich während seines Aufenthaltes in der Türkei, auch für die Heisswasserquellen der Türkei und hat interessante Forschungsarbeiten veröffentlicht. Am letzten Tage seines Dienstes hatte er das Vergnügen, seinen Türkischen Erdbebenkatalog in den Händen zu halten und 8 Arbeiten waren noch im Druck.

MLEKO JAKO ŚRODEK LECZNICZY W DIETETYCE UZDROWISKOWEJ NA PRZEŁOMIE XIX I XX WIEKU (KONTEKST POLSKI)

MILK AS A CURE IN SPA DIETETICS AT THE TURN OF THE 19TH AND 20TH
CENTURIES (POLISH CONTEXT)

Anita Napierała

Dr. hab., Institute of History, Chair History of Culture
Department of History at Adam Mickiewicz University in Poznań

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

W lecznictwie uzdrowiskowym, oprócz stosowania różnego typu kuracji (najczęściej wodolecznicznych) oraz wykorzystywania prozdrowotnych właściwości klimatu, istotne znaczenie miała odpowiednia dieta. Przepisy dietetyczne spełniały nie tylko funkcję wspomagającą leczenie, ale traktowane były na równi z innymi metodami jako niezbędny czynnik procesu leczenia. Pod koniec XIX wieku w wielu uzdrowiskach europejskich wprowadzono kuracje oparte na produktach mlecznych; z mleka krowiego (słodkiego lub sfermentowanego), mleka owczego (*żętyca*), koziego i kumysu. Tego rodzaju leczenie, które polegało na wyłącznym lub przeważającym spożywaniu wybranych produktów mlecznych stosowano m.in. w położonych na dzisiejszych ziemiach polskich uzdrowiskach w Jaworze, Szczawnicy, Krynicy, a także w znajdującej się dziś na terenie Ukrainy – Sławucie. O szczególnych właściwościach diet mlecznych pisano w polskich przewodnikach zdrojowych, czasopismach medycznych i higienicznych, podkreślając ich skuteczność w leczeniu zaburzeń układu trawienia, w dolegliwościach związanych z niedożywieniem, ale także w chorobach płuc (w tym gruźlicy), serca oraz układu krążenia. Celem wystąpienia jest zaprezentowanie założeń kuracji mlecznych oraz metod terapii w kontekście ogólnych zaleceń diety uzdrowiskowej oraz w świetle ówczesnych badań naukowych (m.in. Instytut Pasteura), które wskazywały na korzystne działanie bakterii mlecznych na układ odpornościowy człowieka. Badania te prowadzone m.in. przez Ilię Miecznikowa przyczyniły się do popularyzacji kuracji mlecznych w sanatoriach na przełomie XIX i XX wieku.

In spa treatment, in addition to the use of various types of treatments as hydrotherapy and the use of healthy properties of the climate, a proper diet had a great importance. Dietary recipes supported treatment, but were also treated, equally with other methods, as an essential factor in the treatment process. At the end of the 19th century treatments based on dairy products were introduced in many European spas. Cow's milk (sweet or fermented), sheep's milk, goat's milk and koumiss (fermented mare's milk) were used as a cure for many different diseases. This type of treatment which consisted of selected dairy products was used in the health resorts of today's Polish territories, among others, in Jawor, Szczawnica, Krynica, as well as in Sławuta, which is located in Ukraine today. The special properties of dairy diets have been described in many Polish spa guides, medical and hygienic magazines. The authors emphasized the effectiveness of the treatment in case of digestive disorders, in malnutrition-related ailments, but also in lung diseases (including tuberculosis), heart and circulatory system. The aim of this presentation is to describe the assumptions and methods of milk therapy in the context of general recommendations of spa dietetics and in the eyes of the scientific research of that time (including the Pasteur Institute), which indicated beneficial effects of dairy bacteria on the human immune system. These research (carried out among others by Ilija Miecznikow), contributed to popularization of milk cures in sanatoria at the turn of the 19th and 20th centuries.

ESKİ ÇAĞ'DA SU KÜLTÜ

WATER CULT IN ANCIENT ERA

Burcu Özdemir

Graduate Student, Uludağ University Faculty of Medicine
Department of Medical History and Ethics

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Yaşamın var olduğu süreçle birlikte, insanoğlunun da yaşam mücadelesi başlamış ve yerleşik hayata geçmek için ilk olarak su kenarlarını tercih etmişlerdir. Arkeolojik kazılardan edindiğimiz bilgiler de bu durumun varlığını doğrulamaktadır. Erken dönem yerleşimlerin genellikle su kenarlarında kurulduğunu arkeolojik verilerden öğrenmekteyiz. Yerleşik hayata geçilmesiyle birlikte su sayesinde tarım ve hayvancılıktan aldıkları verimle birlikte suyun kutsiyetinin farkına varan insanoğlu, gökyüzü ile yerin altı arasında kutsal bir bağ olduğuna inanmış; nehirlere, denizlere, dağlara ve mağaralara kutsiyet atfetmiş ve su tanrılarının varlığına inanmışlardır. Tarım ve hayvancılığın gelişmesi için havuzlar, su kanalları, barajlar yapmışlar ve yerleşik hayatın genişlemesini ve yayılmasını sağlamışlardır. Bu bağlamda inançları gereği, ruhsal ve bedensel anlamda arınmanın yanı sıra bereketin devamlılığı için yağmurun yağması, hayvancılığın artması, salgın hastalıkların önlenmesi, doğal afetlerden kaçınmak için tanrılarına yapılan dini törenlere de dikkat etmişler ve özel alanlar oluşturmuşlardır. Su kanalları ve olukların olduğu yeryüzü ile yeraltı arasındaki ince çizgilere çeşitli ritüeller (tören) yapılmış ve kötü ruhların yeryüzüne çıkışını engellemek istemişlerdir. Toplumlar geliştikçe yerleşim ve tapınım mekanlarına da havuzlar inşa etmişler ve inşa edilen bu havuzlar içinde yer alan adak eşyaları ve hediyelerin bulunması bu havuzların dini törenlerde kullanıldığını bize göstermektedir. Bunun

dışında mekanların dışında, dağ yamaçlarında, mağaralarda yapılan su kültü (dini tören) uygulamalarında, yer altı tanrılarının ve ata kültü olarak ölmüş ve sonradan tanrısallaşmış krallarının memnuniyeti ile bağlantılı olarak bereket, yağmur, sağlık getirecek mevsimsel kutlamalar yapılmıştır. Aynı zamanda kralın ve imparatorlukların tanrılarca kutsanmış gücü ve su tanrılarının şahitliği de bu törenlerde görülmektedir. Söz konusu çalışmada Eski Çağ insanların bereketli verimli bir yıl geçirmek için su tanrılarına tapındıkları ve bu tapınmalar için kutsal havuzlar, anıtlar inşa ettikleri arkeolojik kanıtlarla ortaya koyarak tapınma çeşitleri ve özellikleri gözler önüne serilmeye çalışılacaktır.

With the beginning of life, humans' struggle to survive has also started and they preferred areas close to water supplies to adopt sedentary life. The information acquired from archeological excavations confirms this fact. We learn from the archeological data that early period settlements started near water resources. Humanity, discovering the holiness of water that helped them to increase the abundance of farming and animal grazing, believed that there was a divine connection between the sky and under the earth; therefore, human beings attributed divinity to rivers, seas, mountains and caves, and also started to believe in the existence of water related gods. In order for the farming and grazing activities to improve, they built ponds, water canals and dams; by this token, they made it possible for the sedentary life to expand. In this context, as a part of their belief, they have created sacred areas and paid much attention to their religious ceremonies carried out in the name of their gods in order to purify their bodies and souls, and also to keep the rain falling for the sake of abundance to continue, to expand grazing, to prevent from epidemic illnesses, and to prevent from natural disasters. On the places where water canals and runnels draw thin lines between the earth surface and underground, early humans carried out rituals which had the purpose to prevent evil souls to raise to the earth surface. As civilizations progressed, people built ponds to settlements and sacred places, either; and the fact that there were sacrificial artefacts and gifts in these ponds tells us that these ponds were used with religious purposes. Aside from these ponds, in the water cults (religious ceremonies) that took place on mountain slopes and in caves, seasonal celebrations took place which were supposed to bring plenty, rain, health in accordance with the contentedness of underground gods, and dead kings whom were turned in to gods as a part of ancestor cult belief. At the same time, the might of emperors and empires blessed by the god and the testimonies of water related

gods can be observed in these rituals. In the research mentioned, the fact that the people of Ancient Era worshipped water related gods in order to have a plentiful and abundant year and the fact that they have built sacred ponds and monuments for these worshippings have been tried to be presented by making use of archeological evidences.

YAŞLANAN DÜNYADA YAŞLI NÜFUSUN BİYOPSİKOSOSYAL REHABİLİTASYONU VE ÜÇÜNCÜ YAŞ TURİZMİNDE BALNEOTERAPİ

BIOPSYCHOSOCIAL REHABILITATION OF ELDERLY POPULATION IN THE AGING WORLD AND BALNEOTHERAPY IN THIRD AGE TOURISM

Hilal Özkaya

Assist. Prof., MD., University of Health Sciences, Vocational School of Health Services
Elderly Care Program University of Health Sciences, Haydarpaşa Numune Training and Research Hospital
Department of Family Medicine

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Dünyada ve ülkemizde yaşlı popülasyonun oranı, kronik hastalık yüküyle beraber hızla artmaktadır. 1980 yılında dünyada her 12 kişiden biri, 2017 yılında her 8 kişiden biri 60 yaş veya üzeri iken, 2050 yılında her 5 kişiden birinin bu yaş grubunda olacağı tahmin edilmektedir. Avrupa ülkelerinde ise yaşlı nüfusun oranı günümüzde dahi dünya ortalamasından daha yüksek iken, 2050 yılında Avrupa nüfusunun %35'inin 60 yaş ve üzerinde olacağı tahmin edilmektedir. Türkiye, hemen her coğrafi bölgesinde mevcut zengin jeotermal kaynaklarıyla dünyada ilk on ülke içinde yer almaktadır. Anadolu tıp tarihinde ilk olarak Hipokrat ve Galen'in tavsiyelerine dayalı olarak, kaplıca sularının terapotik etkisinden faydalandığını görmekteyiz. Tıp tarihinden günümüze aktarılmış olan, modern tıpta balneoterapi olarak adlandırılan termal sularla tedavi ve rehabilitasyon, yaşla beraber artan kronik hastalıkların pek çoğunda yararlı etkileri kanıtlanmış bir yöntemdir. Yaşlanan nüfusa yönelik turizm aktiviteleri "Üçüncü Yaş Turizmi" olarak adlandırılmakta olup, balneoterapi yaşlıların sağlığının korunmasına ve mevcut kronik hastalıkların biyopsikososyal yönden tedavisine katkı sunabilecek bir üçüncü yaş turizm faaliyet alanı olarak değerlendirilmektedir. Mevcut kaplıcalarımızın korunması ve termal sular üzerinde yapılacak bilimsel çalışmaların geliştirilerek artırılması, yaşlanan nüfusun kronik tıbbi sorunlarına yönelik uygun çözümlerden biri olarak görünmektedir. Bu çalışmada, mevcut kaplıcalarımızın yaşlı sağlığına yönelik etkileri ve balneoterapinin üçüncü yaş turizmine katkılarıyla ilgili bilimsel araştırmalardan örnekler sunulacaktır.

The rate of elderly population in our country and in the world is increasing rapidly with burden of chronic diseases. While in 1980, one in 12 people and in 2017 one in 8 people was 60 years and older, it is estimated that one in 5 people will be in this age group in 2050. Even though the elderly population's rate is higher than the world average in European countries at present, it is estimated that 35% of the European population will be 60 years and older in 2050. Turkey is located in the top ten countries in the world with its rich geothermal resources in almost every geographical region. Firstly, we see that the therapeutic effect of thermal waters were utilized in the history of Anatolian medicine, based on the recommendations of Hippocrates and Galen. The treatment and rehabilitation with thermal waters called balneotherapy in modern medicine and has been transferred from the history of medicine to today, is a method which has been proven beneficial effects in many of chronic diseases that increase with aging. Tourism activities for aging population are called "Third Age Tourism" and balneotherapy is considered as a third age tourism activity area that can contribute to the protection of health and biopsychosocial treatment of the current chronic diseases of elderly people. Preservation of existing thermal springs and enhancement of scientific studies on thermal waters in our country is one of the suitable solutions for chronic medical problems of the aging population. In this study, instances of scientific researches related to the effects of our existing thermal waters on elderly health and contribution of balneotherapy to the third age tourism will be presented.

ZAKŁADY LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO W SOCJOLOGICZNEJ PERSPEKTYWIE

ESTABLISHMENTS OF SPA TREATMENT IN A SOCIOLOGICAL PERSPECTIVE

Beata Pawlica

Dr, Instytut Prawa, Administracji i Ekonomii, Wydział Nauk Politycznych, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
Dr, Institute of Law, Administration and Economics, Faculty of Political Science, Pedagogical University of Cracow

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Referat będzie próbą socjologicznej analizy funkcjonowania zakładów lecznictwa uzdrowiskowego w Polsce. Analiza problemu będzie się opierała na metodzie badawczej desk research. Autorka w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego dokona analizy dostępnych danych statystycznych w określonym przedziale czasowym (m. in. w latach 2017, 2007, 1997). Analizie zostanie poddana liczba zakładów lecznictwa uzdrowiskowego prowadzących działalność leczniczą, liczba kuracjuszy (w tym dzieci, kobiet, mężczyzn), ich struktura społeczno-demograficzna, udział cudzoziemców, średni czas pobytu kuracjusza itd. Celem tej analizy będzie uchwycenie trendów w lecznictwie uzdrowiskowym w Polsce.

The paper will be an attempt at a sociological analysis of the functioning of health resort institutions in Poland. The analysis of the problem will be based on the desk research method. Based on the data of the Statistics Poland, the author analyzes available statistical data in a given time interval (among others in 2017, 2007, 1997). The analysis will cover the number of spa treatment establishments conducting medical activities, the number of patients (including children, women, men), their socio-demographic structure, the participation of foreigners, the average time of stay of the patient. The aim of this analysis will be to capture trends in spa treatment in Poland.

WŁAŚCIWOŚCI LECZNICZE KĄPIELI ZASADOWYCH W SANATORIUM MEDICAL-SENSUS W POLANICY

HEALING PROPERTIES OF ALKALINE BATHS IN THE SPA CENTER MEDICAL-SENSUS IN POLANICA ZDRÓJ

Katarzyna Jurzec – Piątek*, Krzysztof Wronecki**

*mgr., Sanatorium Medical Sensus Polanica

**MD Ph. D. Associated Professor

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Historia cywilizacji nierozzerwalnie związana jest z wodą. Symbolizuje ona życie, płodność, a zanurzenie w wodzie oczyszczenie i odrodzenie. Kąpiele zasadowe są szybką metodą intensywnego oczyszczania i odkwaszenia organizmu. Kąpiele przeprowadzane są w specjalistycznych wannach o pojemności 2 tys. litrów. Pacjent w czasie kilkugodzinnego zabiegu przebywa w specjalnym roztworze polanickiej wody z indywidualnie dobraną mieszanką mikroskładników. Proporcje roztworu dobierane są do potrzeb pacjenta w oparciu o wywiad i badania lekarskie przeprowadzone przez zespół medyczny. W trakcie kuracji pacjent pozostaje pod opieką zespołu terapeutycznego. Autorskie receptury mieszanek zostały opracowane na bazie licznych badań oraz wiedzy medycyny naturalnej. Odpowiednie proporcje cennych soli : bromu, wapnia, magnezu, krzemu i selenu oraz standardowych esencji ziołarskich tworzą leczniczą kompozycję. Kąpiele solankowe są wyjątkowo przyjemną terapią. Pobudzają receptory skóry i tym samym wpływają na układ nerwowy i regulują prawidłowe funkcjonowanie narządów, obniżają ciśnienie tętnicze krwi, poprawiają ukrwienie i dotlenienie organizmu. Kąpiele zalecane są w chorobach reumatycznych, zwyrodnieniowych oraz przy urazach stawów i kości. Wspomagają także leczenie cukrzycy, otyłości i problemów ze skórą , ale przede wszystkim odkwaszają organizm i poprawiają naszą kondycję fizyczną i psychiczną.

The whole long history of civilization is inseparably connected with water, which symbolizes life, while immersing into water is a symbol of purification and revival. The alkaline baths are a quick method of intensive cleansing and deacidification of the organism. The baths are taken in special bath tubs with the capacity of 2 thousand litres. A patient during a few-hour procedure stays in a special solution of water from Polanica with an individual mix of micro ingredients. The proportions of the solution are selected individually depending on a patient's needs, following the interview and medical examinations conducted by the medical staff. During the whole course of treatment, a patient remains under the care of a therapeutic team. Original recipes of our therapeutic mixtures have been developed on the basis of numerous researches and the knowledge of natural medicine. The appropriate proportions of valuable salts: iodine, bromine, calcium, silicon, selenium and standard herbal essences create the proper healing composition. Brine baths are an extremely pleasant therapy. They stimulate skin receptors and thus affect the nervous system and regulate the proper functioning of organs, reduce blood pressure, improve blood circulation and oxygenation of the body. Baths are recommended in rheumatic, degenerative diseases as well as joint and bone injuries. They also support the treatment of diabetes, obesity and skin problems, but above all deacidify the body and improve our physical and mental condition.

KAPLICA VE HAMAMA GİDEN YOLDA DİPLOMATİK FAALİYET

DIPLOMATIC ACTIVITIES FROM THE ROAD PASSING TO HOT SPRINGS AND TURKISH BATHS

Tuğba Sağlam

PhD candidate, Çankırı Karatekin University, Institute of Social Science

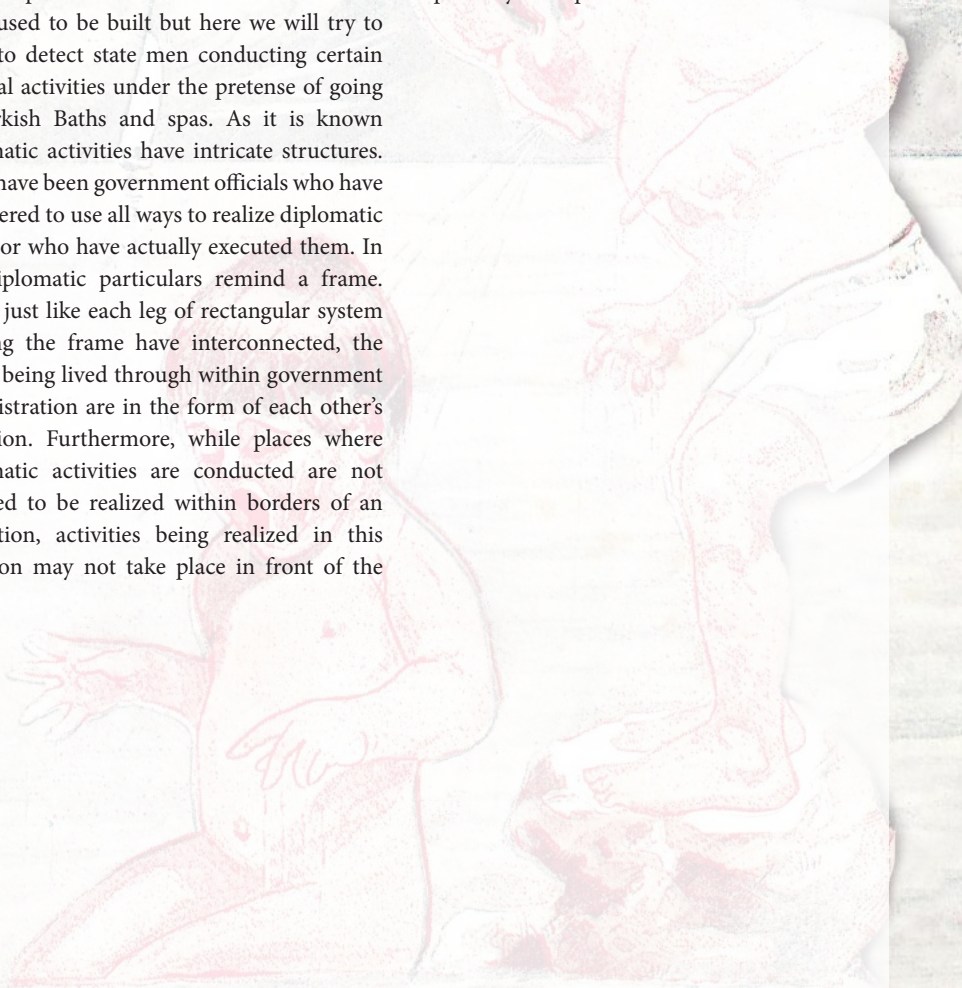
ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Su, yüzyıllar boyunca insanoğlunun hayatını devam ettirebilmesinde en temel koşul olmuştur. Zira insanlar tarihin ilk devirlerinden itibaren su kaynağının bulunduğu mahallere yerleşmiş ve bu bölgelerde yaşamlarını devam ettirmişlerdir. Suyun varlığı zamanla insanların yaşam tarzlarının teşekkül etmesinde etkin rol oynarken bir yandan da ortaya çıkan su kültürü, sosyo-kültürel ve mimari açıdan da insanların yaşamlarına tesir etmiş; han-hamam, kaplıca vb. yapıların inşa edilmesini sağlamıştır. Suyun insan hayatıyla bu denli iç içe oluşunu ve vücuda getirdiği muhtelif yapıları kuşkusuz göz ardı edemeyiz ancak biz burada hamam ve kaplıcalara gitmek bahanesiyle birtakım siyasi faaliyette bulunan devlet adamlarını tetkik etmeye çalışacağız. Bilindiği üzere diplomatik faaliyetler girift bir yapıya sahiptir. Diplomatik işleri gerçekleştirmek adına hemen hemen bütün yolları kullanmayı düşünen yahut bunu bizzat icra eden devlet vazifelileri olmuştur. Esasen diplomatik hususlar da adeta bir gergefi andırmaktadır. Zira gergefi oluşturan dikdörtgen sistemin her bir bacağı nasıl iç içe geçmişse devlet idâresinde yaşanan hâdiselerde hep birbirlerinin uzantısı şeklindedir. Bunun yanında diplomatik faaliyetlerin gerçekleştiği yerler, bir müessese sınırları içerisinde gerçekleşme mecburiyetinde olmadığı gibi bu yolda gerçekleştirilen faaliyetler de alenen ortada olmayabilir. Biz de su kültürüne dair literatür çalışmamızı gerçekleştirirken kaplıca ve hamam kültürü üzerine yoğunlaştık. Bu

esnada kaplıca-hamam gibi mühim yerler hakkında araştırma yaparken Osmanlı Devleti hakimiyetinde vazifeli olan muhtelif devlet adamlarının sağlık sebeplerini gerekçe gösterdiklerini ve bu surette hükümetten izin aldıklarını müşahade ettik. Bir takım diplomatik görüşmeleri icra etmek gayesiyle devlet vazifelilerinin kaplıca-hamam gibi mimari yapıların varlığını kullanmış olması diplomasinin geçeceği mevki ve kullanılacak sebeplerin ne kadar çeşitli olduğunu görmemiz açısından da önemlidir.

Water has formed the fundamental condition for humans to be able to continue their lives for centuries long. Hence, starting from the first periods of history, people have settled in locations where there were water sources and they have continued their lives at these regions. While existence of water played an effective role in the formation of life styles of people in time, on another respect it has influenced people's lives with regards to water culture, sociocultural and architectural aspects and it has enabled for structures such as inns, Turkish Baths, and spas to be established. We surely can not neglect such interconnection of water with people's lives and various structures it has caused to be built but here we will try to study to detect state men conducting certain political activities under the pretense of going to Turkish Baths and spas. As it is known diplomatic activities have intricate structures. There have been government officials who have considered to use all ways to realize diplomatic works or who have actually executed them. In fact diplomatic particulars remind a frame. Hence just like each leg of rectangular system forming the frame have interconnected, the events being lived through within government administration are in the form of each other's extension. Furthermore, while places where diplomatic activities are conducted are not required to be realized within borders of an institution, activities being realized in this direction may not take place in front of the eyes.

While we realized our literature study about water culture, we focused on spa and Turkish Bath culture. While we made research about important places such as spas and Turkish Baths, we learned that various state men being assigned under the hegemony of Ottoman Empire showed health reasons as excuses and they had gotten permission from the government. The situation where government officials used existence of architectural structures such as spas and Turkish Baths with the aim to conduct certain diplomatic discussions, is important for us to see the variety of locations and reasons to be used for diplomacy to be put in effect.

ANKILOZAN SPONDİLİTTE KAPLICA TEDAVİSİ VE TÜRK HEKİMLERİNİN BU KONUDAKİ KATKILARI

SPA THERAPY FOR ANKYLOSING SPONDYLITIS AND THE CONTRIBUTIONS OF TURKISH MEDICAL DOCTORS ON THE SUBJECT

Hasan Hüseyin Sarı*, Hidayet Sarı**

* MD, Istanbul University Faculty of Medicine Department of History of Medicine and Ethics

** Prof. Dr., Istanbul University-Cerrahpaşa Faculty of Medicine Department of Physical Therapy and Rehabilitation

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Ankilozan Spondilit özellikle omurgayı tutan ve omurgayı ankilozla götüren kronik, iltihabi ve sistemik bir hastalıktır. Özellikle genç yaştaki erkek hastalarda sık görülmesi ve kadın hastalara göre daha ağır seyretmesi hastalığın karakteristik özelliğidir. Ankilozan Spondilit çoğunlukla omurdaki bütün eklemleri tutması, yaptığı iltihapla omurları birbirine yapıştırmaması ve bunun sonucu olarak bedensel, mesleki ve psiko-sosyal yönden hastada çeşitli sorunlar yaratması açısından önem arz eden bir konudur. Ankilozan Spondilitte ilaç dışı tedavilerden hasta eğitimi, fizik tedavi, egzersiz ve bunların dışında kaplıca tedavisi ilaçla tedavinin yanı sıra günümüzde de etkinliğini koruyan tedavi şekilleridir. Doğal maden suları ile uygulanan kaplıca tedavisi Ankilozan Spondilitte ağrı ve tutukluk gibi şikayetlerin giderilmesi konusunda yıllardır kullanılan geleneksel tedavi yöntemlerindedir. Fakat Ankilozan Spondilitli hastalarda kaplıca tedavisinin olumlu etkileri rastgele kontrollü çalışmalarla kanıtlanmış olsa da bu çalışmaların sayıları azdır. Ülkemizde çok sayıda kaplıca sularının bulunması Türk hekimlerinin bu konuya ilgisini arttırmış ve bu konuda çift kör rastgele çalışmalar yaparak yayın yazma imkanı sağlamıştır. Bu çalışmalar özellikle Ankilozan Spondilitli hastalarda kaplıca tedavisinin kısa ve uzun vadede etkin bir tedavi olduğunu göstermiştir. Ankilozan Spondilitte kaplıca tedavisi konusunda uluslar arası tıbbi literatüre baktığımız zaman Türk araştırmacı hekimlerinin bu konuda önemli çalışmalar yaptıklarını görmekteyiz. Bu bildiride Ankilozan Spondilitli hastalarda kaplıca tedavisinin tarihi gelişimi ve Türk hekimlerinin bu konuda eski ve yeni literatüre katkısını ortaya koymayı amaçlıyoruz.

Ankylosing Spondylitis is a chronic, inflammatory and systemic disease of spine, which is stiffened by the disease. One of the most characteristic aspects of the disease is that young male population is affected more and severely compared to female population. Ankylosing Spondylitis generally affects all the joints of the spine as a result of inflammation and adhesion of the joints and creates an important issue of medicine since its symptoms affect patients physically, socioeconomically and psychosocially. Educating patients on their illness and about life style, physical treatment, exercises and spa therapies that are still considered effective ways of treatment other than the pharmacological treatments. Mineral water (spa) therapies are one of the traditional treatment methods of Ankylosing Spondylitis back pain and stiffness. Although there are randomized, controlled trials on the beneficial results of spa therapy for Ankylosing Spondylitis, the number of trials on the subject is few. There being many mineral springs in Turkey that provided many occasions for Turkish physicians interested in studying the benefits of mineral water by double blind, randomized, controlled trials on the subject. Trials proved that spa therapy is an effective treatment method for Ankylosing Spondylitis patients in both short term and long term. Turkish physicians have made important contributions to international literature on spa therapy of Ankylosing Spondylitis. The historical evolution of spa therapy of Ankylosing Spondylitis and the contribution of Turkish physicians on the subject in history and today is studied in this study.

BELGE VE FOTOĞRAFLARLA OSMANLI HAMAMLARINDA HASTA TEDAVİSİ

DOCUMENTS AND PHOTOS ON PATIENT TREATMENT IN OTTOMAN BATHS

Nil Sarı*, Ahmet Zeki İzgöer**, Ahmet Eryüksel***

*Prof. Dr., Biruni University Medical Faculty Department of Medical History and Ethics

**Dr., Sağlık Bilimleri University

***Dr., Istanbul University

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Osmanlı döneminde hamam ve sağlık arasındaki ilişkiyi tıp yazmalarından izleyebilmekteyiz. Ancak, Osmanlı döneminde hamam tedavisinin uygulandığını gösteren belge ve fotoğraflar gün ışığına çıkarılmamıştır. Bu bildiride, Osmanlı döneminde hastaların tedavi amacıyla ılıca-kaplıca-çamur hamamına gittiğine ve tabiplerinde bu gibi hamamlarda görev aldığına işaret eden belge ve fotoğraflar sunulacaktır. Başbakanlık Osmanlı Arşivi belgeleri, **günümüz Türkiye'sinde bulunan çeşitli kaplıca-ılıca hamamlarında hastalara hizmet verildiğini** ortaya koyuyor. Meselâ, Bursa kaplıcalarına hastalık sebebiyle gidildiğini; Yalova'daki Dağ Hamamı kaplıcalarında her sene Ağustos ayı başlarında tedavi için hastaların geldiğini; suları çeşitli hastalıklara karşı iyi geldiği bildirilen Edirne'de Kara İlıcası hamamlarına gelen misafir ve hastalar için iki misafirhane inşa edildiğini; **Çanakkale'de Ezine'ye bağlı Kestanbolu köyü civarında Kestanbolu adıyla bilinen kaplıca suyunun madensuyu olarak kullanımının birçok hastalığa iyi geldiğinin tespit edildiğini öğreniyoruz.** Türkiye sınırları dışında kalan kaplıca hamamlarına dair belgeler de ilgi çekicidir. Mesela, Musul'a üç saat mesafedeki Hammamü'l-Alil (Sakat-Hasta Hamamı) isimli kaplıcaya hastaların "vücut ârızasından", yani beden sakatlığı sebebiyle gittiğini öğrenmekteyiz. Hamam tedavisini gösteren fotoğraflara örnek olarak; Afyonkarahisar'ında Gazlıgöl Maden Suyu Hamamı'na giden romatizmalı hastaların;

tedavi için Bandırma civarındaki hamama ve çamurlara giden hastalar ile hastalar ağası ve hastaların tedavisine memur tabibin fotoğrafları dikkat çekicidir. Avrupa tıbbının etkisiyle 19. yüzyılın son çeyreğinde suyla tedavi (hidroterapi) ve masaj uygulaması, "tedavi bi'l-mâ ve bi'l-mesh tababeti" ifadesiyle Osmanlı tıbbına yeni bir uygulama şeklinde dâhil olsa da, suyla tedavinin eski bir Osmanlı geleneği olduğu anlaşılmaktadır.

We are able to follow the relationship between bathing and health in the Ottoman period from medical manuscripts. However, documents and photographs showing that spa therapy was applied during the Ottoman period were not brought to light. In this paper, documents and photographs will be presented indicating that the patients went to the spa-hot spring-mud bath for treatment and that the physicians were taking part in such baths during the Ottoman period.

Prime Ministry Ottoman Archives documents reveal that patients were treated in various spa baths in Turkey. For example, Bursa spas were visited due to illness; patients came for treatment in Yalova Mountain Baths (*Dağ Hamamı*) in the beginning of August every year; the Kara Spas (*Kara Ilıcası*) Baths in Edirne were reported to be good for various diseases and two guest houses were built for the patients and guests; the hot spring water known as *Kestanbolu* in the vicinity of Kestanbolu village of Ezine in Çanakkale being used as mineral water was found to be good for many diseases. Documents about the spa baths outside the borders of today's Turkey are also of interest. For example, we learn that in the Ottoman period patients went to the Invalids Bath (*Hammamü'l-Alil*), which is three hours away from Mosul, because of disability (*vücut ârızası*).

As examples of distinctive photos showing bath treatment during the Ottoman period are patients with rheumatism going to the Gazlıgöl Mineral Water Bath in Afyonkarahisar; and patients, head of patients (*hastalar ağası*) and physicians assigned for patient treatment going to the baths and muds in the vicinity of Bandırma. Although in the last quarter of the 19th century when Ottoman medicine was under the influence of European medicine, practice of hydrotherapy and massage was introduced into medicine as a new method of treatment with a new terminology (*tedavi bi'l-mâ ve bi'l-mesh tababeti*), hydrotherapy was in fact a traditional Ottoman medical practice.

ESKİÇAĞ'DA KİLİKYA BÖLGESİNDE OLUŞTURULAN SAĞLIK MERKEZLERİ VE BUNLARIN BÖLGEDEKİ SU KAYNAKLARI İLE İLİŞKİLERİ

ANCIENT HEALTHCENTRES IN CILICA AND THEIR RELATIONSHIP WITH WATER SOURCES

Mustafa H. Sayar

Prof. Dr., Istanbul University, Faculty of Letters, History Department

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Eskiçağ'da Mezopotamya ile Anadolu arasında kalan bir bölge olan Kilikya bölgesi birbirine zıt coğrafi özellikler gösteren iki bölgeden oluşmaktadır. Batısı Dağlık doğusu Ovalık olan Kilikya eskiçağ boyunca Doğu Akdeniz'e hakim olmak isteyen bölgelerüstü güçler tarafından yönetilmek istenmiştir. Özellikle M.Ö. 7.yy. dan başlayarak bölgedeki şehirlerin daha çok sahillerde yer aldıkları ve bölgede 6. Yy. da başlayan Pers hakimiyetinin M.Ö. 333 yılında Makedonya kralı İskender tarafından sonlandırılmasını takiben şehirlerin yeni bir parlak döneme girdikleri ancak M. Ö. 188 yılından başlayarak bölgenin hakimi olan Seleukos krallığının doğuya doğru ilerleyen Roma'ya yenilmesiyle başlayan çöküş döneminde şehir hayatının da büyük ölçüde gerilediği görülmektedir. Ancak M.Ö. 64 yılında bölgenin Roma eyaleti olarak yeniden düzenlendiği süreçte şehirlerin yeniden canlanmaya başladığını ve buna bağlı olarak şehirler ile yakı çevresindeki su kaynaklarının ve şehirlere su taşıyan yapıların inşasında önemli ölçüde artış olduğu gözlenmektedir. Bu bildiri kapsamında Roma döneminde Kilikya bölgesinde faaliyet gösteren sağlık merkezleri ve bunların su kaynakları ve su tesisleri ile olan ilişkilerine ilişkin bilgiler ve değerlendirmelerin sunulmaları öngörülmektedir.

Cilicia, a region between Mesopotamia and Anatolia consists of two regions showing opposite geographical characteristics. The flat eastern part and the mountainous western part was an attraction for the regional forces who wanted to dominate the Eastern Mediterranean in the Antiquity. Starting from 7th Century BC, the cities in the region were mostly located on the coast and in 333 BC, when the Macedonian King Alexander ended the Persian domination of the area; a new bright period has begun for the cities. However, 188 BC onwards, with the defeat of Seleucid kingdom to Rome, the city life began to decline. In 64 BC, when the region was reorganized as a Roman province, the cities have started to revitalize and the structures of water resources around the cities have significantly increased. Within the scope of this paper, health centers operating in Cilicia during the Roman period and their relation with water resources and water facilities will be presented.

TURYSTYKA UZDROWISKOWA WE FLANDRII NA PRZEŁOMIE XIX I XX WIEKU

SPA TOURISM IN FLANDERS AT THE TURN OF THE 19th and 20th CENTURY

Aleksandra Seń

Studentka, Katedra Niderlandystyki, Wydział Filologiczny, Uniwersytet Wrocławski
Dutch Philology Department, Faculty of Philology, University of Wrocław

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Referat przedstawia dwa aspekty rozwoju turystyki uzdrowiskowej na terenie Flandrii w Belgii na przełomie XIX i XX wieku: zarys historyczny oraz socjologiczno-kulturową analizę sektora medycznego we flamandzkich kurortach nadmorskich. Przedstawia genezę rozwoju uzdrowisk we Flandrii na przykładzie Ostendy oraz jej związków z Anglią w kontraście wobec rozwoju uzdrowisk w głębi kraju na przykładzie Spa. Następnie zaprezentowane zostaną losy wybranych uzdrowisk na wybrzeżu. Odrębną częścią wystąpienia jest analiza działalności lekarzy (tak zwanych Waterdokters), pracujących na terenie uzdrowisk, oraz stosowanych przez nich metod leczniczych.

The speech presents two aspects of the development of Spa tourism in Flanders in Belgium at the turn of the 19th and 20th century: a historical outline and a socio-cultural analysis of the medical sector in Flemish coastal resorts. It presents the genesis of the development of health resorts in Flanders on the example of Ostend and its links with England in contrast to the development of health resorts in the interior of the country on the example of Spa. Then the history of selected spas on the coast will be presented. A separate part of the presentation is the analysis of the activity of doctors (so-called Waterdokters) working in the spas and the therapeutic methods used by them.

SAĞLIK TURİZMİNDE TÜRKİYE İÇİN BİR FIRSAT: TERMAL SULAR

AN OPPORTUNITY FOR HEALTH TOURISM IN TURKEY: THERMAL WATER

Pervin Somer

Prof. Dr., Istanbul Okan University, Faculty of Law
Civil Law Department, Head of the Department

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Türkiye son yıllarda, sağlık turizmi kapasitesini giderek arttırmaya başlamıştır. Buna rağmen dünya sağlık turizminden aldığı pay, potansiyelinin çok altındadır. Sağlık turizmi halen sağlık hizmeti alma ihtiyacı olan hastalar bakımından bir hastalığın tanısı ve/veya tedavi edilmesi yönünde, sağlık kurumları ve sağlık personeli vasıtasıyla gelişme göstermektedir. Özellikle belli branşlarda yapılan ameliyatlara ilk sıraları almaktadır. Ancak termal sular da Türkiye'nin sağlık turizmi pastasından arttıracığı pay yönüyle önemli bir potansiyel oluşturmaktadır. Taşıdığı özelliklere göre farklı ve tanımlanmış hastalıklarda yarattığı iyileştirici veya tedaviyi tamamlayıcı etkiye sahip olan Türkiye'nin termal su zenginliği yabancı hasta çekmeye son derece elverişlidir. Farklı bölgelerde açılan termal tesislerin sadece iç turizm açısından değil, dış turizm, bilhassa konumuz olan sağlık turizmi açısından belli bir standarda ulaştırılması ve değerlendirilmesi bir zorunluluk haline gelmiştir.

In recent years, Turkey has begun to increase the capacity of the health tourism. However, its share in world health tourism is far below its potential. Health tourism is evolving through qualified health institutions and health personnel in the form of diagnosis and / or treatment of the disease in patients who still need health care. Especially surgeries which operate in certain branches take place near the top. However, the thermal waters are very important for increase the share of Turkey's pie in health tourism. Turkey's thermal water is favorable for attracting foreign patients who has different and unspecified disease a complementary effect. It has become a necessity to deliver and evaluate the thermal facilities opened in different regions not only in terms of domestic tourism but also in terms of foreign tourism, especially in terms of health tourism.

MEDYCINA I NATURA - OGRÓD I PARK ZDROJOWY W EUROPEJSKIEJ PRZESTRZENI UZDROWISKOWEJ DO POŁOWY XX W.

MEDICINE AND NATURE – GARDEN AND PARK IN EUROPEAN HEALTH
RESORT SPACE TO HALF 20th CENTURY

Izabela Spielvogel

Dr.; Instytut Fizjoterapii, Politechnika Opolska/Institute of Physiotherapy
Opole University of Technology

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Infrastruktura europejskich uzdrowisk zaczęła być funkcjonalnie powiązana z ogrodem lub parkiem zdrojowym w XVII w. Teren ten stał się ważną przestrzenią uzdrowiska, która znacząco wpłynęła na kształt infrastruktury i kultury uzdrowiskowej. W kurortach doszło do świadomego i celowego ząębiania się architektury i natury (miasto-ogród). Myśl ta zdeterminowała sposób w jaki dokonał się rozwój uzdrowisk w XIX w. na kontynencie europejskim. Połączenie medycyny z naturą sprawiło, że w ukształtował się „idealny typ miasta uzdrowiskowego” i dokonał rozwój programu budowlanego, który po dziś dzień jest wyróżnikiem uzdrowisk.

The infrastructure of European health resorts began to be functionally linked with a garden or a spa park in the 17th century. This area became an important space, which significantly influenced the shape of the infrastructure and spa culture. In the resorts there was a conscious and intentional interlocking of architecture and nature (city-garden). This thought determined the way in which the development of health resorts in the 19th century on the European continent took place. The combination of medicine and nature has shaped the „ideal type of spa town” and has made the development of a building program, which to this day is a distinctive feature of spas.

STRATEGIA ROZWOJU UZDROWISK W POLSCE NA WYBRANYCH PRZYKŁADACH

DEVELOPMENT STRATEGIES FOR SELECTED HEALTH SPAS IN POLAND

Marek Stych

Dr., Adjunct at the Institute of Law, Administration and Economics at the Faculty of Political Sciences of the Pedagogical University. National Education Commission in Krakow

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Współcześnie najważniejszym zasobem i potencjałem uzdrowisk są walory uzdrowiskowe na które składa się wiele czynników. Do nich można zaliczyć, między innymi: lecznicze wody mineralne, mikroklimat, obszary chronione, infrastrukturę uzdrowiskową, krajobraz. Dlatego też podstawowe znaczenie w strategii rozwoju uzdrowisk zajmuje turystyka uzdrowiskowa i lecznicza. Jednakże warunkiem dla oparcia rozwoju uzdrowisk na wspomnianych elementach jest rozbudowa, jak również planowanie rozwoju bazy uzdrowiskowej, rekreacyjnej i turystycznej. To z kolei powinno wpłynąć na dostosowanie standardów wypoczynku i leczenia do rosnących wymagań potencjalnych klientów uzdrowiska. Istotne jest również znaczenie oferowanych atrakcyjnych, zintegrowanych produktów uzdrowiskowych i turystycznych związanych, np.: z dziedzictwem kulturowym, przyrodniczym i historycznym związanym z danym uzdrowiskiem. Rolą samorządu uzdrowiskowego jest także tworzenie przestrzeni, która pozwala na wykorzystanie własnych walorów tak aby popyt na turystykę generował nowe inwestycje. Przedstawione produkty wpływają na postrzeganie uzdrowiska na zewnątrz i wzbogacają jego ofertę wypoczynkową i leczniczą. W artykule zastosowano metodę prawno-dogmatyczną.

Currently the most important resources and potential of health spas are the curative values which are a combination of multiple factors: healing mineral waters, micro-climate, protected areas, spa infrastructure, scenery, among others. This is why their development strategies place priority on health spa tourism and therapy. However, a condition upon which spa development must be based (referring to the mentioned factors) is expansion, as well as broadening support for therapy, recreation and tourism. This in turn should influence the adjustment of leisure and therapy standards to the rising demands of potential spa clientele. Also essential are offered attractions, integrated tourism and spa services related to, for example, cultural, natural and historical heritage associated with a given spa. The role of spa management is to create such space to capitalize its own assets so that tourism demand would generate new investments. These products in turn influence the public image of the spa and enrich its offered leisure and therapeutic services. The article utilizes legal/dogmatic doctrine.

DOKTOR COLLARO'NUN GÖZLEM VE TESPİTLERİYLE 19. YÜZYIL SONLARINDA ÇEŞME ILICASI

ÇEŞME THERMAL IN THE LATE 19TH CENTURY WITH DOCTOR COLLARO'S
OBSERVATIONS AND FINDINGS

Serap Sunay

Assist. Prof., Balıkesir University, Faculty of Science and Letters Department of History

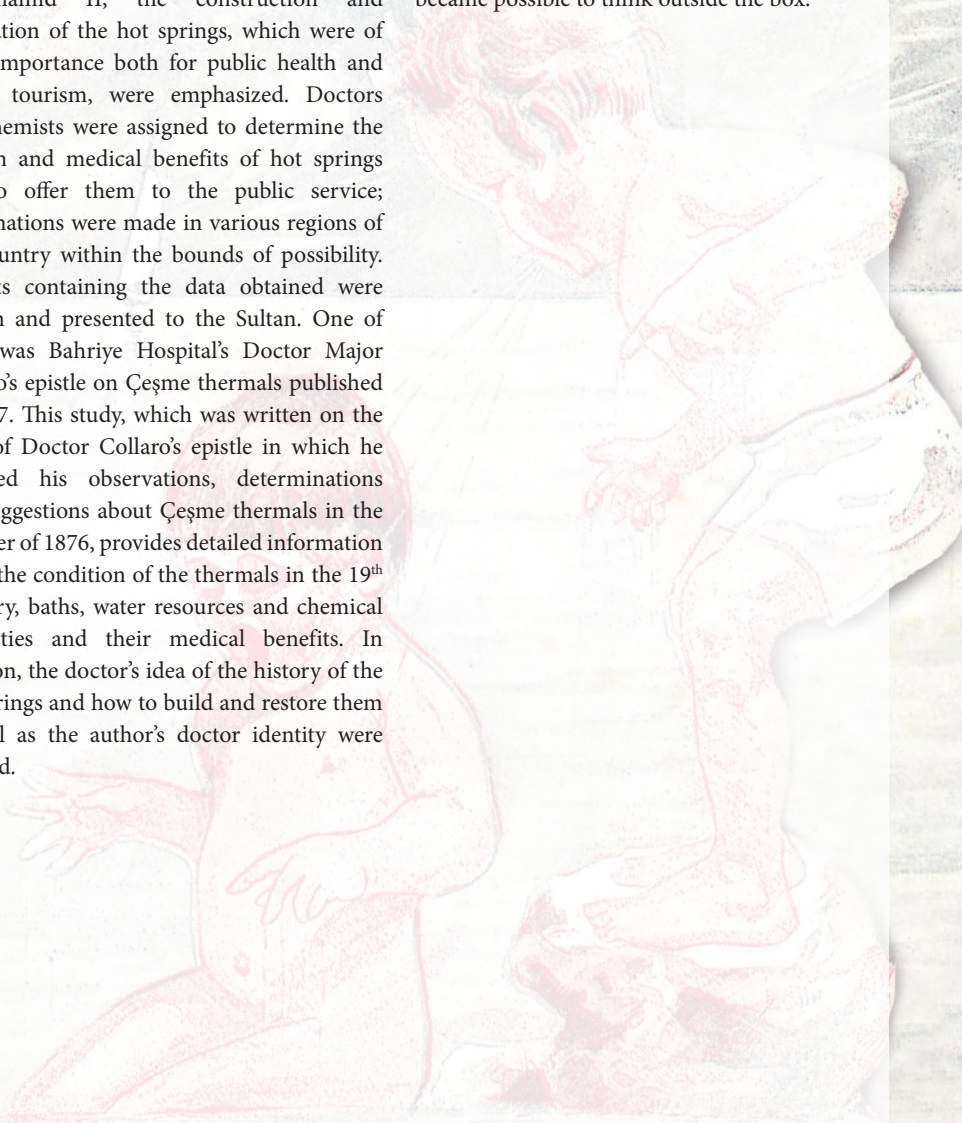
ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Anadolu toprakları, şifalı sular bakımından bir hayli zengindir ve eski çağlardan beri burada yaşayan insanlar, mevcut su kaynaklarından istifade etmiştir. 18. ve 19. yüzyıllarda ise bilhassa Avrupada tıp sahasında yaşanan bilimsel gelişmelerle birlikte, kaplıcaların kamu sağlığı açısından önemi daha fazla kavrandı ve bu konudaki tıbbi çalışmalar hız kazandı. Bunun bir tezahürü olarak, bilhassa Sultan II. Abdülhamid döneminde, hem halk sağlığı hem de sağlık turizmi bakımlarından büyük önem taşıyan kaplıcaların inşaa ve ihyası üzerinde önemle duruldu. Kaplıcaların vaziyeti ve tıbbi faydalarını tespit edip, kamu hizmetine sunmak için doktor ve kimyagerler görevlendirilerek, ülkenin çeşitli bölgelerinde imkânlar nispetinde incelemelerde bulunuldu. Elde edilen verileri içeren raporlar kaleme alındı ve padişaha sunuldu. Bunlardan birisi de 1877 tarihinde basılan Bahriye Hastanesi Doktoru Binbaşı Collaro'nun Çeşme ılıcaları üzerine kaleme aldığı risalesiydi. 1876 yazında bulunduğu Çeşme ılıcalarındaki gözlem, tespit ve önerilerini aktaran Doktor Collaro'nun eserine istinaden kaleme alınan bu çalışmayla, ılıcaların 19. yüzyıldaki vaziyeti, hamamlar, su kaynakları ve kimyasal özellikleri ile bunların tıbbi faydaları hakkında tafsilatlı bilgi edinildi.

Ayrıca yazarın doktor kimliğinin yanı sıra kaplıcaların tarihçesi ile nasıl ihya ve inşaa edilmesi gerektiği hakkındaki fikirlerine vakıf olundu. Risalede dikkat çeken unsurlardan birisi de Doktor Collaro'nun kaplıcaların inkişafını sağlamaktan elde edilecek faydalar ve bunun Avrupadaki örneklerine yer vermesiydi. Bu argümanlar birleştğinde, eserde meselenin sadece tıbbi açıdan değil sosyal, ekonomik ve tarihsel yönlerden de ele alındığı görüldü. Ayrıca konuya dair arşiv belgeleri ile mevcut literatür de çalışmaya eklenerek, daha geniş bir perspektiften bakma imkânı elde edildi.

The Anatolian lands are very rich in healing waters and people who have lived here since ancient times have benefited from existing water resources. In the 18th and 19th centuries, especially with the scientific developments in the field of medicine in Europe, the importance of hot springs in terms of public health understood better and the medical studies on this subject gained speed. As a manifestation of this, especially during the reign of Sultan Abdulhamid II, the construction and restoration of the hot springs, which were of great importance both for public health and health tourism, were emphasized. Doctors and chemists were assigned to determine the stiation and medical benefits of hot springs and to offer them to the public service; examinations were made in various regions of the country within the bounds of possibility. Reports containing the data obtained were written and presented to the Sultan. One of them was Bahriye Hospital's Doctor Major Collaro's epistle on Çeşme thermals published in 1877. This study, which was written on the basis of Doctor Collaro's epistle in which he reported his observations, determinations and suggestions about Çeşme thermals in the summer of 1876, provides detailed information about the condition of the thermals in the 19th century, baths, water resources and chemical properties and their medical benefits. In addition, the doctor's idea of the history of the hot springs and how to build and restore them as well as the author's doctor identity were grasped.

One of the remarkable elements in the epistle is the fact that Doctor Collaro gave place to benefits from the development of hot springs and examples of this in Europe. When these arguments were combined, it was seen that the issue was addressed not only from the medical point of view but also from the social, economic and historical aspects. In addition, the archive documents and the available literature were integrated into the study and it became possible to think outside the box.

UZDROWISKO ŚWIERADÓW W LATACH 1989-2018: ZAGROŻENIA ROZWOJU I METODY ICH PRZEZWYCIĘŻANIA

ŚWIERADÓW ZDRÓJ HEALTH RESORT 1989-2018: THREATS FOR
DEVELOPMENT AND METHODS OF SOLUTION

Bożena Płonka-Syroka*, Andrzej Syroka**

* Prof. dr hab., Zakład Humanistycznych Nauk Wydziału Farmaceutycznego/ Department of Human Sciences Faculty of Pharmacy/ Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Analityki Medycznej, Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu/ Faculty of Pharmacy with Division of Laboratory Diagnostics, Medical University in Wrocław

** mgr., Muzeum Farmacji/ Museum of Pharmacy/ Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Analityki Medycznej, Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu/ Faculty of Pharmacy with Division of Laboratory Diagnostics, Medical University in Wrocław

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Uzdrowisko Świeradów zostało założone w XVIII w. przez śląską rodzinę magnacką Schaffgöschów. Dzięki inwestycjom właścicieli rozwinęło się w nowoczesny kurort o interesującej architekturze. Było przeznaczone dla zamożnych klientów, dla których potrzeb i upodobań dostosowało swoją ofertę pobytową i kulturalną. Świeradów posiadał także nowoczesną bazę zabiegową i turystyczną. Po przyłączeniu w 1945 r. Dolnego Śląska do Polski Świeradów został przekształcony przez polskie władze w uzdrowisko należące do systemu medycyny publicznej. Część obiektów przekazano pod zarząd Funduszu Wczasów Pracowniczych. Do 1989 r. Świeradów przyjął tysiące pacjentów i wczasowiczów, jednak budynki uzdrowiskowe i domy wczasowe nie były poważnie modernizowane. Stworzyło to po 1989 r. poważne problemy w funkcjonowaniu uzdrowiska, ponieważ komercyjni pacjenci i wczasowicze nie uważali tutejszej oferty za dostatecznie atrakcyjną i komfortową. Celem artykułu jest przedstawienie problemów w funkcjonowaniu uzdrowiska w latach 1989-2018 oraz przyjętej w tym ośrodku strategii rozwojowej. Głównym kierunkiem tej strategii była modernizacja kurortu z wykorzystaniem środków prywatnych inwestorów oraz funduszy uzyskanych z Unii Europejskiej. W rezultacie przeprowadzono kompletną modernizację uzdrowiska, dostosowując jakość świadczonych usług do oczekiwań klientów. Rozwiązania zastosowane w Świeradowie mogą być wzorcem dla innych polskich uzdrowisk, które po transformacji ustrojowej Polski w 1989 r. stanęły wobec tych samych problemów ze swoim funkcjonowaniem.

Świeradów Zdrój health resort was settled in 18th century by magnate Silesian family of Schaffgösch. It developed into modern resort with interesting architecture due to owners' considerable investments. It was dedicated for wealthy customers for whom there was created luxury accommodation and cultural offer. Świeradów also had modern treatment and sport facilities. The Polish government took over the place after the Lower Silesia incorporation into Poland (1945) and changed the place to public health resorts. They were operating in Polish public health care system and in the Fundusz Wczasów Pracowniczych system (Employee Holidays Fund). Till 1989 Świeradów served many thousands of patients and holidaymakers, however the facilities were not modernized. It became a serious problem for the health resort after 1989 because the place was no longer attractive for commercial patients because it was not comfortable enough for them. The main purpose of the paper is to show the main threats for health resorts functioning after 1989 and to show the city development strategy till 2018. The main focus of this strategy is to invite private investors to fund modernization of the resort. It also includes EU funds. The outcome was the demand increase for health resort services, which quality was adapted for patients' expectations. The solutions from Świeradów can be a model for many other Polish health resorts which has similar problems after the transformation of the year of 1989.

ANADOLU'DA ROMA DÖNEMİ HAMAM HİDROTERAPİSİ

BATH HYDROTHERAPY IN ROMAN BATHS OF ANATOLIA

Gülseren Kan Şahin*, Ergün Laflı**

*Assist. Prof., Sinop University, Faculty of Natural Sciences and Letters, Department of Archeology

**Prof. Dr., 9 Eylül University, Faculty of Letters Department of Archeology

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Hidroterapi ya da hidropati su kullanarak ağrının giderilmesi ve tedavi edilmesi konularında çalışmalar içeren, fizyoterapi kapsamında yer alan bir tıp dalıdır. Hidroterapinin uygulama alanları çok geniştir. Suyun fiziksel özelliklerinden yararlanarak kan dolaşımını hızlandırmayı ve bazı hastalıkların semptomlarını gidermeyi amaçlar. Bu tedavi yöntemine Antik Yunan ve Roma kültürlerinde oldukça sık başvurulmuş olup, temelleri balneoterapi ve thalassoterapi ile beraber yine Klasik Yunan Dönemi'nde atılmıştır. Farklı sıcaklıklardaki suyun sağladığı termodinamik özellikleri sayesinde Roma hamamlarında özellikle cilt, kas, eklem ve dolaşım ile ilgili hastalıklar tedavi edilmeye çalışılmıştır. Antik Yunan ve Roma tıbbında özellikle suyun vücuttaki yabancı maddelerin çıkarılması ve vücut enerjisinin düzenlenmesi üzerinde güçlü etkileri olduğu saptanmış; sıcak, ılık ve soğuk su kullanılarak tedavi yöntemleri geliştirilmiştir. Anadolu'daki Roma Dönemi hamamlarında yalnızca su sıcaklığına göre değil, aynı zamanda thermal, hypothermal, mesothermal ya da hyperthermal sıcaklıklarda tüm banyo, ayak banyosu, oturma banyosu, süngerli banyo, battaniye sarmallı banyo, buhar banyosu gibi bir takım yöntemlerle terapi ve tedavi uygulanmakta idi. Bu bildiri ile Anadolu'daki Roma hamamlarında hidroterapi ile başvuru tıbbi yöntemler tanıtılacaktır.

Hydrotherapy or hydropathy is a branch of medicine that is involved in physiotherapy and includes studies on the treatment and treatment of pain by using water. The application areas of hydrotherapy very wide. By utilizing the physical properties of water, it aims to accelerate the blood circulation and relieve the symptoms of some diseases. This treatment method has been frequently applied in ancient Greek and Roman periods and its foundations have been laid in Classical Greek Period with balneotherapy and thalassotherapy. Thanks to the thermodynamic properties of water at different temperatures, skin, muscle, joint and circulatory diseases have been tried to be treated in Roman baths. In ancient Greek and Roman medicine, especially water has strong effects on removal of foreign bodies in the body and regulation of body energy; treatment methods using hot, warm and cold water were developed. During the Roman baths in Anatolia, therapy and treatment were applied not only by water temperature, but also by thermal, hypothermal, mesothermal or hyperthermal temperatures, full bath, foot bath, sitz bath, sponge bath, blanket wrap and steam bath. In this paper, medical methods applied with hydrotherapy in Roman baths in Anatolia will be introduced. With this paper, medical methods applied with hydrotherapy will be introduced in Roman baths of Anatolia.

SANATORIA POLSKICH KRESÓW POŁUDNIOWO-WSCHODNICH-DO ROKU 1939 (OKOLICZNOŚCI POWSTANIA-WARUNKI ROZWOJU)

THE SANATORIA OF THE EASTERN POLISH BORDERLANDS UNTIL 1939 (THE CIRCUMSTANCES OF THEIR ESTABLISHMENT-CONDITIONS OF THEIR DEVELOPMENT)

Bożena Urbanek

Nazwa zakładu, katedry lub instytutu (po angielsku) PAN Instytut Historii Nauki Warszawa, /Prof. dr hab., Polish Academy of Sciences – Institute for the History of Science – Warsaw

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Rozwój sanatoriów wiąże się z kształtowaniem, w początkach XIX wieku w lecznictwie kierunku opartego na przyrodzie, poznawaniem siły jej oddziaływania na ludzki organizm. Nadto koncepcji związanych z poszukiwaniem naturalnych sposobów pokonywania choroby, czy przynajmniej łagodzenia jej uciążliwości. Nawiązywano przy tym często, aczkolwiek nie zawsze z pełną świadomością - do poglądów znanych już w starożytności, a wytyczonych przez ojca medycyny Hipokratesa. Ten sposób postrzegania terapii, chociaż początkowo w bardzo „prostej” wręcz prymitywnej postaci znajdował odzwierciedlenie na obszarze polskich Kresów, w medycynie ludowej, w postępowaniu miejscowej ludności, praktykach podejmowanych tu od wieków. Jak pisał w roku 1930 lekarz, prof. krakowski Ludomił Korczyński (1867-1936) w artykule *Początki i ewolucja balneoterapii*¹ sprowadzały się one najpierw do archaicznej mistyki, empirii a wreszcie, od połowy XIX stulecia - za sprawą docieklivosti badawczej - racjonalizmu - rozpoznawania składu, działania określonych wytworów - „darów” przyrody i ich ozdrowieńczej „siły”. Indywidualizm w ich zastosowaniu, w przypadku różnych schorzeń przyczynił się do powstania, w połowie XIX stulecia fizjoterapii. Proces ten mający, jak zaznaczył Korczyński znamiona ewolucji obserwować można w wielu miejscowościach a nawet osadach dawnych polskich Kresów Wschodnich m.in.

Truskawca, Horyni, Niemirowa czy Morszyna. Na podstawie zachowanych opisów, głównie lekarskich z przełomu XIX i początków XX w., zamieszczanych w prasie specjalistycznej warto poznać jego przebieg w tym cechy charakterystyczne sprzyjające jego rozwojowi.

1. „Pamiętnik Polskiego Towarzystwa Balneologicznego” 1930, t. 9, s.131-141.

The development of sanatoria is tied to a trend formed in early 19th century medicine that was based on the environment and understanding the impact it had on the human body, as well as ideas connected to the search for natural means of overcoming or alleviating diseases. Very often during the course of such deliberations, not always with full awareness of the fact, reference was made to ideas known already in the Antiquity, delineated by Hippocrates, the father of medicine. Such understanding of therapy, even though in the beginning very “simple”, even primitive, was reflected at times in the folk medicine of the area known as the Eastern Polish Borderlands, as well as in the conduct of the local people and traditional practice employed there throughout centuries. Cracow-based prof. Ludomił Korczyński (1867 – 1936), in his article entitled *The beginnings and evolution of balneotherapy* (Początki i ewolucja balneoterapii²), wrote how in the beginning the practice amounted to archaic mysticism and empirical evidence but how, starting from the mid-nineteenth century and caused by a research curiosity – rationalism – eventually it evolved to understanding the composition and workings of particular products – “gifts” of nature and their healing “power”.

Individualism in their application in treating various illnesses contributed to the creation of physiotherapy in mid-nineteenth century. That process, as Korczyński wrote, had clear signs of evolution and could be seen in many towns or even early settlements of ancient Eastern Polish Borderlands, *i.a.* in Truskawiec, Horynia, Niemirów or Morszyn. It is worth learning about the process and the characteristic traits that contributed to its development from preserved accounts, mostly created by doctors who wrote for specialist press at the turn of the 19th and 20th centuries.

2. „Pamiętnik Polskiego Towarzystwa Balneologicznego” 1930, t. 9, s.131-141.

POLONYA GÖRSEL ANLATIMLARINDA OSMANLI SU KÜLTÜRÜ

POLISH VISUAL EXPRESSIONS ON THE OTTOMAN WATER CULTURE

Hacer Topaktaş Üstüner

Assoc. Prof., Istanbul University Faculty of Letters Slavic Languages and Literatures
Department of Polish Language and Literature

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Osmanlı Devleti döneminde bu coğrafyaya gelen yabancıların Osmanlıların su kültürü üzerine yazdıkları ilgi çekicidir. Bunlardan Osmanlı Devleti'nde bulunmuş Polonyalı seyyah, diplomat, sanatçı vb. kimselerin bu konu üzerine yazıp çizdikleri de dikkate şayan ve araştırmaya değerdir. Nitekim bu kişiler, Osmanlılarda hamam kültürü, suyun Osmanlı toplumu için taşıdığı değer, bu konuda Osmanlı medeniyetinin oluşturduğu yapıtlar, suyun topluma ulaştırılması, çeşmeler gibi konular üzerine hem seyahatleri süresince yazdıklarıyla hem de hatıratlarında verdikleri bilgilerle Polonyalıların Osmanlı su kültürüne bakışını sergilemektedirler. Aynı zamanda bir kısım sanatçının resmettiği hamam görüntüleri, su kemerleri, çeşmeler vb. görseller de bizlere Polonyalıların Osmanlı toplumunda suyun yerine dair gözlemleri hakkında görüş elde etmemizi sağlamaktadır. Bu bildiride, ağırlıklı olarak 18.-19. yüzyılları kapsayan dönemde çeşitli sebeplerle Osmanlı topraklarında bulunan Polonyalıların Osmanlı su kültürü üzerine görsel anlatımlarından seçilmiş bazı örneklere yer verilecektir. Böylece, ortaya konulacak kaynaklar vasıtasıyla bu konuda mevcut literatürün zenginleştirilmesi, yeni bir bakış açısının sergilenmesi amaçlanmaktadır. Bildirinin kaynaklarını, 18.-19. yüzyılda Osmanlı coğrafyasında bulunan bazı Polonyalı seyyah, diplomat ve sanatçıların yapıtları oluşturacaktır.

It is interesting that the foreigners who came to the Ottoman Empire wrote about the water culture of the Ottomans. Written and visual materials of Polish travelers, diplomats, artists during their journeys in the Ottoman Empire are worth considering and research. As a matter of fact, these people present the view of the Poles to the Ottoman water culture, the value of the water for the Ottoman society, the works of the Ottoman civilization on this subject, the transportation of the water to the society, the fountains and the information they wrote during their travels as well as their memories. At the same time, bath images, water arches, fountains and similar visuals painted by some artists allow us to get an idea about the observations of Poles in the place of water in Ottoman society. In this paper, mainly some examples of the 18th and 19th centuries selected from the visual expressions of the Poles on Ottoman water culture will be included in this context. Thus, it is aimed to enrich the existing literature on this subject and to present a new perspective by means of the sources to be revealed. The sources of the paper will be the works of some Polish travelers, diplomats and artists in the Ottoman lands in the 18th and 19th centuries.

WALORY UZDROWISKOWE POLANICY ZDRÓJ

SPA RESORT VALUES OF POLANICA ZDRÓJ

Monika Wierzbicka*, Katarzyna Jurzec – Piątek, Krzysztof Wronecki*****

*Ph.D., The Faculty of Health Science and Physical Education
The Witelon State University of Applied Sciences in Legnica

**mgr., Sanatorium Medical Sensus Polanica

*** MD, Ph.D., Assoc. Prof., The Faculty of Health Science and Physical Education
The Witelon State University of Applied Sciences in Legnica

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Polanica Zdrój leży na pograniczu Gór Bystrzyckich i Gór Stołowych. Uzdrowisko rozłożone jest na malowniczych wzgórzach i zboczach gór, na wysokości 380 m n.p.m. Doskonała osłona od wiatrów, jaką stwarzają otaczające miejscowości góry, stanowi o klimacie Polanicy, który jest łagodny, charakterystyczny dla terenów podgórskich o dobrym nasłonecznieniu. Osiedle Polanica powstawało od końca XIX wieku i początkowo była prywatną własnością bogatego właściciela Browaru z Wrocławia Georga Hassego. Tutejsze wody mineralne wypływają ze spękań skał kredowych, stąd zawierają dużo związków wapnia, mniej żelaza. Są to więc szczawy wodorowo-węglanowe-wapienne. Występują też arsen, miedź, tytan i jod w ilościach śladowych. Istniejące dwa źródła o nazwie „Wielka Pieniawa” i „Józef” są bardzo wydajne i produkowane jest kilkaset milionów butelek „Staropolanki”. W Polanicy leczy się przede wszystkim choroby przewodu pokarmowego, choroby serca łącznie z pacjentami po zabiegach pomostowania naczyń wieńcowych. Leczy się też tutaj pacjentów w stanach wyczerpania nerwowego. Piękna pijalnia i zadbane park zdrojowy sprawiają, że pobyt w Polanicy leczy nie tylko ciało ale i duszę.

Polanica Zdrój lies on the border of the Bystrzyckie Mountains and Stołowe Mountains. This spa resort is spread on the picturesque hills and slopes of the mountains, at an altitude of 380 m above sea level. The surrounding mountains gives perfect shield from the winds and creates a Polanica climate, which is mild and typical for a piedmont areas with good sun exposure. The Polanica town was built at the end of 19th century and originally was a private property of the rich owner of the brewery from Wrocław - Georg Hasse. The local mineral waters flow from chalk rocks and therefore they contain a lot of calcium compounds, less iron. They are hydrogen-carbonate-calcareous oxalates. They also contain arsenic, copper, titanium and iodine in traces. The existing two sources named “Wielka Pieniawa” and “Józef” are very efficient and produce several hundred million bottles of “Staropolanka” each year. In Polanica they treat patients with gastrointestinal tract diseases, heart diseases along with patients after coronary bypass surgery. Patients with nervous exhaustion can be also treated here. A beautiful pump-room and a well-kept resort park heal not only the body but also the soul during your stay in Polanica.

BATTLE CREEK SANITARIUM W BATTLE CREEK, MICH. W STANACH ZJEDNOCZONYCH JAKO PRZYKŁAD SYNTEZY RELIGII I MEDYCYNY W KONTEKŚCIE REFORM ZDROWOTNYCH W DZIEWIĘTNASTOWIECZNEJ AMERYCE

BATTLE CREEK SANITARIUM IN BATTLE CREEK, MICH. IN THE UNITED STATES AS AN EXAMPLE OF THE SYNTHESIS OF RELIGION AND MEDICINE IN THE CONTEXT OF HEALTH REFORMS IN 19TH CENTURY AMERICA

Grzegorz Wiktorowski

Mgr, doktorant, Muzeum Farmacji Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Analityki Medycznej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu / Mgr. Phd candidate, Museum of Pharmacy of Wrocław Medical University, Faculty of Pharmacy with Division of Laboratory Diagnostics, Wrocław Medical University

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Sanatorium w Battle Creek w stanie Michigan zostało założone jako placówka prowadząca działalność leczniczo-sanatoryjną opartą o przesłanki natury religijnej. Spełniała ona adwentystyczny imperatyw zdrowego stylu życia, w którym dokonała się synteza najnowszej wiedzy medycznej w ówczesnym standardzie oraz przekonań religijnych dotyczących zdrowia. Jednym z pierwszych dyrektorów ośrodka został John Harvey Kellogg (1852-1943), młody adwentysta, absolwent medycyny, późniejszy wynalazca oraz „król płatków śniadaniowych”. Ośrodek rozpropagował stanowisko adwentystyczne wśród protestanckiej części społeczeństwa amerykańskiego. Kellogg wdrożył w nim zasady żywieniowe oraz terapie, które wpisywały się w witalistyczny i naturopatyczny nurt terapeutyczny, niezwykle popularny w warunkach dynamicznych przemian kulturowych drugiej połowy XIX w. w Ameryce. Ważnym elementem działalności były zasady higieniczne oraz inspirowane religijnie reguły wstrzemięzliwości seksualnej sanatoryjnych gości. Kellogg w sanatorium patentował nie tylko własne przepisy dietetyczne oparte o dietę wegetariańską, ale również własne terapie przeprowadzane na sprzętach medycznych własnej konstrukcji. Wdrażał terapie oparte o wodolecznictwo, światłoterapię, ciepłolecznictwo, elektrolecznictwo, masaże, leczenie zimnym powietrzem, edukację higieniczną i kulturę fizyczną. Battle Creek stało się wzorcowym przykładem połączenia światopoglądu religijnego z najnowszą wiedzą kliniczną.

The Sanatorium in Battle Creek, Michigan was established as an institution conducting medical and sanatorium activities based on religious premises. It fulfilled the Adventist imperative of a healthy lifestyle, in which a synthesis of the latest medical knowledge in standard of that time and religious beliefs about health took place. One of the first directors of the center was John Harvey Kellogg (1852-1943), a young Adventist, a medicine absolvent, later an inventor and a “king of breakfast cereals”. The center promoted the Adventist position among the Protestant part of American society. Kellogg implemented nutritional principles and therapies that fit into a vitalistic and naturopathic therapeutic trend, extremely popular in the context of dynamic cultural changes in the second half of the 19th century America. An important element of the activity were hygienic principles and religiously inspired rules of sexual abstinence of the sanatorium guests. Kellogg in the sanatorium patented not only his own dietary recipes based on a vegetarian diet, but also his own therapies carried out on medical equipment of his own construction. He implemented therapies based on water therapy, light therapy, heat therapy, electrotherapy, massages, cold air treatment, hygienic education and physical culture. Battle Creek has become a model example of combining a religious worldview with the latest clinical knowledge.

PROGRAM DOSKONALENIA CIAŁA I DUCHA – ZAKŁAD PRZYRODOLECZNICZY APOLINAREGO TARNAWSKIEGO W KOSOWIE HUCULSKIM

MAKING BODY AND SOUL PERFECT- THE NATURAL MEDICINE HEALTH
RESORT IN KOSOVO ESTABLISHED BY APOLINARY TARNAWSKI

Katarzyna Stańczak-Wiślicz

Dr., Instytut Badań Literackich PAN/The Institute of Literary Research of the Polish Academy of Sciences

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

W proponowanym wystąpieniu chciałabym się przyjrzeć działalności zakładu przyrodoleczniczego założonego w 1893 r. w Kosowie Huculskim przez Apolinarego Tarnawskiego. Tarnawski przykładał dużą wagę do stylu życia, widząc w nim źródło wielu dolegliwości. W związku z tym jego program uzdrowski opierał się na wstrzemięźliwości od używek, ćwiczeniach fizycznych i kontakcie z przyrodą. Immanentnym składnikiem kuracji była specjalnie opracowana niskokaloryczna dieta wegetariańska. Koncepcja przyrodolecznictwa realizowana przez Apolinarego Tarnawskiego wpisywała się w trendy intelektualne swojej epoki. Tarnawski pozostawał pod wpływem wodolecznictwa Sebastiana Kneippa, zalecał gimnastykę na świeżym powietrzu, popularną wówczas w krajach skandynawskich i w Niemczech. Jednocześnie, jako działacz Narodowej Demokracji, stawiał sobie za cel dbałość o kondycję fizyczną narodu. W moim wystąpieniu chciałabym się skupić na połączeniu idei czystości ducha i zdrowia ciała, oraz na podporządkowaniu ich dyskursowi narodowemu w myśli i praktyce Apolinarego Tarnawskiego. Kontekstem dla moich rozważań będzie historia ruchów wstrzemięźliwości oraz ich związku z nowoczesnym nacjonalizmem w XX w.

This paper explores the case of the Natural Medicine Health Resort established in 1893 in Kosovo by Apolinary Tarnawski. According to Tarnawski unhygienic lifestyle could cause several health problems and even serious diseases. Therefore, his health programme was based on abstinence from stimulants, physical exercises and contact with nature. A special low-calorie vegetarian diet was an immanent component of the treatment. The concept of natural medicine implemented by Apolinary Tarnawski was in line with the intellectual trends of his time. Tarnawski was under the influence of Sebastian Kneipp's hydrotherapy, he recommended outdoor gymnastics, popular at the time in Scandinavian countries and Germany. At the same time, as an activist of National Democracy party, he was focused on the physical condition of the nation as a way to national recovery. In my paper I would pay attention to the interconnections between the ideas of bodily purity, physical health and the national discourse in the thought of Apolinary Tarnawski. The context for my reflections will be the history of abstinence movements and their relations with modern nationalism in the 20th century.

PRAKTYKI TERAPEUTYCZNE WE WCZESNONOWOŻYTNYCH POLSKICH SANKTUARIACH CUDOWNYCH I ICH KONTYNUACJE WE WSPÓŁCZESNYCH UZDROWISKACH

PO ANGIELSKU: THERAPEUTIC PRACTICES IN EARLY MODERN POLISH
MIRACULOUS SANCTUARIES AND THEIR CONTINUATIONS IN MODERN
HEALTH RESORTS

Tomasz Wiślicz

dr hab. prof. IH PAN, Instytut Historii PAN im. Tadeusza Manteuffla
The Tadeusz Manteuffel Institute of History of the Polish Academy of Sciences

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

We wczesnonowożytnej kulturze popularnej w Rzeczypospolitej Polskiej cudowne sanktuaria, przede wszystkim maryjne, odgrywały ważną rolę nie tylko religijną, lecz także terapeutyczną. Spisywane w sanktuariach księgi dokonanych cudów pokazują, że pielgrzymi szukali w sanktuariach przede wszystkim uzdrowienia z różnego typu chorób i przypadłości. Niektórzy badacze wykorzystują nawet źródła tego typu do analizy stanu zdrowotności społeczeństwa wczesnonowożytnego, najczęściej spotykanych chorób, ich społecznego zasięgu i zmian w czasie. Praktyki terapeutyczne podejmowane w sanktuariach miały, oczywiście, charakter religijny, a więc symboliczny z punktu widzenia współczesnej medycyny. Obejmowały modlitwy, egzorcyzmy, udział w ceremoniach religijnych, a także posty, obmywania (lub czasem nawet kąpiele) w wodzie z cudownych źródeł i rozmaite czynności ascetyczne. Rozwój medycyny i upowszechnienie dostępu do pomocy lekarskiej nie zmniejszyły znacząco popularności sanktuariów pielgrzymkowych, ale zdecydowanie zmieniły charakter ich działania i zakres spodziewanej pomocy, czego świadectwem może być wstydlive usunięcie ze współczesnych sanktuariów wotów w postaci kul, pozostawionych przez uzdrowionych chromych. We współczesnej Polsce nie istnieje wprawdzie żaden kompleks szpitalno-sanktuarijny taki jak w Lourdes, jednak pewne dawne formy terapeutyczne zostały przesunięte z sanktuariów do współczesnych uzdrowisk. Począwszy od samej idei podróży do miejsca, gdzie się odzyskuje zdrowie, poprzez szczególną rolę wód i diety, po powstające w uzdrowiskowych kościołach sanktuaria ogniskujące religijne praktyki kuracjuszy.

Miraculous sanctuaries, mostly Marian, played an important role in the early modern popular culture in the Polish-Lithuanian Commonwealth: they were not only religious centres, but also therapeutic ones. The registers of miracles which were written down in the sanctuaries show that pilgrims searched there for healing from various types of diseases and ailments. Some researchers even use such sources to analyse the health condition of the early modern society, its most common diseases, their social scope and changes over time. The therapeutic practices undertaken in sanctuaries were, of course, of a religious character, and thus symbolic from the point of view of modern medicine. They included prayers, exorcisms, participation in religious ceremonies, as well as fasts, rinsing (or sometimes even bathing) in water from miraculous springs, and various other ascetic activities. The advancement of medicine and the widespread access to medical assistance have not significantly reduced the popularity of pilgrimage shrines, but have considerably changed the mode of their operation and the scope of expected relief, as evidenced by the shy removal from modern shrines of votive offerings in the form of crutches, left by the healed lame people. Although there is no hospital-sanctuary complex similar to Lourdes in contemporary Poland, some old therapeutic forms have been transferred from pilgrimage shrines to modern health resorts: beginning with the very idea of a journey to the place where health can be regained, through the pivotal role of waters and diet, to the emerging shrines in the nearby churches, which focus the religious practices of the patients.

KANGAL BALIKLI KAPLICASI: SEDEF HASTALARI İÇİN BİR UMUT

KANGAL BALIKLI THERMAL SPRING: A HOPE FOR PSORIASIS PATIENTS

Evgin Yasinoğlu*, Emin Alkan**

* Dentist, Doctor student, Istanbul University Istanbul Medical Faculty Department of Medical History and Ethics

**Dr. med., Doctor student, Istanbul University Istanbul Medical Faculty Department of Medical History and Ethics

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Kangal Balıklı Kaplıcası, Sivas il merkezine 90 km uzaklıktaki Kangal İlçesi'nin 13 km kuzey doğusunda bulunan Hamam Deresi (Topardıç Deresi) vadisinde yer alır. 1917 yılına kadar sazlık olan bu bölgede, çoğunluğunu uyuz keçilerin oluşturduğu sürüü otlatan çoban kısa zaman sonra keçilerdeki uyuzun tedavi olduğunu görmüş. Bu duruma çok şaşırın çoban sazlıkları temizleyerek burasını havuz şekline çevirmeye çalışmış. Bu olayı duyanlar o tarihten itibaren buradan tedavi amacıyla faydalanmaya çalışmışlar. Kangal Balıklı Kaplıcası, sedef hastalığı (psoriasis) ve bir takım romatizmal hastalıkların tedavisinde adını duyurmuş bir kaplıcadır. Bu kaplıcanın önemi; suyun kimyasal özelliklerinden ve içinde yaşayan balıklardan ileri gelmektedir. Vücut ısısına eşdeğer olan kaplıca suyu tedavi edici özelliğinin yanı sıra berrak, kokusuz ve aktığı yerde hiç bir çökelti bırakmamaktadır. Kaplıcada 4-14 cm büyüklüğünde olan Cyprinidae (Sazangiller) familyasından Cyprinion Macrostamus HECKEL (Beni Balığı) ve Garra rufa obtusa HECKEL (Yağlı Balık) türündeki balıklar yaşamaktadır. Bu balıklar suya girer girmez hastanın etrafında dolaşmaya ve ciltte hastalık belirtisi olan yerleri temizlemeye başlarlar. Derideki hasarlı yerlerin sürekli temizlenmesi pozitif fizyolojik bir durum oluşturur. Tedavi edici diğer faktörler kaplıcanın selenyum, magnezyum, bikarbonat içeriği ve havuzların jakuzi etkisidir. Tedaviden olumlu sonuç alınması için üç hafta süresince günde 2 seans şeklinde 4'er saat havuza girip kalınması gerekmektedir. Ayrıca, sabahları aç karnına birkaç bardak kaplıca suyundan içilmesi tavsiye edilir. Tedavi yan etkisiz olup herhangi bir ilaç kullanılmamaktadır. Bu çalışmada Sivas Kangal Balıklı Kaplıcası'nın tarihçesi, günümüzdeki durumu ve sedef hastalığının tedavisindeki yeri ele alınacaktır.

Kangal Balıklı Thermal Spring is located in the Hamam Creek (Topardıç Creek) valley, 13 km north-east of Kangal, where is 90 km away from the city center of Sivas. In this area, which was reedy field until 1917, the shepherd who herding the goats, which were mostly scabby, soon noticed that the scabby goats were cured. The shepherd being surprised by this situation tried to clean the reeds and turn it into a swimming pool. People who heard of this case have tried to benefit from the treatment since then. Kangal Balıklı Thermal Spring is well-known about treatment of psoriasis and a number of rheumatic diseases. The importance of this spa is due to the chemical properties of water and the fish living in it. The thermal spring water temperature equivalent to body's, as well as its therapeutic properties, the water is clear, odorless and not leave any sediment where it flows. The Cyprinidae of Cyprinion Macrostamus HECKEL and Garra rufa obtusa HECKEL species live in the spa. As soon as they enter the water, these fish begin to circulate around the patients and clean the sickly skin. Continuous cleaning of sickly areas in the skin creates a positive physiological condition. Other therapeutic factors are the selenium, magnesium, bicarbonate content of the spa and the jacuzzi effect of the pools. In order to get a positive result from the treatment, it is necessary to stay in the pool for 4 hours in the form of 2 sessions per day for three weeks. It is also recommended to drink a few glasses of hot spring water fasting in the morning. Treatment is no side effects and no medication is used. In this study, the history of Sivas Kangal Balıklı Spa, its current status and its place in the treatment of psoriasis will be discussed.

ROZKWIAT UZDROWISKA ŻEGIESTÓW-ZDRÓJ W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

THE DEVELOPMENT OF THE SPA RESORT ZEGIESTÓW-ZDRÓJ IN THE
INTERWAR PERIOD

Magdalena Żmuda-Pałka*, Matylda Siwek**

*PhD., University of the Physical Education in Krakow, Faculty of Physical Education and Sport
Department of Humanities, Section of Pedagogy

**PhD., Pedagogical University of Cracow, Faculty of Geography and Biology, Institute of Geography
Department of Tourism and Regional Studies

ÖZET-ABSTRACT-ABSTRAKT

Żegiestów-Zdrój to uzdrowisko leżące w Beskidzie Sądeckim, w powiecie nowosądeckim, w gminie Muszyna. Początek zdroju datuje się od momentu odkryciu źródła wody mineralnej przez Ignacego Medweckiego w 1846 r. Za sprawą tego węgierskiego szlachcica i zarazem kierownika kąpielisk w Muszynie, powstały pierwsze pensjonaty i łazienki. W kolejnych dekadach uzdrowisko rozwijało się. W artykule zwracamy szczególną uwagę na okres po pierwszej wojnie światowej, kiedy to żegiestowski zdroj był jednym z najlepszych uzdrowisk w kraju i konkurował z oddaloną nieopodal Krynica. W czasie II wojny światowej obiekty Żegiestowa zajęli Niemcy, a po wojnie rozkradziono urządzenia lecznicze i zniszczono większość budynków. Od 1947 r. uzdrowisko zostało upaństwowione i organizowano tam wczasy pracownicze.

Zegiestów-Zdroj is a spa resort located in the Beskid Sądecki, in Nowosądecki district, in the Muszyna borough. The beginning of the resort relates to the discovery of the spring of mineral water made by Ignacy Medwecki in 1846. Thanks to this Hungarian nobleman, who was also the head of the baths in Muszyna, the first guesthouses and baths were built. In the following decades the resort was constantly developing. In the article, we pay special attention to the period after the World War I, when the Zegiestow resort was one of the best spas in the country and competed with the nearby Krynica. During World War II, Zegiestow was occupied by Germans, and after the war, medical devices were stolen and most buildings were destroyed. From 1947, the resort was nationalized and workers' holidays were organized there.

index

Jacek Adamski	2	Ewelina Kostrzewska	42
Emin Alkan.....	3	Ewelina Książek, Jerzy Jan Pietkiewicz.....	43
İbrahim Başağaoğlu, Betül Bakır	4	Artur Lechowicz.....	44
Tomasz Bober	6	Jolanta Bujak-Lechowicz.....	45
Filiz Bulut	7	Robert Lipelt.....	46
Filiz Bulut, M. Murat Civaner.....	9	Elżbieta A. Maj	47
Gönül Güreşsever Cantay	11	Erwin Mateja	48
Hilal Çiftçi	12	Arın Namal	49
Mateusz Daşal.....	13	Anita Napierała	51
Mehtap Demir	15	Burcu Özdemir.....	52
Gökhan Demirkol	16	Hilal Özkaya	54
Türkan Polatçı Demirkol.....	17	Beata Pawlica.....	55
Burcu Kutlu Dilbaz	18	Katarzyna Jurzec – Piątek, Krzysztof Wronecki.....	56
Anıl Erdem, Nergis Erdoğan.....	20	Tuğba Sağlam	57
Hayrettin Erkoç.....	22	Hasan Hüseyin Sarı, Hidayet Sarı.....	59
Emrah Gaznevi.....	23	Nil Sarı, Ahmet Zeki İzgöer, Ahmet Eryüksel.....	60
Elif Gültekin	24	Mustafa H. Sayar	62
Mustafa Hayırlıdağ, Nüket Örnek Büken.....	25	Aleksandra Seń.....	63
Karolina Jasnosz, Marek Stych.....	26	Pervin Somer	64
Funda Gülay Kadioğlu, Müfide Kuvvetli, Selim Kadioğlu	27	Izabela Spielvogel	65
Selim Kadioğlu, Funda Gülay Kadioğlu	28	Marek Stych	66
Murat Kalafat	29	Serap Sunay	67
Mehmet Karataş	30	Bożena Płonka-Syroka, Andrzej Syroka.....	69
Seyyal Körpe Kemer	31	Gülseren Kan Şahin, Ergün Laflı	70
Anna Odrzywolska-Kidawa	33	Bożena Urbanek	71
Hakan Kızıltan	34	Hacer Topaktaş Üstüner	73
Małgorzata Kmak.....	35	Monika Wierzbicka, Katarzyna Jurzec – Piątek, Krzysztof Wronecki.....	74
Mehmet Gazi Kobaner	36	Grzegorz Wiktorowski	75
Merve Nur Koçak.....	37	Katarzyna Stańczak-Wislicz.....	76
Özlem Ekin Koral.....	38	Tomasz Wislicz	77
Özlem Ekin Koral.....	39	Evgin Yasinoğlu, Emin Alkan	78
N. Selcen Korkmazcan, M. Hakan Özçelik.....	40	Magdalena Żmuda-Palka, Matylda Siwek	79

SOCIAL PROGRAMME

11.06.2019

Meeting place: In front of the Rectorate Building of Istanbul University-Beyazıt
Meeting time: 09.30 a.m

THREE INTERESTING MUSEUMS TOUR

09.30-19.00

BAYEZD II TURKISH BATH CULTURE MUSEUM

Bayezid II Bath, a part of Bayezid II Complex, was built by Gülbahar Hatun the mother of Yavuz Sultan Selim and the wife of Bayezid II. According to the records of the archives of the Prime Ministry from 16th century, it is accepted that it was made in 1507-1508. Bayezid II Bath was expropriated in 2000 and became the property of Istanbul University Rectorate. As of May 2013, the restoration has started to be organized as a museum.

Couch cushions, loincloth, patten, three-piece towel with handle (for head, back and foot), bath bowl, healing bowl, pottery (soap dish), clay or soap, pouch, fiber, comb, coffee for refreshments after pleasure -they tools, dinner sets and architectural stone finds from the Byzantine and Ottoman periods, discovered during the restoration of the baths, are among the exhibited works.

Link: <http://muzeyum.istanbul.edu.tr/tr/content/muzeler/ii.-bayezid-turk-hamam-kulturu-muzesi>

ISTANBUL UNIVERSITY HISTORY OF TURKISH PHARMACY MUSEUM

Turkey's first museum of the history of pharmacy was founded in 1960 by Prof. Dr. Turhan Baytop. The core of the museum was the personal collection of Mr. Baytop, then the museum was enriched with the items donated by pharmacists and physicians. In 1962, the museum director of Topkapı Palace, Hayrullah Örs, transferred some of the materials from the Chief Physician Room to this museum to develop it.

Topkapı Palace Museum Enderun Pharmacy's severe poisonous cupboard, separate storage cabinet, porcelain medicine jars, glass medicine bottles, drug boxes are exhibited in this collection. Two pharmacies belonging to the Ottoman period, Pastor Pharmacy and İstikamet Pharmacy cabinets, porcelain drug jars of various pharmacies, materials used in drug making and prescription registry books give an idea about the development of pharmacies in our country. Diplomas, diploma registries, graduates' photos and signs belonging to various periods of pharmacy education which started in 1839 are included in this collection. The history of the pharmaceutical industry in Turkey is also possible to follow in this collection. From the Ottoman period to the present day, more than 1500 domestic and foreign preparations are exhibited as grouped according to firms.

Link: <http://muzeyum.istanbul.edu.tr/tr/content/muzeler/istanbul-universitesi-turk-eczacilik-tarihi-ihtisas-muzesi>

FEYHAMAN DURAN CULTURE AND ART HOUSE

Painting between the Ottoman Past and the Turkish Modernity

Feyhaman Duran Culture and Art House is the house where painter Feyhaman Duran and his wife Güzin Duran lived in Süleymaniye. This house was donated to the Istanbul University by the owners in 1969 together with all their belongings and collections.

Feyhaman Duran was born in Istanbul in 1886. His talent for painting was detected during his education in the Lycee. After his graduation his talent opened him the way to Paris. There, Duran could improve his skills in two famous art schools Ecole des Beaux-Arts and Académie Julian. Back in Istanbul, with the end of the First World War, he continued to work as a teacher and later as an academician. In 1919 he became a member of the Ottoman Painter Society to which he contributed a lifelong with his knowledge and art also as the society was renamed and enlarged several times. In 1922 he got married to Güzin Hanım. In the early republican period, the Republican People's Party arranged trips to Anatolia, in which people met painters. In the framework of this project Duran went to Gaziantep in 1938. From 1939 onwards, he presented regularly his paintings in art exhibitions arranged by the state. Until his death in 1970, Feyhaman Duran led a life devoted to art not only on the professional basis but also privately. The painter belonged to the so called "1914 Generation" like İbrahim Çallı or Namık İsmail who received their higher education for painting in Europe and turned back with the outbreak of the First World War to their homeland. Combining their experiences in Europe with their own culture, they created a recognizable impressionist painting style. Duran preferred artwork in still life, landscape and portrait painting. As a man living in the radical transition period from the Ottoman Empire to the Turkish Republic, his art had elements from both eras. While he portrayed symbolic faces of the republic like Atatürk, İsmet İnönü or Safiye Ayla, he never turned his back to his Ottoman past. From 1943 to 1947, with a special permission for entrance to the closed building, he created numerous paintings of the Topkapı Palace. Furthermore, he used in several still life works the Islamic calligraphy.

Link: <https://www.weloveist.com/feyhaman-duran-painting-ottoman-past-turkish-modernity>

11.06.2019 15.30-19.00
BOAT TOUR ON THE BOSPHORUS

**Dr. Hafız Cemal Lokmanhekim ve eşi
Sabiha Lokmanhekim Sağlık Vakfı**

A SPECIAL THANKS FOR OUR SPONSORS

DAAD

**Deutscher Akademischer Austauschdienst
German Academic Exchange Service**

رنگینا و مجنون

غرضی
۱۵

صافی
۱۶

بابیرام
نسخه‌چی